

KOLEĐAR

SV. CIRILA
IN METODA
V LJUBLJANI
1939

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

**JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠEGA DO
NAJMODERNEJŠEGA**

TISKA ŠOLSKE, MLADINSKE, LEPOSLOVNE IN ZNANSTVENE KNJIGE, ILUSTR. KNJIGE V ENOBARVNEM ALI VEČBARVNEM TISKU. BROŠURE IN KNJIGE V MALIH IN NAJVEČJIH NAKLADAH, ČASOPISE, REVIJE IN MLADINSKE LISTE

**OKUSNA OPREMA ILUSTRIRANIH KATALOGOV,
CENIKOV IN REKLAMNIH LISTOV. LASTNA TVOR-
NICA ŠOLSKIH ZVEZKOV**

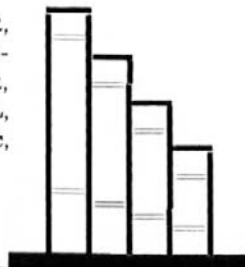
ZVEZKI ZA OSNOVNE, MEŠČANSKE IN SREDNJE SOLE. RISANKE, DNEVNIKI IN BELEŽNICE. VSE TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN SOLE (LEPAKE, LETAKE, IZPRICEVALA I. T. D.) DAJTE V TISK UČITELJSKI TISKARNI.

NAJNIZJE CENE !

Učiteljska knjigarna

IMA V ZALOGI »GALERIJO NAŠIH MOŽ«: 1. TRUBAR, 2. VODNIK, 3. SLOMŠEK, 4. PREŠEREN, 5. LEVSTIK, 6. STRITAR, 7. JURČIČ, 8. GREGORČIČ, 9. AŠKERC, 10. TAVČAR, 11. LEVEC, 12. ERJAVEC, 13. JENKO, 14. CANKAR, 15. GANGL, 16. PARMA, 17. KERSNIK, 18. MAISTER, 19. ŽUPANČIČ, 20. STROSSMAYER.

SLIKA DIN 10.—

KOLENDAR

OBRAMBNE DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA

V LJUBLJANI

1939

IZDALO IN ZALOŽILO VODSTVO CMD

CENA 15 DIN

V L J U B L J A N I 1 9 3 8

NATISNILA „NARODNA TISKARNA“ V LJUBLJANI. PREDSTAVNIK FRAN JERAN

Za obnovo
Univerzitarne biblioteke

Yusef Dolkan
4 14 4

II, c, 33.564, c

030024118

Rodoslov našega kraljevskega doma

Sve za krst častni
i slobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Njegovo Veličanstvo kralj *Peter II.*, rojen dne 6. IX. 1923. v Beogradu. Zasedel prestol 9. X. 1934.

Kraljev oče: Nj. Veličanstvo *Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj*, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888, † 9. X. 1934, poročen 8. VI. 1922 z

Njenim Veličanstvom *Marijo*, princeso rumunsko, rojeno dne 9. I. 1900, kraljica-mati.

Kraljeva brata: kraljevič *Tomislav*, rojen 19. I. 1928 v Beogradu, in kraljevič *Andrej*, rojen 28. VI. 1929. na Bledu.

Kraljev ded: Nj. Vel. kralj *Peter I. Veliki Osvoboditelj*, † 16. VIII. 1921, in

kraljeva stara mati: kneginja *Zorka*, † 4. III. 1890.

Kraljev stric: Nj. kralj. Visočanstvo kraljevič *Gjorgje*, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Nj. Visočanstvo knez namestnik *Pavle*, sin kneza *Arsenija*, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princeso *Olgo*, rojeno 29. V. 1903. Njuna sinova: knez *Aleksander* in knez *Nikolaj* ter hčerka princesa *Elizabeta*.

Nj. Visočanstvo knez *Arsen*,* brat Nj. Veličanstva kralja *Petra I. Velikega Osvoboditelja*, roj. 16. IV. 1859.

* Opomba:

Dne 19. okt. 1938 ob 13.30 je umrl v svojem domu v Parizu Nj. Vis. knez *Ersen*. Pokopan je bil 23. okt. na Oplenju.

Kr. namestniška oblast.

1. Nj. kralj. Visočanstvo *Pavle Karađordjević*.

2. *Radenko Stanković*, senator in bivši prosvetni minister.

3. *Dr. Ivo Perović*, bivši ban savske banovine.

Namestniki: senatorja *Jovan Banjanin* in *dr. Zec*.

Kraljevina Jugoslavija.

a) GRB:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsni ima orel ščit, na katerem je bel križ na rdečem ščitu, 25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna, in tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu.

b) DRŽAVNE BARVE:

Modra bela rdeča.

c) PREBIVALSTVO IN POVRŠINA
Vseh prebivalcev po stanju z dne 31. XII. 1937. je 15.400.177, med temi 3.46% Nemcev.

Površina Jugoslavije meri 248.665 km². Površina dravske banovine: 16.171 km².

Prebivalcev je v dravski banovini po stanju z dne 31. XII. 1937. 1.200.848, med temi samo 2.19% nemške narodnosti.

Vsebina

Stran

Rodoslov našega kraljevskega doma.	
Kraljeva namestniška oblast.	
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.	
Koledar.	
Poštna in brzojavna pristojbina. Državne takse.	30
Naši grobovi (A. Beg)	33
Franja Tavčarjeva (Ivan Kolar)	37
Ana Podkrajškova (Nilka Potočnikova)	38
Dr. Lašič Ferdo (Ivan Tomažič)	39
Franček Šeršen (Ante Beg)	40
20 letnica Jugoslavije in CMD (Ivan Kolar)	41
Kaj je geopolitika (dr. Ilešič Svetozar)	41
Moji spomini na Drago (Turk Josip)	43
Delovanje Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu (Ivan Vouk)	47
Nemški in hrvaški bog (Brodnik)	50
Pregled Slovencev v Evropi in izven nje (dr. Ilešič Svetozar)	50
Narodne manjšine v srednje evropskih državah	51
Pregled pomembnejših knjig o narodno obrambnih problemih (Leo Stare)	52
Jubilejna slovesnost CMD podružnice v Slovenjgradcu	55
Zlati jubilej mariborske moške podružnice CMD	56
Dobrotniki CMD (seznam volil in zapuščin)	57
Vestnik Družbe sv. Cirila in Metoda	64—76
Bilanca DCM za leto 1937	77—82
50 letni in 25 letni jubilej CM podružnic	82
Doneski podružnic	83—84
Družbe sv. Cirila in Metoda pokrovitelji	85
Navodila podružnicam	85
Uprava Družbe sv. Cirila in Metoda	86
Inserati.	

I. C 33.564 c

Navadno leto 1939

ima 365 dni in se začne z nedeljo in konča z nedeljo.

Astronomični letni časi.

Pomlad se začne 21. marca ob 13. uri 29 minut.
Poletje se začne 22. junija ob 8. uri 40 minut.
Jesen se začne 23. septembra ob 22. uri 50 minut.
Zima se začne 22. decembra ob 19. uri 6 minut.

Godovinsko število.

Zlato število . . . 2	Rimska številka . . 7
Epakta X	Nedeljska črka . . . A
Sončni krog . . . 16	Letni vladar je Mars

Odpravljeni cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmaren (8. IX.), 6. sv. štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. Ciril in Metod, slovanska apostola: dne 5. mal. srpana.
2. Vidov dan: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. Petrov dan: dne 6. kimavca (rojstni dan Njeg. Vel. kralja Petra II.).
4. Zedinjenje Jugoslavije: dne 1. grudna.

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☾ Zadnji krajec ☾

Mrki sonca in lune.

Letos bosta sonce in luna dvakrat mrknili. V naših krajih bosta le deloma vidna prvi sončni in drugi lunin mrk.

Dne 19. aprila bo obročasti sončni mrk; začetek ob 15. uri 26 minut, višek ob 17. uri 7 minut, konec ob 20. uri 5 minut. Viden bo v severnem delu Tihega oceana, na skrajnem severu Azije, v Severni Ameriki, na severnem ledenem morju, na severnem delu Atlantskega oceana, na zapadu in severu Evrope in v Srednji Evropi.

Dne 3. maja bo popolni lunin mrk; začetek ob 14. uri 28 minut, višek ob 16. uri 11 minut, konec ob 17. uri 55 minut. Viden bo na Alaski, na Tihem oceanu, v Avstraliji, Polineziji, na južnem Lednem morju, Indijskem oceanu, v Aziji, na Madagaskarju, v Afriki, izvzemši severozapadni del, in v vzhodni Evropi.

Dne 12. oktobra bo popolni sončni mrk; začetek ob 19. uri 35 minut, višek ob 21. uri 17 minut, konec ob 23. uri 45. minut. Viden bo v južno-vzhodni Avstraliji, Polineziji, na koncu južnega dela Južne Amerike in na južnem Lednem morju.

Dne 28. oktobra bo delni lunin mrk; začetek ob 5. uri 55 minut, višek ob 7. uri 36 minut, konec ob 9. uri 18 minut. Mrk bo skoraj popoln, kajti zakritih bo 99 stotin luninega premera. Viden bo v Evropi z izjemo skrajnega vzhoda, v zapadni Afriki, na Atlantskem oceanu, v Severni in Južni Ameriki, na severnem Lednem morju, na Tihem oceanu, v Polineziji, v vzhodni Avstraliji in severo-vzhodni Aziji.

Narod, ne pozabi na

6. september,

ki je posvečen bazovskim mučenikom,

10. oktober,

dan koroškega plebiscita, ko nam je ugrabil tujec zibelko slovenstva — Korotan,

12. november,

dan rapalske pogodbe, po kateri smo izgubili Primorje: Goriško, Trst, Istro, del Dalmacije in del Kranjske — 600.900 Jugoslovenov,

20. september,

dan nedolžnih žrtev narodove prebuje.

P R O S I N E C - J A N U A R

Srbsko: Јануар

Hrvatsko: Siečanj

Češko: Leden

31 dni

Bolgarsko: Януари

Poljsko: Styczeń

Rusko: Январь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
Jezusu dajo ime. (Lk 2, 21.)						
1	Nedelja	Novo leto. Ob. Gosp.	19	Nedelja	Dec. 1938 (Ocevi)	Dragovit
2	Ponedeljek	Ime Jezus. Makarij	20	Ponedeljak	Dan. Ignj. Bog.	Zlatan
3	Torek	Genovefa, devica	21	Utorak	M-ca Julijana	Slavimir
4	Sreda	Tit, škof	22	Sreda	Vm. Anastasija	Dobromir
5	Četrtek	Telesfor, muč. ☉	23	Četvrtak	Naum Ohr. (Tuc. d.)	Grozdana
6	Petek	Sveti Trije kralji	24	Petak	M. Evgen	Darin
7	Sobota	Valentin, škof; Teodor	25	Subota	Rodj. Hr. (Božić)	Svetoslav
Dvanajstletni Jezus v templju. (Lk 2, 42—52.)						
8	Nedelja	1. po razgl. Gosp.	26	Nedelja	Sab. Bogorodice	Bogoljub
9	Ponedeljek	Peter, škof	27	Ponedeljak	Sv. Stefan arh.	Nikosava
10	Torek	Agaton, papež	28	Utorak	20 h. muč. u Nik.	Dobroslov
11	Sreda	Higin, papež	29	Sreda	14 h.d. u Vitlejemu	Božidar
12	Četrtek	Alfred, opat ☿	30	Četvrtak	Muč. Anastasija	Bodigoj
13	Petek	Veronika Mil., d.	31	Petak	Pr. Melanija	Bogomir
14	Sobota	Hilarij, c. uč.	1	Subota	Jan. 1939 N. G.	Neda
O ženitnini v Kani Galilejski. (Jan 2, 1—11.)						
15	Nedelja	2. po razgl. Gosp.	2	Nedelja	Silvestar	Radoslav
16	Ponedeljek	Marcél, papež	3	Ponedeljak	Prep. Malah Gord.	Tomislava
17	Torek	Anton, puščavnik	4	Utorak	Evstatije arh. s.	Zvonimir
18	Sreda	Sv. Petra stol v Rimu	5	Sreda	Teop. muč.	Vera
19	Četrtek	Marij in tov.	6	Četvrtak	Bogojavljenje	Hranimir
20	Petek	Fabijan in Seb. ☼	7	Petak	Sabor Jov. Krst.	Živojin
21	Sobota	Neža (Janja)	8	Subota	Prep. Georgije	Janja
Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. (Mt 8, 1—13.)						
22	Nedelja	3. po razgl. Gosp.	9	Nedelja	Muč. Polijevkt	Sviloj
23	Ponedeljek	Zar. Mar. Dev.	10	Ponedeljak	Grigorije ep. N.	Voljica
24	Torek	Timotej, škof	11	Utorak	Prep. Teodosije	Milislava
25	Sreda	Spreobr. Pavla	12	Sreda	Muč. Tatijana	Kosava
26	Četrtek	Polikarp, škof, Pavla	13	Četvrtak	Jerm. i Strat.	Vsevlav
27	Petek	Janez Zlatoust, c. u.	14	Petak	Sv. Sava I a. srp.	Dušana
28	Sobota	Prikananje Neže ☽	15	Subota	Pavle Tivejski	Dragomil
Jezus med viharjem v ladji spi. (Mt 8, 23—27.)						
29	Nedelja	4. po razgl. Gosp.	16	Nedelja	Č. v. ap. Petar	Gorislava
30	Ponedeljek	Martina, d. m.	17	Ponedeljak	Antonije Vel.	Desislav
31	Torek	Janez Bosko, spozn.	18	Utorak	Sv. Vel. Atanas	Divna

☉ 5. ob 22.30, lepo — ☿ 12. ob 14.10, lepo, prijetno — ☼ 20. ob 14.27, lepo, prijetno — ☽ 28. ob 16. lepo

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 23. uri 51 minut.

Dan je dolg od 8 ur 42 minut do 9 ur 38 minut. — Dan zraste za 56 minut.

Srbsko: Фебруар
Hrvatsko: Veljača
Češko: Unor

28 dni

Bolgarsko: Фебруари
Poljsko: Luty
Rusko: Февраль

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sreda	Ignacij	19	Sreda	Makarije Egipć.	Budmil
2	Četrtek	Svečnica	20	Četvrtak	Jevtimije Veliki	Ljubomira
3	Petek	Blaž, škof, muč.	21	Petak	Maksim isp.	Bojmir
4	Sobota	Andrej ☉	22	Subota	Ap. Timotej i At.	Daroslav
O delavcih v vinogradu. (Mt 20, 1—16.)						
5	Nedelja	1. predpostna nedelja	23	Nedelja	Kliment i Agat.	Jagoda
6	Ponedeljek	Doroteja, dev. m.	24	Ponedeljak	Ksenija Rimljan.	Žalimir
7	Torek	Romuald, opat	25	Utorak	Sv. Grigorije B.	Malina
8	Sreda	Janez Mat., sp.	26	Sreda	Prep. Ksenofont	Zvezdodrag
9	Četrtek	Apolonija, dev. muč.	27	Četvrtak	Pren. m. Jov. Zl.	Bogoslava
10	Petek	Sholastika, dev. m.	28	Petak	Pr. Jev. Sirin	Vojmil
11	Sobota	Lurška Mati božja ☿	29	Subota	Prenos m. sv. Ignj.	Dobrana
Prilika o sejalcu in semenu. (Lk 8, 4—15.)						
12	Nedelja	2. predpostna nedelja	30	Nedelja	Sv. Tri Jerarha	Zvonimir
13	Ponedeljek	Katarina R., d.	31	Ponedeljak	Vrač. Kir. i Jov.	Vrativoj
14	Torek	Valentin, muč.	1	Utorak	Febr. M. Trifun	Cvetna
15	Sreda	Favstin, muč.	2	Sreda	Sretenje	Ljuboslava
16	Četrtek	Julijana, muč.	3	Četvrtak	Sim. Bogoprimec	Strahomir
17	Petek	Frančišek Kle.	4	Petak	Prep. Isidor	Vesela
18	Sobota	Simeon, škof. m.	5	Subota	M. Agatija	Dobrana
Jezus ozdravi slepeca. (Lk 18, 31—43.)						
19	Nedelja	3. predp. ned ☼	6	Nedelja	Vukola (Pokl.)	Bratomil
20	Ponedeljek	Sadot, škof in tov.	7	Ponedeljak	Part. (Poč. posta)	Drago
21	Torek	Pust. Feliks, škof	8	Utorak	Sv. Sava II a. s.	Miloslav
22	Sreda	Pepelnica	9	Sreda	Muč. Nikifor	Gojslav
23	Četrtek	Peter Dam., c. uč.	10	Četvrtak	M. Haralampije	Čudomil
24	Petek	Matija, ap.	11	Petak	Sv. Dj. Kratovac	Divka
25	Sobota	Feliks III., pap.	12	Subota	Sv. Melanija	Bludomir
Jezus trikrat skušan. (Mt 4, 1—11.)						
26	Nedelja	Prva postna nedelja	13	Nedelja	Sim. Mirotoč.	Nikna
27	Ponedeljek	Baldomir ☽	14	Ponedeljak	Prep. Avksentije	Inoslav
28	Torek	Roman, opat	15	Utorak	Apostol Onisim	Sodka

☉ 4. ob 8.55, dež, sneg — ☿ 11. ob 5.12, sneg, vihar — ☼ 19. ob 9.28, dež, sneg — ☽ 27. ob 4.26, sneg in vihar

Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 14. uri 10 minut.

Dan je dolg od 9 ur 41 minut do 11 ur 2 minuti. — Dan zraste za 1 uro in 21 minut.

S U Š E C - M A R E C

Srbsko: Mapr
Hrvatsko: Ožujak
Češko: Březen

31 dni

Bolgarsko: Мартъ
Poljsko: Marzec
Rusko: Мартъ

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sreda	Kvatre. Albin	16	Sreda	Muč. Pamfil	Mojmir
2	Četrtek	Neža Praška, d.	17	Četvrtak	Teodor Tiron	Belin
3	Petek	Kvatre. Marin	18	Petak	Lav. ep. rimski	Milana
4	Sobota	Kvatre. Kazimir, sp.	19	Subota	Ap. Arhip	Mislav
Jezus se na gori izpremeni. (Mt 17, 1—9.)						
5	Nedelja	Druga post. ned. ☉	20	Nedelja	Lav. ep. katanski	Sladoje
6	Ponedeljek	Perpetua in Fel., m.	21	Ponedeljak	Prep. Timotej	Danica
7	Torek	Tomaž Akvinski	22	Utorak	Muč. Mavr. i 70 v.	Zvezda
8	Sreda	Janez od Boga, sp.	23	Sreda	Polikarp ep. sm.	Jelen
9	Četrtek	Frančiška Rim.	24	Četvrtak	I i II n. g. Jov. Kr.	Bodin
10	Petek	40 mučencev	25	Petak	Sv. Tarasije	Danimir
11	Sobota	Krištof Milanski	26	Subota	Sv. Porfirije	Stana
Jezus izžene hudiča. (Lk 11, 14—28.)						
12	Nedelja	Tretja post. ned. ☾	27	Nedelja	Pr. Prokopije	Radoja
13	Ponedeljek	Kristina, d. m.	28	Ponedeljak	Prep. Vasilije	Božana
14	Torek	Pavlina	1	Utorak	Mart. Muč. Evdok.	Svetovid
15	Sreda	Ludovika M.	2	Sreda	Teodot i Ars. Tv.	Desimir
16	Četrtek	Hervard	3	Četvrtak	Muč. Evtropije	Velislav
17	Petek	Patrik, škof	4	Petak	Prep. Gerasim	Ljubislava
18	Sobota	Ciril Jer., c. uč.	5	Subota	Muč. Kanon	Budimir
Jezus nasiti pet tisoč mož. (Jan 6, 1—15.)						
19	Nedelja	Jožef, ženin M. D.	6	Nedelja	42 muč. u Amor.	Slavoljub
20	Ponedeljek	Aleksandra, m.	7	Ponedeljak	Muč. Vasilije	Zlata
21	Torek	Benedikt, opat ☉	8	Utorak	Teofilo ep. Nik.	Vlada
22	Sreda	Lea, Katar., Gen. d.	9	Sreda	40 muč. (Mladenci)	Tuga
23	Četrtek	Pelagija, muč.	10	Četvrtak	Muč. Kodrat	Slavo
24	Petek	Simon, muč.	11	Petak	Sofron. Jerus	Dražislav
25	Sobota	Oznanjenje M. D.	12	Subota	Prep. Teofan	Jaroslav
Judje hočejo Jezusa kamenjati. (Jan 8, 46—59.)						
26	Nedelja	Peta postna nedelja	13	Nedelja	Pr. m. sv. Nikif.	Predrag
27	Ponedeljek	Rupert	14	Ponedeljak	Prep. Benedikt	Srdan
28	Torek	Sikst III., p. ☾	15	Utorak	Muč. Agapije i dr.	Stanimir
29	Sreda	Bertold, spozn.	16	Sreda	Sv. muč. Trofim	Uma
30	Četrtek	Kvirin, muč.	17	Četvrtak	Aleksije č. Božji	Branivoj
31	Petek	Benjamin, muč.	18	Petak	Sv. Kiril Jerusal.	Pribislav

☉ 5. ob 19.00, dež, sneg — ☾ 12. ob 22.37, lepo — ☉ 21. ob 2.49, sneg, vihar — ☾ 28. ob 13.16, sneg, dež

Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 13. uri 29 minut.

Dan je dolg od 11 ur 5 minut do 12 ur 43 minut. — Dan zraste za 1 uro in 38 minut.

M A L I T R A V E N - A P R I L

Srbsko: Април

Hrvatsko: Travanj

Češko: Duben

30 dni

Bolgarsko: Април

Poljsko: Kwiecień

Rusko: Апрель

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sobota	Hugo, škof	19	Subota	Laz. subota	Mutimir
Jezus jezdi v Jeruzalem. (Mt 21, 1—9.)						
2	Nedelja	6 post., cvetna ned.	20	Nedelja	Cveti	Gojmir
3	Ponedeljek	Rihard, škof	21	Ponedeljak	Jakov Ispoved.	Žarko
4	Torek	Izidor Sev., c. uč. ☉	22	Utorak	Vasilije Ankir.	Dušica
5	Sreda	Irena, d. Vincencij	23	Sreda	Sv. Nikon i 200 uč.	Dabiživ
6	Četrtek	Vel. četrtek, Sikst	24	Četvrtak	Prep. Zaharije	Čudna
7	Petek	Vel. petek. Herman	25	Petak	Blagovesti V. pet.	Radivoj
8	Sobota	Vel. sobota. Julija	26	Subota	Sabor arh. Gavr.	Viljenica
Jezus vstane od mrtvih. (Mk 10, 1—)						
9	Nedelja	Vel. noč. Vstaj. G.	27	Nedelja	Hr. Vos. Uskrs	Ljuban
10	Ponedeljek	Velikon. poned.	28	Ponedeljak	Drugi dan Uskrsa	Srčanica
11	Torek	Leon Vel., pap. ☿	29	Utorak	Treči dan Uskrsa	Rada
12	Sreda	Angelus, spozn.	30	Sreda	Jovan Lestvičnik	Sava
13	Četrtek	Ida, devica	31	Četvrtak	Prep. Ipatije ep.	Zdegoj
14	Petek	Justin, muč.	1	Petak	Apr. Marija Eg.	Jelača
15	Sobota	Helena, kralj.	2	Subota	Pr. Tit čudotv.	Gestirad
Jezus se prikaže ob zaprtih durih. (Jan 20, 19—31.)						
16	Nedelja	1. povelikon. bela n.	3	Nedelja	Nikita ispoved.	Božislava
17	Ponedeljek	Anicet, pap.	4	Ponedeljak	Prep. J. (Pobus. p.)	Vitigoj
18	Torek	Apolonij, muč.	5	Utorak	M. Teod. i Agat.	Gradislava
19	Sreda	Konrad Askulski ☼	6	Sreda	Sv. Evtihije	Tihorad
20	Četrtek	Neža Mont., d.	7	Četvrtak	Sv. Georgije isp.	Dragislav
21	Petek	Simeon, škof	8	Petak	Ap. Iridor i Ag.	Dragomira
22	Sobota	Soter in Gaj	9	Subota	Muč. Evpsihije	Ljutomir
Jezus dobri pastir. (Jan 10, 11—16.)						
23	Nedelja	2. povelikonoč. ned.	10	Nedelja	Muč. Terencije	Dobrica
24	Ponedeljek	Jurij, muč.	11	Ponedeljak	Muč. Antipa	Jurislav
25	Torek	Marko, ev.	12	Utorak	Vasilije Ispoved.	Tugomir
26	Sreda	Mati b. dob. sveta ☽	13	Sreda	Muč. Artemon	Sekana
27	Četrtek	Cita, dev.	14	Četvrtak	Sv. Martin isp.	Raduna
28	Petek	Pavel od Križa	15	Petak	Ap. Arist.	Slavica
29	Sobota	Peter, muč.	16	Subota	Muč. Irina, Ag.	Tankoslava
Jezus napoveduje svoj odhod. (Jan 16, 16—22.)						
30	Nedelja	3. povelikonoč. ned.	17	Nedelja	Muč. Simeon	Samorad

☉ 4. ob 5.18, sneg in vihar — ☿ 11. ob 17.11, lepo — ☼ 19. ob 17.35, lepo — ☽ 26. ob 19.25, dež

Sonce stopi v znamenje bika dne 21. 55 minut po polnoči.

Dan je dolg od 12 ur 46 minut do 14 ur 15 minut. — Dan zraste za 1 uro in 29 minut.

VELIKI TRAVEN - MAJ

Srbsko: Maj

Hrvatsko: Svibanj

Češko: Květen

31 dni

Bolgarsko: Maj

Poljsko: Maj

Rusko: Mai

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Ponedeljek	Filip	18	Ponedeljak	Prep. Jovan	Žiga
2	Torek	Atanazij, c. uč.	19	Utorak	Jov. Verhopešč.	Živana
3	Sreda	Najdenje sv. križa ☉	20	Sreda	Teodor Trihina	Solnčarica
4	Četrtek	Florijan, muč.	21	Četvrtak	Sv. Muč. Januarije	Valhun
5	Petek	Irenej, škof	22	Petak	Teodor Sikeot.	Desirad
6	Sobota	Janez Ev. p. L. vrati	23	Subota	Djurdjev-dan	Zdemir
Jezus obeta učencem Svetega Duha. (Jan 16, 5—14.)						
7	Nedelja	4. povelikonoč. ned.	24	Nedelja	Sava Startilat	Prisnoslav
8	Ponedeljek	Prik. Mihaela nadang.	25	Ponedeljak	Ap. i jev. Marko	Budislav
9	Torek	Gregor Nac.	26	Utorak	Vasilije ep. Am.	Prvinica
10	Sreda	Antonin, škof	27	Sreda	Sp. mošt. Sv. Save	Dvorna
11	Četrtek	Mamert, škof ☾	28	Četvrtak	Jason i Josip	Ljerka
12	Petek	Pankracij in tov.	29	Petak	Vasilije ostr. č.	Stojmir
13	Sobota	Servacij, škof	30	Subota	Jakov b. J. Bogosl.	Jasna
Jezus uči o moči molitve. (Jan 16, 23—30.)						
14	Nedelja	5. povelikonoč. ned.	1	Nedelja	Maj. Pr. Jeremija	Svetolik
15	Ponedeljek	Zofija	2	Ponedeljak	Atanasije Vel.	Jaromira
16	Torek	Janez Nepomuk, m.	3	Utorak	Muč. Tim. i Mav.	Mladena
17	Sreda	Bruno, škof	4	Sreda	M-ca Pelagija	Duškoje
18	Četrtek	Kristusov vnebohod	5	Četvrtak	Spasov dan	Mladica
19	Petek	Peter Celestin ☉	6	Petak	Mnogostr. Jov.	Vitoslava
20	Sobota	Plavtila	7	Subota	Znam. č. krsta	Milodar
O pričevanju Svetega Duha. (Jan 15, 26—16, 4.)						
21	Nedelja	6. povelikonoč. ned.	8	Nedelja	Jevang. Jovan	Jelina
22	Ponedeljek	Emil	9	Ponedeljak	Pr. m. sv. Nikole	Boža
23	Torek	Janez Krstnik	10	Utorak	Ap. Simon Zilot.	Milorad
24	Sreda	M. D., pom. kristj.	11	Sreda	Čiril i Metod	Cveta
25	Četrtek	Urban I., p.	12	Četvrtak	Epifanije Kip.	Zdestan
26	Petek	Filip Neri ☾	13	Petak	M-ca Glikerija	Dragica
27	Sobota	Beda Čast., c. uč.	14	Subota	Muč. Isidor	Volkašin
Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. (Jan 14, 23—31.)						
28	Nedelja	Binkošti	15	Nedelja	Duhovi (Sv. Troj.)	Jaromir
29	Ponedeljek	Binkoštni poned.	16	Ponedeljak	Drugi dan Duh.	Dana
30	Torek	Ferdinand	17	Utorak	Treči dan Duh.	Milica
31	Sreda	Kvatre. Kancijan	18	Sreda	P. Teod i sv. Dion.	Bojslav

☉ 3. ob 16.15, lepo — ☾ 11. ob 11.40, veliko dežja — ☉ 19. ob 5.25, dež — ☾ 26. ob 0.20, lepo

Sonce stopi v znamenje dvojčkov dne 22. 27 minut po polnoči.

Dan je dolg od 14 ur 18 minut do 15 ur 29 minut. — Dan zraste za 1 uro in 11 minut.

Tujca spoštuj in bodi proti njemu vljuden. Hlapčevsko se ne vedi, ker vznbuja to v tujcevih očeh posmeh in je v sramoto vsemu narodu!

Srbsko: Јун
Hrvatsko: Lipanj
Češko: Červen

Bolgarsko: Юни
Poljsko: Czerwiec
Rusko: Июнь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Četrtek	Fortunat	19	Četvrtak	Muč. Patrikije	Radovan Velimir Radoslava
2	Petek	Kvatre. Peter ☉	20	Petak	Muč. Tavalej	
3	Sobota	Kvatre. Klotilda	21	Subota	C. Kon. i C. Jel.	
Jezusu je dana vsa oblast. (Mt 28, 18—20.)						
4	Nedelja	1. pobink., Sv. Trojica	22	Nedelja	Jov. Vlad. (Pokl.)	Dika Dobromil Miljutin Bogomil Svetin Dostana Rusmir
5	Ponedeljek	Valerija, muč.	23	Ponedeljak	Mihailo ep. (Post)	
6	Torek	Norbert, škof	24	Utorak	Pr. Simeon Divn.	
7	Sreda	Robert, opat	25	Sreda	III. obr. gl. Jov. K.	
8	Četrtek	Sv. Rešnje telo	26	Četvrtak	Sv. Ap. Karp	
9	Petek	Prim. in Felic. m.	27	Petak	Muč. Terapont	
10	Sobota	Margareta, kralj. ☾	28	Subota	Prep. Nikita	
Prilika o veliki večerji. (Lk 14, 16—24.)						
11	Nedelja	2. pobink. nedelja	29	Nedelja	Prep. Teodosija	Hrvoje Zorica Zlatana Bislav Dragomir Tratomir Bodin
12	Ponedeljek	Leon III., pap.	30	Ponedeljak	Prep. Isakije	
13	Torek	Anton Pad., spozn.	31	Utorak	Jeremija apostol	
14	Sreda	Elizej, prerok	1	Sreda	Juni. Just. Fil.	
15	Četrtek	Vid in tovariši, m.	2	Četvrtak	Sv. Nikifor	
16	Petek	Srce Jezusovo	3	Petak	Muč. Lukilijan	
17	Sobota	Adolf, škof ☉	4	Subota	Sv. Mitrofan	
Prilika o izgubljeni ovci in denarju. (Lk 15, 1—10.)						
18	Nedelja	3. pobink. nedelja	5	Nedelja	Sv. Pet. Koriš.	Bogdan Milava Nenadej Miloš Gostimir Višeslav Janislav
19	Ponedeljek	Julijana, dev.	6	Ponedeljak	Pr. Vis. Čudotv.	
20	Torek	Mihelina	7	Utorak	Muč. Teod. i Kirij.	
21	Sreda	Alozij, spoz.	8	Sreda	Teodor Stratil.	
22	Četrtek	Ahacij, muč.	9	Četvrtak	Kiril arh. Alek.	
23	Petek	Agripina, d. m.	10	Petak	Timotije ep. Br.	
24	Sobota	Kres. R. Jan. Krst. ☽	11	Subota	Vart. i Varnava	
Čudežni ribji lov. (Lk 5, 1—11.)						
25	Nedelja	4. pob., trez. nedelja	12	Nedelja	Prep. Onufrije	Grlica Hrana Ladislav Zorana Peroslav Predislav
26	Ponedeljek	Vigilij, muč.	13	Ponedeljak	Muč. Akilina	
27	Torek	Hema, vdova	14	Utorak	Prorok Jelisej	
28	Sreda	Vidov dan, Iren. š.	15	Sreda	K. Lav. (Vidovdan)	
29	Četrtek	Peter in Pavel, ap.	16	Četvrtak	Sv. Tihon. čudot.	
30	Petek	Spomin sv. Pavla ap.	17	Petak	Muč. Manuil	

☉ 2. ob 4.11, dež — ☾ 10. ob 5.07, dež — ☉ 17. ob 14.37, spremenljivo — ☽ 24. ob 5.35, dež

Sonce stopi v znamenje raka dne 22. ob 8. uri 40 minut.

Dan je dolg od 15 ur 30 minut do 15 ur 43 minut. Dan zraste do 21. za 16 minut in se skrči do 30. za 3 minute.

B E L E Ž K E

Daj državi, kar je njenega, in Bogu, kar je božjega! Varuj se nepoštenosti!

M A L I S R P A N - J U L I J

Srbsko: Јули

Hrvatsko: Srpanj

Češko: Červenec

31 dni

Bolgarsko: Юли

Poljsko: Lipiec

Rusko: Июль

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sobota	Presv. Reš. Kri. ☉	18	Subota	Muč. Leontije	Bogoslav
O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20—24.)						
2	Nedelja	5. pobink. ned.	19	Nedelja	Juda brat Gosp.	Dragonama
3	Ponedeljek	Leon II., papež	20	Ponedeljak	Sv. muč. Metodije	Nada
4	Torek	Urh, škof; Berta, d.	21	Utorak	Julijan od Tarsa	Belizar
5	Sreda	Ciril in Metod	22	Sreda	Jevseviye ep. sam.	Dobruška
6	Četrtek	Izaija, prerok	23	Četvrtak	Muč. Agripina	Domogoj
7	Petek	Vilibald, škof	24	Petak	Ivanj-dan	Negoda
8	Sobota	Elizabeta, kr.	25	Subota	Fevronija	Milolika
Jezus nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1—9.)						
9	Nedelja	6. pobink. ned. ☾	26	Nedelja	Prep. David	Hvalimir
10	Ponedeljek	Amalija, dev.	27	Ponedeljak	Prep. Samson	Ljubica
11	Torek	Savin, muč.	28	Utorak	Besr. Kir i Jov.	Medo
12	Sreda	Jan. G., Moh. in Fort.	29	Sreda	Petrov-dan	Draguška
13	Četrtek	Margareta	30	Četvrtak	Sabor 12 apostola	Dragan
14	Petek	Bonaventura, š. c. u.	1	Petak	Jul. Vrač. K. i D.	Svobodin
15	Sobota	Vladimir, kralj	2	Subota	Pol. halj. Bogor.	Vladimir
O lažnivih prerokih. (Mt 7, 15—21.)						
16	Nedelja	7. pobink. ned. ☉	3	Nedelja	Muč. Jakint	Bogdan
17	Ponedeljek	Marcelina, dev.	4	Ponedeljak	Andrija Kritski	Držislav
18	Torek	Friderik, muč.	5	Utorak	Prep. Atanasije	Miroslav
19	Sreda	Vincencij P.	6	Sreda	Pr. Sisoje Vel.	Radoš
20	Četrtek	Marjeta, d.	7	Četvrtak	Sv. vm. Nedelja	Česlav
21	Petek	Angelina	8	Petak	Velm. Prokopije	Zora
22	Sobota	Marija Magdalena	9	Subota	Svm. Pankratije	Pribina
O krivičnem hišniku. (Lk 16, 1—9.)						
23	Nedelja	8. pobink. ned. ☾	10	Nedelja	45 muč. u Nikop.	Brana
24	Ponedeljek	Kunigunda, dev.	11	Ponedeljak	Muč. Euf i Olga	Ratimir
25	Torek	Jakob, apost.	12	Utorak	Muč. Prokop i Il.	Boljedrag
26	Sreda	Ana, mati M. D.	13	Sreda	Sab. Arh. Gavr.	Jana
27	Četrtek	Rudolf in tov., m.	14	Četvrtak	Ap. Akila	Dušan
28	Petek	Viktor	15	Petak	Kirik i Julita	Svetomir
29	Sobota	Marta, devica	16	Subota	Svm. Atinogen	Dobrila
Jezus joka nad Jeruzalemom. (Lk 19, 41—47.)						
30	Nedelja	9. pobink. ned.	17	Nedelja	Ognjena Marija	Vitodrag
31	Ponedeljek	Ignacij ☉	18	Ponedeljak	Muč. Jak. i Emil	Jelenica

☉ 1. ob 17.16, lepo — ☾ 9. ob 20.49, dež — ☉ 16. ob 22.03, lepo — ☾ 23. ob 12.34, veliko dežja

☉ 31. ob 7.37, spremenljivo

Sonce stopi v znamenje leva dne 23. ob 19. uri 37 minut.

Dan je dolg od 15 ur 43 minut do 14 ur 53 minut. — Dan se skrči za 50 minut. Začetek pasjih dni.

Ime	Prezime	Starost	Spol	Šola	Opis
1. Janko	Novak	25	M	1. gimnazija	1. razred
2. Marija	Novak	22	F	1. gimnazija	2. razred
3. Peter	Novak	20	M	1. gimnazija	3. razred
4. Ana	Novak	18	F	1. gimnazija	4. razred
5. Ivan	Novak	16	M	1. gimnazija	5. razred
6. Katarina	Novak	14	F	1. gimnazija	6. razred
7. Stanko	Novak	12	M	1. gimnazija	7. razred
8. Milica	Novak	10	F	1. gimnazija	8. razred
9. Vlado	Novak	8	M	1. gimnazija	9. razred
10. Zvezdana	Novak	6	F	1. gimnazija	10. razred
11. Rado	Novak	4	M	1. gimnazija	11. razred
12. Miroslava	Novak	2	F	1. gimnazija	12. razred
13. Zvezdana	Novak	1	F	1. gimnazija	13. razred
14. Stanko	Novak	0	M	1. gimnazija	14. razred
15. Milica	Novak	0	F	1. gimnazija	15. razred
16. Vlado	Novak	0	M	1. gimnazija	16. razred
17. Zvezdana	Novak	0	F	1. gimnazija	17. razred
18. Rado	Novak	0	M	1. gimnazija	18. razred
19. Miroslava	Novak	0	F	1. gimnazija	19. razred
20. Zvezdana	Novak	0	F	1. gimnazija	20. razred

VELIKI SRPAN-AVGUST

Srbsko: Август
Hrvatsko: Kolovoz
Češko: Srpen

31 dni

Bolgarsko: Август
Poljsko: Sierpień
Rusko: Август

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Torek	Makabejski br.	19	Utorak	Sv. St. Lazarevič	Dedomir
2	Sreda	Alfonz M. Lig.	20	Sreda	Sv. Prerok Ilija	Bojan
3	Četrtek	Najdenje Štefana	21	Četvrtak	Simeon i pr. Jez.	Mirača
4	Petek	Dominik	22	Petak	M. Magd. (Bl. Mar.)	Ljubačica
5	Sobota	Marija snežnica	23	Subota	M. Trofim	Predobra
Prilika o farizeju in cestinarju. (Lk 18, 9—14.)						
6	Nedelja	10. pobink. ned.	24	Nedelja	V. muč. Hristina	Vlastica
7	Ponedeljek	Donat, muč.	25	Ponedeljak	Uspen. sv. Anc	Vidojka
8	Torek	Ciriak, Lang. m. ☾	26	Utorak	Parask. (Trn. Pet.)	Godeslav
9	Sreda	Peter Fab.	27	Sreda	M. Pantelejmon	Našemir
10	Četrtek	Pavla, devica	28	Četvrtak	Prohor i Nik.	Jurica
11	Petek	Suzana, d. m.	29	Petak	Muč. Kalinik	Bolemir
12	Sobota	Klara, devica	30	Subota	M. Angelina	Dobrogost
Jezus ozdravi gluhoemega. (Mk 7, 31—37.)						
13	Nedelja	11. pobink. ned.	31	Nedelja	Jevdok. (G. pokl.)	Davola
14	Ponedeljek	Atanazija, vd.	1	Ponedeljak	Avg. P. r. kr. (Post)	Dobrina
15	Torek	Vnebovzetje M. D. ☼	2	Utorak	Pr. m. arh. Stev.	Budinja
16	Sreda	Rok, spozn.	3	Sreda	Prep. Isakije	Nemira
17	Četrtek	Julijana, d., Hiacint	4	Četvrtak	7 dece u Efesu	Radigoj
18	Petek	Helena, ces.	5	Petak	M. Evsignije	Branislava
19	Sobota	Ludovik Tol., škof	6	Subota	Preobr. Gospod.	Ljudevit
Prilika o usmiljenem Samarijanu. (Lk 10, 23—37.)						
20	Nedelja	12. pobink. ned.	7	Nedelja	Muč. Dometije	Zarka
21	Ponedeljek	Ivana Fr. Š. vd. ☾	8	Ponedeljak	Emilijan Ispoved.	Mirjana
22	Torek	Timotej, muč.	9	Utorak	Apostol Matija	Ostrivoj
23	Sreda	Srce Marijino	10	Sreda	Muč. Lavrentije	Bogovoljka
24	Četrtek	Jernej, apostol	11	Četvrtak	Muč. Evplo	Borivoj
25	Petek	Patricija, dev.	12	Petak	Fot. i Anikita	Dragorad
26	Sobota	Cefirin, papež	13	Subota	Maksim Ispov.	Perunika
Jezus ozdravi deset gobavih. (Lk 17, 11—19.)						
27	Nedelja	13. pobink. ned.	14	Nedelja	Pr. Mihej	Zlatko
28	Ponedeljek	Avguštin, c. uč.	15	Ponedeljak	Vel. Gospodja	Milogaj
29	Torek	Obglavljenje J. K. ☼	16	Utorak	Joakim Osogovski	Želided
30	Sreda	Roza Limanska, dev.	17	Sreda	Muč. Miron	Milka
31	Četrtek	Rajmund, sp.	18	Četvrtak	M. Flor i Jovan	Mildrag

☾ 8. ob 10.18, veliko dežja — ☼ 15. ob 4.53, dež — ☾ 21. ob 22.21, lepo — ☼ 29. ob 23.09, lepo

Sonce stopi v znamenje device dne 24. ob 2. uri 31 minut.

Dan je dolg od 14 ur 49 minut do 13 ur 24 minut. — Dan se skrči za 1 uro 25 minut. Konec pasjih dni.

K I M A V E C - S E P T E M B E R

Srbsko: Септембар
Hrvatsko: Rujan
Češko: Září

30 dni

Bolgarsko: Септември
Poljsko: Wrzesień
Rusko: Сентябрь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Petek	Egidij, opat	19	Petak	Andrija Strat.	Mladin Miljeva
2	Sobota	Maksima, muč.	20	Subota	Prop. Samuilo	
O božji previdnosti. (Mt 6, 24—33.)						Lepa Nedamisel Nedeljka Radonica Mrena Gostinja Vsemir
3	Nedelja	14. pob., angel. ned.	21	Nedelja	Ap. Tadej	
4	Ponedeljek	Rozalija, dev.	22	Ponedeljak	Muč. Agatonik	
5	Torek	Gentilij, muč.	23	Utorak	Muč. Lup	
6	Sreda	Kraljev roj. dan ☾	24	Sreda	R. Nj. Vel. Kralja	
7	Četrtek	Marko in tov., muč.	25	Četvrtak	Vartol. i Tit	
8	Petek	Rojstvo Marije D.	26	Petak	Andr. i Natalija	
9	Sobota	Serafina, Pet. Klav.	27	Subota	Pr. Pimen	
Jezus obudi mladeniča. (Lk 7, 11—16.)						Rakita Slaven Večedrag Zremil Znanoslav Svegoj Sodimir
10	Nedelja	15. pobink. ned.	28	Nedelja	Prep. Mojsej	
11	Ponedeljek	Milan, škof	29	Ponedeljak	Us. gl. Jov. Krst.	
12	Torek	Ime Marijino	30	Utorak	Sabor srp. prosv.	
13	Sreda	Notburga, dev. ☉	31	Sreda	Pol. poj. Bogor.	
14	Četrtek	Povišanje sv. križa	1	Četvrtak	Sept. Sim. Stolz.	
15	Petek	Marija 7 žal.	2	Petak	Muč. Mamant	
16	Sobota	Ljudmila, vdova	3	Subota	Janičije I. P. S.	
Jezus ozdravi vodeničnega. (Lk 14, 1—11.)						Prvan Sokolica Vitodrag Morana Blagoslav Celimir Slavna
17	Nedelja	16. pobink. ned.	4	Nedelja	Vavila i Mojs.	
18	Ponedeljek	Jožef K., spozn.	5	Ponedeljak	Zahar. i Jelis.	
19	Torek	Januarij, škof in tov.	6	Utorak	Muč. Evdokije	
20	Sreda	Kvatre. Evstahij ☽	7	Sreda	Muč. Sozontije	
21	Četrtek	Jona, Mat. apost.	8	Četvrtak	Mala gospodja	
22	Petek	Kvatre. Tomaž Vil.	9	Petak	Joakim i Ana	
23	Sobota	Kvatre. Tekla, d.	10	Subota	Minod. i Nim.	
O največji zapovedi. (Mt 22, 34—46.)						Sadivoj Uroš Stoj斯拉va Radomira Vidica Stojan Jekica
24	Nedelja	17. pobink. ned.	11	Nedelja	Prep. Teodora	
25	Ponedeljek	Kleofa	12	Ponedeljak	Sv. Muč. Avtonom	
26	Torek	Vigilij, šk.	13	Utorak	Obn. hr. Vaskr. Hr.	
27	Sreda	Kozma in Damijan, m.	14	Sreda	Krstov dan	
28	Četrtek	Lioba (Ljuba) ☼	15	Četvrtak	Muč. Nikita	
29	Petek	Mihael, nadang.	16	Petak	V. muč. Eufimija	
30	Sobota	Hieronim, c. uč.	17	Subota	Muč. Sofija i 3 kć.	

☾ 6. ob 21.24, dež — ☉ 13. ob 12.22, veliko dežja — ☽ 20. ob 11.34, vel. dežja — ☼ 28. ob 15.27, sprem.

Sonce stopi v znamenje tehtnice dne 23. ob 23. uri 50 minut.

Dan je dolg od 13 ur 20 minut do 11 ur 47 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 33 minut.

1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...	1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...	1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...
---	---	---

Srbsko: Oktobar
Hrvatsko: Listopad
Češko: Říjen

31 dni

Bolgarsko: Октомври
Poljsko: Październik
Rusko: Октябрь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
Jezus ozdravi mrtvoudnega. (Mt 9, 1—8.)						
1	Nedelja	18. pob., rožn. ned.	18	Nedelja	Prep. Evmenije	Semislava
2	Ponedeljek	Angeli varuhi	19	Ponedeljak	Muč. Trof. Sav.	Miran
3	Torek	Terezija Det. Jez.	20	Utorak	Muč. Jevstatije	Vitimir
4	Sreda	Edvin, kr.	21	Sreda	Ap. Kodrat	Tegodrag
5	Četrtek	Flavijana	22	Četvrtak	Foka i pr. Jona	Dumnuka
6	Petek	Brunon, sp. ☼	23	Petak	Zač. sv. Jovana	Brunoslav
7	Sobota	Marija, kr. sv. r. v.	24	Subota	Kr. Stef. prvov.	Dragonika
Prilika o kraljevi ženitnini. (Mt 22, 1—14.)						
8	Nedelja	19. pobink. ned.	25	Nedelja	Pr. Eufrosinija	Dragosta
9	Ponedeljek	Posveč. cerkvá	26	Ponedeljak	Smrt ap. Jovana	Svetina
10	Torek	Daniel in tov., m.	27	Utorak	Muč. Kalistrat	Stremil
11	Sreda	Materinstvo Mat. b.	28	Sreda	Prep. Hariton	Negoslava
12	Četrtek	Maksimilijan, šk. ☼	29	Četvrtak	Kirijak (Mih. dan)	Drugislav
13	Petek	Koloman	30	Petak	Grigorije ep.	Rosica
14	Sobota	Just, škof.	1	Subota	Okt. Pokr. Bogor.	Sestrena
Jezus ozdravi sina kraljevega uradnika. (Jan 4, 46—53.)						
15	Nedelja	20. pob., žeg. ned.	2	Nedelja	Muč. Kipr. i Just.	Radislav
16	Ponedeljek	Florentin, šk.	3	Ponedeljak	Dion. Areopagit	Velena
17	Torek	Hedviga	4	Utorak	St. Štiljanović	Mira
18	Sreda	Luka, evangelist	5	Sreda	Muč. Haritina	Travica
19	Četrtek	Etbin, opat	6	Četvrtak	Ap. Toma	Stojgoj
20	Petek	Felician, muč. ☼	7	Petak	Muč. Serg. i Vak.	Raša
21	Sobota	Hilarion	8	Subota	Pelagija	Stojslav
Prilika o neusmiljenem hlapcu. (Mt 18, 23—35.)						
22	Nedelja	21. pob., mis. ned.	9	Nedelja	Sv. St. Despot	Zorislav
23	Ponedeljek	Jožefina, dev.	10	Ponedeljak	Muč. Evlampije	Živka
24	Torek	Kristina, dev.	11	Utorak	Apostol Filip	Blagota
25	Sreda	Krizant in Darija	12	Sreda	Prov. i Tarah	Zlatija
26	Četrtek	Evarist, papež	13	Četvrtak	Karpo i Papila	Vranica
27	Petek	Antonija, dev.	14	Petak	Pr. Paraskeva	Srebra
28	Sobota	Cirila ☼	15	Subota	Jeft. i Lukijan	Mila
O davku cesarju. (Mt 22, 15—21.)						
29	Nedelja	22. pob. Kristus kralj	16	Nedelja	Muč. Longin	Gradimir
30	Ponedeljek	Angelus	17	Ponedeljak	Prorok Osija	Vladika
31	Torek	Krištof, muč.	18	Utorak	Ev. Luka-Pet. Cet.	Gorazd

☼ 6. ob 6.27, spremenljivo — ☼ 12. ob 21.30, dež — ☼ 20. ob 4.24, sneg, vihar — ☼ 28. ob 7.42, sneg

Sonce stopi v znamenje škorpiona dne 24. ob 8. uri 46 minut.

Dan je dolg od 11 ur 44 minut do 10 ur 11 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 33 minut.

10. letnik

1. Zvezek	1. Zvezek	1. Zvezek	1. Zvezek	1. Zvezek
2. Zvezek	2. Zvezek	2. Zvezek	2. Zvezek	2. Zvezek
3. Zvezek	3. Zvezek	3. Zvezek	3. Zvezek	3. Zvezek
4. Zvezek	4. Zvezek	4. Zvezek	4. Zvezek	4. Zvezek
5. Zvezek	5. Zvezek	5. Zvezek	5. Zvezek	5. Zvezek
6. Zvezek	6. Zvezek	6. Zvezek	6. Zvezek	6. Zvezek
7. Zvezek	7. Zvezek	7. Zvezek	7. Zvezek	7. Zvezek
8. Zvezek	8. Zvezek	8. Zvezek	8. Zvezek	8. Zvezek
9. Zvezek	9. Zvezek	9. Zvezek	9. Zvezek	9. Zvezek
10. Zvezek	10. Zvezek	10. Zvezek	10. Zvezek	10. Zvezek
11. Zvezek	11. Zvezek	11. Zvezek	11. Zvezek	11. Zvezek
12. Zvezek	12. Zvezek	12. Zvezek	12. Zvezek	12. Zvezek
13. Zvezek	13. Zvezek	13. Zvezek	13. Zvezek	13. Zvezek
14. Zvezek	14. Zvezek	14. Zvezek	14. Zvezek	14. Zvezek
15. Zvezek	15. Zvezek	15. Zvezek	15. Zvezek	15. Zvezek
16. Zvezek	16. Zvezek	16. Zvezek	16. Zvezek	16. Zvezek
17. Zvezek	17. Zvezek	17. Zvezek	17. Zvezek	17. Zvezek
18. Zvezek	18. Zvezek	18. Zvezek	18. Zvezek	18. Zvezek
19. Zvezek	19. Zvezek	19. Zvezek	19. Zvezek	19. Zvezek
20. Zvezek	20. Zvezek	20. Zvezek	20. Zvezek	20. Zvezek
21. Zvezek	21. Zvezek	21. Zvezek	21. Zvezek	21. Zvezek
22. Zvezek	22. Zvezek	22. Zvezek	22. Zvezek	22. Zvezek
23. Zvezek	23. Zvezek	23. Zvezek	23. Zvezek	23. Zvezek
24. Zvezek	24. Zvezek	24. Zvezek	24. Zvezek	24. Zvezek
25. Zvezek	25. Zvezek	25. Zvezek	25. Zvezek	25. Zvezek
26. Zvezek	26. Zvezek	26. Zvezek	26. Zvezek	26. Zvezek
27. Zvezek	27. Zvezek	27. Zvezek	27. Zvezek	27. Zvezek
28. Zvezek	28. Zvezek	28. Zvezek	28. Zvezek	28. Zvezek
29. Zvezek	29. Zvezek	29. Zvezek	29. Zvezek	29. Zvezek
30. Zvezek	30. Zvezek	30. Zvezek	30. Zvezek	30. Zvezek
31. Zvezek	31. Zvezek	31. Zvezek	31. Zvezek	31. Zvezek
32. Zvezek	32. Zvezek	32. Zvezek	32. Zvezek	32. Zvezek
33. Zvezek	33. Zvezek	33. Zvezek	33. Zvezek	33. Zvezek
34. Zvezek	34. Zvezek	34. Zvezek	34. Zvezek	34. Zvezek
35. Zvezek	35. Zvezek	35. Zvezek	35. Zvezek	35. Zvezek
36. Zvezek	36. Zvezek	36. Zvezek	36. Zvezek	36. Zvezek
37. Zvezek	37. Zvezek	37. Zvezek	37. Zvezek	37. Zvezek
38. Zvezek	38. Zvezek	38. Zvezek	38. Zvezek	38. Zvezek
39. Zvezek	39. Zvezek	39. Zvezek	39. Zvezek	39. Zvezek
40. Zvezek	40. Zvezek	40. Zvezek	40. Zvezek	40. Zvezek
41. Zvezek	41. Zvezek	41. Zvezek	41. Zvezek	41. Zvezek
42. Zvezek	42. Zvezek	42. Zvezek	42. Zvezek	42. Zvezek
43. Zvezek	43. Zvezek	43. Zvezek	43. Zvezek	43. Zvezek
44. Zvezek	44. Zvezek	44. Zvezek	44. Zvezek	44. Zvezek
45. Zvezek	45. Zvezek	45. Zvezek	45. Zvezek	45. Zvezek
46. Zvezek	46. Zvezek	46. Zvezek	46. Zvezek	46. Zvezek
47. Zvezek	47. Zvezek	47. Zvezek	47. Zvezek	47. Zvezek
48. Zvezek	48. Zvezek	48. Zvezek	48. Zvezek	48. Zvezek
49. Zvezek	49. Zvezek	49. Zvezek	49. Zvezek	49. Zvezek
50. Zvezek	50. Zvezek	50. Zvezek	50. Zvezek	50. Zvezek

Bodi ponosen na svojo jugoslovensko domovino, na svoj narod in poslužuj se vsepovsod le materine govorice! Ljubi jo kot svetinjo, ki ti jo je zapustila rodna mati!

L I S T O P A D - N O V E M B E R

Srbsko: Ноембар
Hrvatsko: Studeni
Češko: Listopad

30 dni

Bolgarsko: Ноември
Poljsko: Listopad
Rusko: Ноябрь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sreda	Praznik vseh svetnikov	19	Sreda	Pr Pčinjski	Ljubomil
2	Četrtek	Spomin vernih duš	20	Četvrtak	Vm. Artemije	Zdanila
3	Petek	Venefrida, dev.	21	Petak	Ilar. Veliki	Pogomil
4	Sobota	Karel Bor., šk. ☾	22	Subota	Averkije (Zaduš.)	Dragomir
Jezus obudi Jajrovo hčer. (Mt 9, 18—26.)						
5	Nedelja	23. pob. zahvalna ned.	23	Nedelja	Jak. br. Gosp.	Savina
6	Ponedeljek	Lenart, opat	24	Ponedeljak	Mučenik Areta	Ratislav
7	Torek	Janez G. P., muč.	25	Utorak	Markijan i Mart.	Zdenko
8	Sreda	Bogomir, šk.	26	Sreda	Mitrov dan	Nežir
9	Četrtek	Teodor, muč.	27	Četvrtak	Muč. Nestor	Sebislav
10	Petek	Andrej Av., spozn.	28	Petak	Sv. Arsenije	Golobica
11	Sobota	Martin, škof. ☼	29	Subota	Anast. i Avramije	Višnjica
O dobrem semenu. (Mt 13, 24—30.)						
12	Nedelja	24. pobink. ned.	30	Nedelja	Milutin kr. srp.	Davorin
13	Ponedeljek	Stanislav Kostka, sp.	31	Ponedeljak	Stah. i Amplije	Nevenka
14	Torek	Veneranda, dev.	1	Utorak	Nov. Kozma i Dam.	Borislava
15	Sreda	Leopold; Jedert	2	Sreda	Muč. Akindin	Volčica
16	Četrtek	Otmar, opat	3	Četvrtak	Obn. hr. G. (Djurdjic)	Večerin
17	Petek	Gregorij Čudod., šk.	4	Petak	Joanik. Vel.	Ljubava
18	Sobota	Roman, muč.	5	Subota	Galaktion i Ep.	Oliva
Prilika o gorčičnem zrnu. (Mt 13, 31—35.)						
19	Nedelja	25. pobink. ned. ☾	6	Nedelja	Pavle Ispov.	Imica
20	Ponedeljek	Edmund	7	Ponedeljak	33 Muč. u Melit.	Vladiboj
21	Torek	Darovanje Marije D.	8	Utorak	Sab. Arh. Mih.	Grmislav
22	Sreda	Cecilija, dev.	9	Sreda	Muč. Onisifor	Jezdimir
23	Četrtek	Klemen, papež	10	Četvrtak	Erast i Olimp.	Ravijola
24	Petek	Hrizogon, muč.	11	Petak	St. Deč. (Sv. Mr.)	Jeca
25	Sobota	Katarina; Mozes	12	Subota	Jovan Milostivi	Kolomir
O razdejanju Jeruzalema. (Mt 24, 15—35.)						
26	Nedelja	26. pobink. ned. ☼	13	Nedelja	Jovan Zlatousti	Zdedrag
27	Ponedeljek	Virgilij, škof	14	Ponedeljak	Ap. Filip (B. pok.)	Vedrana
28	Torek	Jakob M., sp.	15	Utorak	Muč. Gur. (B. post)	Lelija
29	Sreda	Saturnin, muč.	16	Sreda	Ap. i jev. Matej.	Skoromir
30	Četrtek	Andrej, apostol	17	Četvrtak	Grigorije Čud.	Hrabroslav

4. ob 14.12, lepo, mrzlo — ☼ 11. ob 8.54, sneg, dež — ☾ 19. ob 0.21, lepo — ☼ 26. ob 22.54, lepo
Sonce stopi v znamenje strelca dne 23. ob 5. uri 59 minut.
Dan je dolg od 10 ur 7 minut do 8 ur 57 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 10 minut.

Bodi vselej in povsod moralen in plemenit! Bodi na telesu in duši čist!

G R U D E N - D E C E M B E R

Srbsko: Децембар
Hrvatsko: Prosinec
Češko: Prosinec

31 dni

Bolgarsko: Декември
Poljsko: Grudzień
Rusko: Декабрь

Dnevi		Za rimske katoličane	Dani		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Petek	Zedinjenje	18	Petak	Dan Ujed. Jugosl.	Božena Tihomir
2	Sobota	Pavlina, muč.	19	Subota	Avdije i Varl	
O poslednji sodbi. (Lk 21, 25—33.)						
3	Nedelja	Prva advent. ned. ☾	20	Nedelja	G. Dekapolit	Sveljub Velika Sojana Vladovita Veselin Rodana Savica
4	Ponedeljek	Barbara, dev. m.	21	Ponedeljak	Vavedenje	
5	Torek	Saba, opat	22	Utorak	Ap. Filim. i dr.	
6	Sreda	Miklavž, škof	23	Sreda	Sv. Amfilohije	
7	Četrtek	Ambrozij, šk. in c. uč.	24	Četvrtak	Vm. Katarina	
8	Petek	Brezn. sp. M. D.	25	Petak	Kliment ep. rim.	
9	Sobota	Delfina	26	Subota	Alim. Stolpnik	
Janez Krst. pošlje svoja učenca do Jezusa. (Mt 11, 2—10.)						
10	Nedelja	Druga adv. ned. ☾	27	Nedelja	Jak. Persijanac	Dražič Gojica Široslav Vitača Vojmir Cvetana Jaronega
11	Ponedeljek	Damaz, papež	28	Ponedeljak	Stevan Novi	
12	Torek	Dionizija, muč.	29	Utorak	Paramon i Fil.	
13	Sreda	Lucija, devica. m.	30	Sreda	Andrija Prvozv.	
14	Četrtek	Konrad Of.	1	Četvrtak	Dec. Prorok Naum	
15	Petek	Valerijan, škof	2	Petak	Sv. Uroš srpski	
16	Sobota	Albina, dev. m.	3	Subota	Pror. Sofronije	
Janez Krstnik pričuje o Kristusu. (Jan 1, 19—28.)						
17	Nedelja	Tretja adventna ned.	4	Nedelja	Sv. vel. muč. Var.	Strojslav Ljubonega Uglješa Boživoj Tomislav Zvezdana Ozrislav
18	Ponedeljek	Gracijan, škof ☾	5	Ponedeljak	Sava osvečeni	
19	Torek	Urban V., papež	6	Utorak	Sv. ot. Nikola	
20	Sreda	Kvatre. Evg. in Mak.	7	Sreda	Amvrosije ep. M.	
21	Četrtek	Tomaž, apost.	8	Četvrtak	Patatije	
22	Petek	Kvatre. Flor. m.	9	Petak	Začecje Sv. Ane	
23	Sobota	Kvatre. Viktorija	10	Subota	Jovan Desp. i Ang.	
Janez Krst. poklican v službo predhodnika. (Lk 3, 1—6.)						
24	Nedelja	Četrta adventna ned.	11	Nedelja	D. Stolp. (Mater.)	Dunja Žitigoj Zlatka Pelislav Zorica Vrhoslav Branimir
25	Ponedeljek	Božič. Rojstvo Gosp. ☾	12	Ponedeljak	Spirid. Čudotv.	
26	Torek	Štefan, prvi m. ☾	13	Utorak	Muč. Evstratije	
27	Sreda	Janez Evangelist, ap.	14	Sreda	Sv. muč. Levkije	
28	Četrtek	Nedolžni otročiči.	15	Četvrtak	Muč. Elefterije	
29	Petek	David, kralj	16	Petak	Pr. Agej	
30	Sobota	Evgenij, škof	17	Subota	Danilo i 3 otr.	
Simeon in Ana oznanjujeta Gospoda. (Lk 2, 33—40.)						
31	Nedelja	Silvester	18	Nedelja	Sevast. (Ocevi)	Blažena

☾ 3. ob 21.40, dež, sneg — ☾ 10. ob 22.45, lepo — ☾ 18. ob 22.04, lepo — ☾ 26. ob 12.28, sneg

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 19. uri 6 minut.

Dan je dolg od 8 ur 56 min. do 8 ur 42 min. Dan se skrajša do 22. za 16 minut in zopet zraste do 31. za 2 min.

Poštna in brzojavna pristojbina

I. V TUZEMSKEM PROMETU.

1. Pisma. a) V lokalnem (krajevnem) prometu do 20 g din 1, nad 20 g kakor v medkrajevnem prometu. b) V medkrajevnem prometu do 20 g din 1.50, nad 20 do 50 g din 2, nad 50 do 250 g din 3.50, nad 250 g din 5, nad 500 do 1000 g din 10.

2. Dopisnice, odprte, komad din 1.

3. Tiskovine: (Obseg največ 45×45 cm; v zvitkih 75×10 cm, v obliki karte 12×18 cm) do 50 g 25 p; za vsakih nadaljnjih 50 g 25 p več. Največja teža 2000 g.

4. Priporočene pošiljke. a) Pristojbina za priporočenje v lokalnem prometu din 2. b) Pristojbina za priporočenje v medkrajevnem prometu din 3.

5. Pisma z označeno vrednostjo. a) Po teži kakor za priporočena pisma. b) Po vrednosti, določanje pristojbine.

6. Zavoji (paketi). a) Po teži do 1 kg din 3.—, nad 1 kg do 3 kg din 6, nad 3 kg do 5 kg: prvi pas do 100 km 7 din, drugi pas do 300 km 8 din, tretji pas nad 300 km 9 din. Nad 5 kg do $7\frac{1}{2}$ kg: prvi pas do 100 km 8 din, drugi pas do 300 km 12 din, tretji pas nad 300 km 16 din. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas 12 din, drugi pas do 300 km 16 din, tretji pas nad 300 km 22 din. Nad 15 do 20 kg: prvi pas 22 din, drugi pas do 300 km 30 din, tretji pas nad 300 km 40 din. Nad 20 do 25 kg: prvi pas 30 din, drugi pas do 300 km 40 din, tretji nad 300 km 50 din. b) Po vrednosti so pristojbine do 100 din 1 din, od 100 do 500 din 2 din, od 500 do 1000 din 5 din, od 1000 do 5000 din 10 din, od 5000 do 6000 din 11 din, od 6000 do 7000 din 12 din. Dalje za vsakih 1000 din vrednosti 1 din več. c) **Dostavnina** znaša za 1 kg do 5 kg 2 din, od 5 kg do 10 kg 4 din, od 10 kg do 25 kg 6 din. d) **Obvestnina** je za vse vrste 1 din. e) **Pristojbina za povzetje:** do 50 din 2 din, do 100 din 3 din, do 300 din 4 din, do 500 din 5 din, do 1000 din 6 din, do 2000 din 8 din, do 3000 din 9 din, do 4000 din 10 din, do 5000 din 12 din.

7. Nakaznice. a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 din po 1.50 din, za 50 do 100 din po 2 din, za 100 do 250 din po 3, za 250 do 500 din po 4 din, za 500 do 750 din po 5 din, za 750 do 1000 din po 6 din, za 1000 do 1500 din po 7 din, za 1500 do 2000 din po 8 din, za 2000 do 2500 din po 9 din, za 2500 do 3000 din po 9.50 din, za 3000 do 3500 din po 10 din, za 3500 do 4000 din po 10.50, za 4000 do 4500 din po 11 din, za 4500 do 5000 din po 11.50 din. V tej pristojbini je

vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se pobira od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 din 0.50 din, do 1000 din 1 din, do 5000 din 2 din.

8. Čekovne nakaznice. a) Do 500 din 0.50 din, nad 500 din 1 din.

Državne ustanove, ki so oproščene pristojbine za poštna nakaznice, so oproščene tudi te pristojbine kakor pri poštnih nakaznicah. Prav tako so oproščene čekovne pristojbine v prometu z nakaznicami, ki ga vrši Poštna hranilnica.

Pristojbina za sporočila na hrbtu nakaznice se ukine.

9. Čekovne položnice. Za pošiljke do 100 din po 0.50 din, za 100 do 250 din po 0.75 din, za 250 do 500 din po 1 din, za 500 do 1000 din po 1.50 din, za 1000 do 2500 din po 2 din, za 2500 do 5000 din po 2.50 din, za 5000 do 10.000 din po 3 din, za 10.000 do 25.000 din po 4 din, za 25.000 do 50.000 din po 5 din, nad 50.000 do 100.000 din po 6 din. Za vsakih nadaljnjih 100.000 din in za sleherni manjši zaključni znesek po 1 din.

10. Odkupne pošiljke. Pristojbina za dostavo 1 din.

11. Poštni nalogi. Pristojbina za dostavo 2 din.

12. Naročnina za poštni predal. Za predal brez ključa mesečno 15 din, s ključem 20 din.

13. Zaprte torbe. Mesečna pristojbina 15 din.

14. Obvestila o nenaročenih zavojih. Plača pošiljatelj 1.50 din.

15. Poste restante. Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti 0.50 din.

16. Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom. a) Za pisma z označeno vrednostjo 1 din. b) Za zavoje do 5 kg 2 din, nad 5 kg 5 din.

17. Pooblastila. a) Če velja pooblastilo za en primer, znaša pristojbina 1 din. b) Za pooblastila od 15 dni do enega leta 5 din.

18. Brzojavna služba. a) Pristojbina za besedo 0.60 din. b) Pristojbina za potrdilo 2 din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzojavko z 10 besedami.

II. INOZEMSKI PROMET.

1. Pisma: do 20 g teže 4 din; za ostalih nadaljnjih 20 g ali del te teže 2 din; priporočnina 4 din, za Italijo do 20 g teže 3 din; priporočnina 4 din, za Češkoslovaško do 20 g teže 3 din in za vsakih nadaljnjih 20 g 2 din; priporočnina 3 din, za Grčijo do 20 g teže 3 din; priporočnina 3 din,

za Rumunijo do 20 g teže 3 din, priporočnina 3 din, za Turčijo do 20 g teže 3 din; priporočnina 3 din.

2. **Dopisnice:** navadne 2 din, za Italijo 1.50 din, za Čehoslovaško 1.50 din, za Grčijo 1.50 din, za Rumunijo 1.50 din, za Turčijo 1.50 din.

3. **Tiskovine:** do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Čehoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 50 p več.

4. **Vzorci brez vrednosti:** do 100 g 1 din; za vsakih 50 g 50 p več.

5. **Poslovni papirji:** do 300 g 3 din; za vsakih 50 g 50 p več.

6. **Mešane pošiljke:** kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.

7. **Priporočnina** 4 din.

8. **Ekspresnina** 6 din.

9. **Povratnica:** pri predaji 3 din, po predaji 6 din.

10. **Poizvednica:** 6 din.

11. **Preklic pošiljke, izprememba naslova:** 6 din.

12. **List za odgovor:** 6 din.

13. **Pristojbina za ocarinjenje pisemskih pošilk:** 3 din.

14. **Vrednostna pisma:** promet sedaj dovoljen za Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko; švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 3000 din; težna pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 din. Za pošiljatev je potrebno posebno dovoljenje finančnega oblastva.

15. **Zavitki (paketi)** — pojasnila o pošiljlatvi se daje pri vsaki pošti.

Državne takse

I. MENICE

Od vseh vrst menic, neglede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu, če so izplačane v državi, kakor tudi od menic, izdanih v državi, neglede na to, ali so izplačane v državi ali v inozemstvu, in ne glede na to, za koliko časa so izdane, se plačuje:

preko	do 300 din . . . 1 din	
	300 din	do 600 din . . . 1.50
"	600 "	1.200 " . . . 2.—
"	1.200 "	2.000 " . . . 4.—
"	2.000 "	3.200 " . . . 6.50
"	3.200 "	5.000 " . . . 10.—
"	5.000 "	6.800 " . . . 13.50
"	6.800 "	10.400 " . . . 19.—
"	10.400 "	14.000 " . . . 25.—
"	14.000 "	20.000 " . . . 34.—
"	20.000 "	26.000 " . . . 43.—
"	26.000 "	32.000 " . . . 52.—
"	32.000 "	38.000 " . . . 61.—
"	38.000 "	44.000 " . . . 70.—
"	44.000 "	50.000 " . . . 79.—
"	50.000 "	60.000 " . . . 94.—
"	60.000 "	70.000 " . . . 109.—
"	70.000 "	80.000 " . . . 124.—
"	80.000 "	90.000 " . . . 139.—
"	90.000 "	100.000 " . . . 154.—
"	100.000 "	125.000 " . . . 192.—
"	125.000 "	150.000 " . . . 230.—
"	150.000 "	175.000 " . . . 268.—

preko	175.000 din	do	200.000 din . . . 306.—
"	200.000 "	"	250.000 " . . . 382.—
"	250.000 "	"	300.000 " . . . 458.—
"	300.000 "	"	350.000 " . . . 534.—
"	350.000 "	"	400.000 " . . . 610.—
"	400.000 "	"	500.000 " . . . 760.—
"	500.000 "	"	750.000 " . . . 1010.—
"	750.000 "	"	1.000.000 " . . . 1260.—
"	1.000.000 "	"	1.250.000 " . . . 1510.—
"	1.250.000 "	"	1.500.000 " . . . 1760.—
"	1.500.000 din	do	vsakih 1000 din še po 1 din. Znesek izpod 1000 din se jemlje za popolnih 1000 din.

II. KUPNOPRODAJNE POGODBE

Taksa se pobira po vrednosti in sicer:

pri premičninah	1%
pri nepremičninah	4%

III. KOLEK ZA POBOTNICE

Od zneska 10 din dalje	$\frac{1}{2}\%$
od priznanic o prejeti najemnini	"
do 500 din	1 din
od 500 din do 1000 din	2 "
" 1000 din do 2000 din	5 "
" 2000 din do 3000 din	10 "
nad 3000 din za vsakih 100 din še 25 par.	

Hišni lastniki so zavezani izdajati najemnikom priznanico na monopolskih obrazcih, ker se sicer kaznujejo s trikratno prikrajšano takso.

IV. ZAKUPNE POGODBE

Za pogodbe ali listine, s katerimi se dajo nepotrošne stvari — izvzemši zgradbe, stanovanja in lokali — ali pravici v zakup, po trajanju in vrednosti zakupa taksa 1‰, ki se prilepi v kolekih na pogodbo.

V. NAJEMNE POGODBE

Za pogodbe o najemu zgradbe, stanovanj in lokalov po višini letne najemnine, neglede na dobo nad 2.400 din do 3.600 10 d'n
 „ 3.000 „ „ 6.000 din 20 „
 „ 6.000 „ „ 10.000 din 30 „
 „ 10.000 „ „ 20.000 din 50 „
 „ 20.000 „ „ 30.000 din 100 „
 „ 30.000 „ „ 50.000 din 200 „
 „ 50.000 „ pa do vsakih 100 din še 1/2‰.

Za najemne pogodbe je uporabljati monopolske obrazce, sicer 5 kratna kazen.

VI. RAČUNI

Do 50 din prosto takse
 preko 50 din do 100 din 1 din
 „ 100 „ „ 300 „ 2 „
 „ 300 „ „ 500 „ 3 „
 „ 500 „ 5 „
 od vsake pole.

VII. NABAVNE KNJIZICE

v katere vpisujejo trgovci ali obrtniki blago, ki so ga posameznim osebam odpremili ali oddali, na leto 10 din.

VIII.

Stalne reklame do 1/2 m² površine letno 40 din
 „ 1 m² „ „ 60 „
 „ 4 m² „ „ 120 „
 preko 4 m² „ „ 250 „
 Nestalne obj., ki se nosijo po mestu 10 „
 Nestalne obj., ki se lepijo ali pritrujejo 0.50

Slovenci!

Slovenke!

Spominjajte se

naših bratov in sester
 na Primorskem, Koroškem in ob Rabi

A. B.

Naši grobovi

Na tem mestu se z globoko hvaležnostjo na kratko spominjamo onih pokojnikov, ki so si v življenju stekli izrednih zaslug za našo šolsko narodno-obrambno CMD, bodisi, da so bili ustanovitelji in voditelji njenih podružnic, ozir. merodajni funkcionarji pri podružnicah. Žalibog smo v zadnjem letu izgubili Slovenci še mnogo drugih osebnosti, ki so imele velike zasluge za narod, državo in človeštvo sploh. Ako bi hoteli navajati vse te izgube, bi nam bil obseg našega koledarja premajhen. (Ured.)

Po glavni skupščini leta 1937. objokuje CMD naslednje svoje dobrotnike in dobrotnice:

Josip Tušak

† 12. X. 1937. **Dr. Ivan Lamut**, višji svetnik pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani. Pokojnik je bil vedno vnet in požrtvovalen za narodne namene, posebno za našo CMD, kakor njegova gospa soproga Mara in sploh vsa rodbina. Do prerane smrti je redno dajal naši šolski družbi mesečni prostovoljni davek 100—150 Din, ter bil na ta način njen mnogokratni pokrovitelj. Za vestno in uspešno službovanje je bil trikrat odlikovan (red sv. Save V. in IV. vrste ter Jugoslov. krone V. vrste.)

† 18. X. 1937. **Jakob Volk**, izredno zaslužni organizator slovenskega obrtništva, krojaški mojster in nekoč lastnik velike oblačilnice in čistilnice v Šoštanju. Pokojnik je vedno neustrašeno stal v prvih vrstah narodno zavednih mož Šaleške doline, ozir. bivše Spod. Štajerske kot najboljši tovariš in sodelavec pok. Ivana Rebeka v Celju. Kakor Rebek se je tudi pokojni Volk preveč žrtvoval za druge, pri tem pa zapostavljal lastne interese. Ustanovil je kreditno zadrugo in bil najdelavnejši predsed-

nik Mestne hranilnice v Šoštanju. Bil je so-ustanovitelj Sokola in CM podružnice, kjer je bil vedno odbornik. Ob izbruhu vojne so ga zaradi narodnega delovanja zaprli.

† 26. X. 1937. **Ferdo Tomažin**, posestnik v Šmartnem pri Litiji, poprej pa upravitelj raznih veleposestev na Hrvaškem, je bil splošno znan rodoljub, podpornik vseh narodnih organizacij v okraju in velik prijatelj prirode. Pri ondotni CM podružnici je bil mnogo let marljiv podpredsednik, par let tudi pri litijski podružnici.

† 5. XI. 1937. **Anton Sepaher**, šol. upravitelj v Kranju, rodod iz Semiča, je bil med ustanovitelji CM podružnice v Semiču in njen odbornik od leta 1914. dalje.

† 6. XI. 1937. **Alojzij Tavčar**, gimnazijski profesor v p. in vladni svetnik v Ljubljani, je bil vedno neustrašen branitelj narodnih pravic. V odboru I. ljubljanske moš. CM podružnice je deloval celih 30 let (1908—1938).

† ? XI. 1937. **Ida Sagadinova**, v Ptujju je bila neutrudljiva blagajničarka pri ondotni ž. CM podružnici. V počastitev njenega spomina sta zbrali obe ptujski podružnici lepo denarno svoto za družbo.

† 24. XI. 1937. **Josip Tušak**, trg. in posestnik pri Sv. Antonu v Slov. gor., je bil z vso svojo rodbino vedno velik dobrotnik naše družbe. Tudi ob smrti se je spomnil družbe z volilom 1000 Din.

Dr. Ivan Lamut

† 5. XII. 1937. **Jože Tomše**, podmaršal v p., je bil kljub izredno visokemu dostojanstvu v bivši avstrijski armadi — tako visoki čin je izmed Slovencev dosegel le še Lavrič — vedno odločen Slovenec. Našo šolsko družbo je tiho, a stalno podpiral.

Ob njegovi smrti so njegovi sorodniki in prijatelji naklonili šentpetrski ž. podružnici CMD prav znatne darove.

† 12. XII. 1937. **Ivanka Jeglič**, roj. **Avsenik**, pos. in gostil. v Begunjah na Gorenjskem, je bila v odboru ondotne CM podružnice od leta 1910. dalje.

† 2. I. 1938. **Franjo Pogačnik**, šol. upravitelj v Št. Vidu pri Grobelnem, je bil soustanovitelj (1913) in neumorno delavni blagajnik ondotne vzgledne CM podružnice. Par let je bil tudi predsednik.

† 15. I. 1938. **Josip Zupančič**, trg. in posestnik v Trebnjem, je bil od l. 1918 do 1920 podpredsednik ondotne CM podružnice. Bil je tudi pokrovitelj družbi.

† 21. I. 1938. **Terezina dr. Jenkova**, roj. **Lenče**, vdova po znanem ljubljanskem zdravniku, je bila s pokojnim soprogom vred splošno znana in zaslužna prvoboriteljica vseslovanske ideje med Slovenci. Delovala pa je tudi pri vseh narodnih in dobrodelnih organizacijah ter je bila mnogo let agilna tajnica, ozir. odbornica pri mestni žen. podružnici CMD.

† 12. II. 1938. **Marija Babnikova**, vdova po predsedniku višjega sodišča v Ljubljani, je vedno izdatno podpirala našo šolsko družbo. Volila ji je ob smrti še 1500 Din. Kot soproga prvega moža, znanega rodoljuba in mecena notarja Gruntarja v Ribnici je bila pri ondotni žen. CM podružnici več let blagajničarka, od leta 1912—1914 pa predsednica. Že leta 1891 je bila predsednica CM podružnice za Cerknico-Planino.

† 13. II. 1938. **Jerica Gnušova**, soproga šol. ravnatelja v p. v Dolu pri Hrastniku, je bila vse življenje vneta Cirilmetodarka, kakor njen soprog in sploh vsa družina. Bila je tudi pokroviteljica družbi.

† 13. II. 1938. **Josip Pertot**, šol. upr. v p. v Rojanu pri Trstu, je bil že od leta 1896 neprestano vodilni odbornik pri CM podružnici v Greti, pozneje pa v Barkovljah.

† 25. II. 1938. **Ivan Arko**, pos. in tajnik Mestne posojilnice v Ribnici na Dol., je bil duša vsega narodnega gibanja v Ribnici. Njemu gre največ zaslug za razširjenje in moderniziranje ličnega trga, da imata meščanska šola in Sokol impozantna domova. Pri ondotni moš. CM podružnici je bil mnogo let predsednik, neprestano od leta 1908 pa tajnik, ozir. odbornik.

† 26. II. 1938. **Ivanka Schmidt**, roj. **Terpine**, vdova sod. svetnika in predstojnika v Radečah, je bila pred poroko zelo delavna odbornica pri žen. podružnici v Kamniku. Umrla je v svojem rojstnem kraju Kamniku.

† 31. III. 1938. **Vaclav Paleček**, trgovec in posestnik v Gorenji vasi (Trata) nad Škofjo Loko, je kot zaveden Čeh bil vedno neustrašen Vseslovan in velik prijatelj Slovencev. Pokojniku se imamo zahvaliti, da je naše čipkarstvo dobilo svetovni

sloves. Leta 1910 je pomagal oživeti CM podružnico v Poljanah ter ostal njen podpredsednik, ozir. prvi odbornik.

† 12. IV. 1938. **Dragotin Lapajne**, širom znani rodoljub iz Idrije, je umrl na Bledu. Pri idrijski moš. CM podružnici je bil od l. 1903 nepretrgoma vodilni odbornik, par let pa predsednik. Bil je tudi z otroci vred pokrovitelj družbi.

† 15. IV. 1938. **Antonija Kadivčeva**, trg. in posestnica v Ljubljani, je bila skromna, a zato tembolj delavna in požrtvovalna Slovenka. Pri šentjakobsko-trnovski žen. CM podružnici je bila od ustanovitve leta 1892 nepretrgoma nad 20 let ne-

trudljiva blagajničarka, istočasno pa je tudi delovala v odboru mestne ženske podružnice. Bila je tudi pokroviteljica.

† 18. IV. 1938. **Jela Lozarjeva**, bivša trgovka v Ljubljani, je bila mnogoletna najboljša prijateljica in sodelavka pok. ge Tavčarjeve pri različnih narodnih društvih in organizacijah. Pri šentjakobsko-trnovski žen. CM podružnici je opravljala težavni posel blagajničarke nad 20 let.

† 30. IV. 1938. **Anton Zuchiatti**, veleposestnik in župan v Medeni, sploh nazvidnejša osebnost v lepih goriških Brdih. Pri briški CM podružnici je bil mnogo let zelo delaven odbornik.

† 15. V. 1938. **Fr. Ser. Šegula**, župnik v p., zlatomašnik, duhovni svetnik, vitez božjega groba, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje, ki je umrl v mariborski bolnišnici 78 let star, je bil zelo učen in izjemen duhovnik. Z dnevno politiko se ni nikoli pečal, pač pa se je uspešno uveljavljal na literarnem in znanstvenem polju. Obvladal je več jezikov, tudi mrtvo hebrejščino. Ko je župnikoval pri Sv. Roku ob Sotli je v času najhujše gonje proti CMD ustanovil njeno podružnico za rogaški okraj ter ji predsedoval štiri leta t. j. do odhoda. Za CM koledar 1916 je napisal tri ganljive črtice: 1. Od severa naših pokrajin, 2. U, še, še!, 3. Pri Schützenhoferjevih. Med drugimi deli je prevedel iz angleščine na povabilo Carnegijeve ustanove knjigo »Za svetovni mir«, a tragedija je hotela, da je neposredno po izidu knjige izbruhnila svetovna vojna.

† 18. V. 1938. **Karol Pleiweis**, notar v Ljubljani (poprej v Novem mestu in v Višnji gori). Kot notarski pripravnik je bil tajnik pri Prvi ljubljanski moški CM podružnici od l. 1892 do 1897, t. j. do odhoda iz Ljubljane. Skupno z gospo

soprogo Erno je bil trikrat pokrovitelj družbi.

† 18. V. 1938. **Antonija dr. Slavikova**, odvetnikova soproga v Trstu, je bila delavna pri vseh slovenskih organizacijah predvojne- ga Trsta. Pri žen. CM podružnici v Trstu je bila predsednica od leta 1914 do italijanske okupacije.

† 23. V. 1938. **Olga Brezovnikova**, hči znane- ga nadučitelja, mladinskega in humorističnega pisatelja ter posestnika pok. Antona v Vojniku pri Celju. Z očetom in obema bratoma Vladimirom in Vladislavom je pomagala leta 1913 ustanoviti CM podružnico ter ji je bila vsa leta marljiva blagajničarka.

† 24. V. 1938. **Ivan Kejžar**, višji žel. revident v p. v Mariboru je bil neustrašen bojevnik za narodne pravice in prvi organizator narodnih železničarjev, zato so ga med vojno pregnali v nemški Leoben. Pred vojno je ustanovil v Mariboru po-

sebno železničarsko CM podružnico, ki ji je bil ves čas najmarljivejši odbornik, sploh vodilna moč. Od leta 1912—1918 je bil tudi član glavnega vodstva CMD. Za velike zasluge pri preporodu Maribora so mu posvetili že za življenja lepo ulico v Mariboru.

† 6. VI. 1938. **Ivana Grampovčan**, soproga gostilničarja na Vrhniki je bila z vso rodno vred vedno narodno delavna. Pri obnovitvi ondotne CM podružnice leta 1911 sta bila oba s soprogom Andrejem izvoljena v odbor. Par let je tudi bila predsednica žen. podružnice.

† 23. VI. 1938. **Andrej Gabršček**, splošno znani in velezaslužni vodja goriških Slovencev, lastnik tiskarne, novinar in publicist, izdajatelj časopisov (Soča) in knjižnic (Slovanska knjižnica i. dr.) Pokojnik je bil najvidnejša osebnost v Go-

rici in na Goriškem sploh, mnogo let je bil tudi deželni poslanec. Pri goriški moš. CM podružnici je bil mnogo let podpredsednik. Bil je tudi pokrovitelj družbi. Umrli je v Ljubljani, kjer je moral živeti v emigraciji.

† 30. VI. 1938. **Franjo Čebulj**, višji davčni uradnik v Radovljici, je bil vedno in povsod narodno delaven. Pri radovljiški moš. CM podružnici je bil tajnik od leta 1898—1905. Tudi soproga Leopoldina je bila vedno delavna odbornica pri ondotni žen. podružnici.

† 5. VII. 1938. **Ing. Josip Močnik**, rudarski glavar v Ljubljani, je bil vedno redni podpornik naše šolske družbe.

† 31. VII. 1938. **Franja Barletova** roj. **Kac**, soproga šol. upravitelja in veleposestnika v Šmartnem pri Slovenjgradcu, je bila vedno in povsod narodno delavna. Pri žen. CM podružnici v Slovenjgradcu je bila dolgo časa podpredsednica, oz. odbornica.

† 13. VIII. 1938. **Marija Galé**, učiteljica v p. v Ljubljani iz znane narodne ljubljanske učiteljske rodbine, je redno podpirala našo šolsko družbo in ji tudi volila 1000 Din. Pokojnica je najdalje službovala v Cerknici (32 let), kjer je bila že leta 1892 tajnica pri CM podružnici. Doživela je visoko starost 84 let.

† 30. VIII. 1938. **Dr. Josip Klepec**, odv. v Mokronogu. Šele pred par meseci se je bil preselil iz Ljubljane. Pokojnik je bil študijski tovariš pok. dr. Žerjava in njegov zvesti soborec. Že iz Prage je pridno dopisoval za »Slov. Branik«. Kot odvetniški kandidat je služboval pri dr. Štefanu Rajhu v Ribnici in Kočevju, kjer je pomagal oživeti CM podružnico ter postal njen tajnik. V Kočevju je tudi aktivno vodil boj za slovensko šolo. Od leta 1918—1919 je bil član glavnega vodstva CMD kot tajnik.

† 1. IX. 1938. **Anton Bartel**, gimnazijski prof. v p. v Ljubljani, je bil vedno navdušen Cirilmetodar. Pri I. ljubljanski podružnici je bil odbornik že od leta 1905, od leta

1910 podpredsednik, od leta 1914 pa neprestano predsednik. Dočakal je visoko starost 85 let. Pokojnik je deloval tudi literarno ter posebno mnogo pomagal pri Pleteršnikovem in pri novi izdaji obeh Janežičevih slovarjev, toda ostal je tih in skromen znanstvenik.

† 21. IX. 1938. **Andrej Knez**, je bil markantna in merodajna osebnost bivše občine Vič pri Ljubljani. Že njegov oče, istotako Andrej, je bil viški župan, a to prvi zavedno slovenski župan, ki je aktivno sodeloval na vižmarskem slo-

venskem taboru. Pokojni je imel idilično domovje na Viču, obenem pa je bil celih 35 let delovodja v tobačni tovarni. Kmalu je aktivno posegel v gospodarsko in politično življenje svoje občine. Celih 30 let je bil v občinskem odboru, tri leta tudi župan. Mnogo let je bil načelnik Odbora za osuševanje Barja. Nadalje je bil med prvimi soustanovitelji viško-glinške Čitalnice, Ciril-Metodove podružnice, kjer je bil vedno odbornik in nekaj let tudi predsednik, Sokola in Gasilskega društva, ki ga je pred leti za izredne zasluge izvolilo za častnega člana.

Plemenitim pokojnikom bodi ohranjen med nami trajno hvaležen spomin!

Kolar Ivan

† FRANJA TAVČARJEVA

častna prvomestnica CMD

Dne 7. aprila 1938. je umrla prva narodna žena, častna dvorna dama, predsednica Splošnega ženskega društva, društva Kneginje Zorke, Kola jugoslovanskih sester in mnogih drugih organizacij, gospa Franja Tavčarjeva. CMD se spominja blagopokojnice predvsem kot svoje pokroviteljice, vnete sodelavke v ženskih podružnicah in v vodstvu Družbe, v katerem je delovala v letih 1923. do 1932. kot prvomestnikova namestnica, v l. 1932. do 1934. kot prvomestnica. Leta 1934. na glavni skupščini na Vrhniki ji je Družba izrekla skromno zahvalo z izvolitvijo za častno prvomestnico.

Ime Franje Tavčarjeve pomeni pokret narodnega ženstva v zadnjih štiridesetih letih narodne politične in kulturne zgodovine. Zato zavzema že samo ona posebno poglavje v zgodovini nele ženskega, marveč vsega našega narodnega pokreta iz suženjstva v svobodo.

Izšla je iz preproste hiše na Poljanski cesti št. 3. v Ljubljani; oče, Gustav Košenini, je bil nadtelegrafist. 8. aprila 1868. se mu je rodila hčerka Franja. Osirotela je popolnoma že v detinski dobi. Mati ji je nenadoma umrla za kapjo že čez dva meseca po njenem rojstvu. Mater. je prišel previdet za zadnjo uro pre-

fekt iz sosednjega Alojzijevega profesor Tomo Zupan, poznejši soustanovitelj in prvi pr-

vomestnik CMD. Znanca iz te tragične ure sta stopila kasneje skupno v boje za narodovo življenje. — V četrtem letu svoje detinske dobe je izgubila mala Franjica tudi očeta. Vzgajali so jo materin brat Rajko in Josipina

Arcetova in Franjin stari stric Franc Lukman v rodni hiši, kjer je bila trgovina čipk, »pri Špickramarju«; odtod so imenovali Franjico »Špickramarjeva« Francka. Osemnajstletna se je poročila z znamenitim pisateljem in narodnim politikom drjem Ivanom Tavčarjem. Ob njegovi strani je vodila v vsem našem javnem življenju odločno in uspešno borbo zatiranih Slovencev za kulturno, politično in socialno osvobojenje, zlasti tudi v jugoslovanskem pokretu že od leta 1903. in v balkanskih vojnah. Imela je neizčrpno energijo, bila je neutrudljiva v drobnem in velikopoteznem delu in taka tudi naravno v narodno obrambnem delu naše CMD.

Odlikovala jo je nedosežno lepa poteza preprostosti, pristrčnosti, požrtvovalnosti, s čimer je dosegala tako velike uspehe. Ostala je vseskozi demokratična žena kljub svojim visokim položajem. Posebno pri srcu ji je bila revna in osirotela mladina. Imena njenih ustanov govore glasno o njenem zlatem srcu in vendar ne morejo povedati niti približno vsega tistega, kar je storila za mladino, za ženstvo, za narod, za državo, in tudi naša CMD ne more vsega naštet, preveč je.

Zdaj počiva ob svojem življenjskem tovarišu in možu, ob drju Ivanu Tavčarju, v grobnici na Visokem v Poljanski dolini. Tudi CMD jo bo ohranila v najsvetlejšem spominu.

Potočnik Nilka

Ana Podkrajšek

Harambašica bivša predsednica I. ženske CM podr. št. Peter, v Ljubljani

Na Vidovdanski cesti, nekdanji Kravji dolini je bila v l. 1866. meseca julija rojena ta narodno zavedna slovenska žena. Rojenice ji niso bile baš naklonjene, njena življenjska pot ji ni bila samo s cvetjem nastlana. Izredna duhovitost in zdrav humor sta ji pomagala, da je šla preko vseh tegob z nekim dostojanstvenim mirom in prevdarnostjo.

Že kot mlada Tomanova Anica se je v svoji okolici udeleževala na dobrodelnem polju in tako je rasla v lepo dekle, ko jo je velik narodnjak g. Fran Podkrajšek-Harambaša zaprosil za življenjsko družico. Kot mlada žena postajenačelnika na Savi pri Litiji je že delovala pri narodnih društvih, najprej istotam, potlej v Rajhenburgu ob Savi in nazadnje v Ljubljani. Največjo ljubezen je posvetila Družbi CM, ker se je dobro zavedala kakšno sveto in težko dolžnost izpolnjuje ta ob naših ogroženih mejah. Kot predsednica šentpeterske podružnice v Ljubljani je s svojim prikupljivim nastopom pridobivala vedno novih delovnih moči. Vodila je podružnico od uspeha do uspeha, s toplo besedo je vzgajala marljiv naraščaj CM. Povsod je iskala vire dohodkov za Družbo. Na Jurjevo je mnogo pred svetovno vojno prodajala svete podobice, rožne vence, lect in drugo v korist CMD.

Kmalu nato so se pojavile na ta dan na gradu CM podružnice in danes je jurjevanje velik narodni praznik, ki privabi v lepi pomladi tisoče meščanov na Grad in je lep vir dohodkov za našo narodno-obrambno Družbo. Po pravici imenujemo Harambašico »mater

jurjevanja«. Na dobrodelnem polju se je mnogo udeleževala pokojnica med svetovno vojno.

Svoje tri otroke, Frana, Vido in Olgo je vzgojila v strogo narodnem duhu. Med vojno jo je zapustil dragi soprog in hčerka Vida, ki je umrla v cvetu mladosti. To je bil za njo najtežji udarec usode!

Na večer svojega življenja se je preselila k svoji hčerki ge. Olgi Bizjakovi v Zagreb. Od tam se je vedno zanimala za delo šentpetrske CM podružnice ter ob vsaki prireditvi poslala svoj prispevek.

Če se je ne bi lotila zavratna bolezen, bi imela pri hčerki najlepše sončne dneve kot

plačilo za vse ljudem izkazane dobrote.

Dne 30. novembra 1937. je za vedno zatisnila svoje trudne oči. Prepeljali so jo v Ljubljano, kjer je bila položena k večnemu počitku poleg dragih svojcev. Ogromna udeležba pri pogrebu je pričala o njeni priljubljenosti. Ob grobu se je v toplih besedah od nje poslovil g. ravn. Gruđen za vodstvo CMD, članica gl. odbora N. Potočnikova pa v imenu šentpetrske podružnice, kateri je bila pokojnica častna predsednica.

Tomažič Ivan

dr. Ferdo Lašič

Prav na velikonočno nedeljo popoldne, dne 17. aprila 1938. nas je zapustil za vedno po kratki, težki bolezni dr. Ferdo Lašič, odvetnik v Mariboru, znani narodni borec in vnet delavec CMD. Vest o njegovi prerani smrti je globoko pretresla vse, ki so ga poznali.

Rojen je bil dne 27. maja 1879. v Koračicah pri Sv. Tomažu blizu Ormoža. Po dovršeni gimnaziji v Mariboru je študiral pravo v Gradcu, kjer se je pridružil struji radikalno usmerjenega narodnega dijaštva ter bil borben narodni delavec. Po dovršenih pravnih študijah se je odločil prvotno za sodno službo. Bil je avskultant v Mariboru, kjer pa so ga kmalu začeli preganjati zaradi njegovega odločno narodnega prepričanja ter ga premestili v Kamnik, nazadnje pa ga odpustili iz državne službe. Za tem se je odločil za odvetniški poklic. V Ptujju je bil koncipient pri dr. Horvatu ter se je živahno udeleževal v naprednih narodnih vrstah osobito pri Sokolu. Odvetniško pisarno je otvoril v Ormožu. Moral je tudi poskusiti bridkosti svetovne vojne ter je bil v seznamu p. v.

Ko nam je zasijalo sonce svobode, se je vrnil v Ormož, kjer si je kot prvi gerent in starosta tamkajšnjega Sokola iztekel neveljavih zaslug. Leta 1923. se je preselil v Maribor, kjer je nadaljeval svoje nacionalno delo ter osobito odkar je bil od leta 1931. do svoje smrti predsednik moške podružnice CMD, posvetil svoje sile tej narodni organizaciji in obmejnemu šolstvu sploh. Veliko

pažnjo je posvečal gradnji nove šole v Gradšču.

Kdo se ne spomni dragega pokojnika iz naših vsakoletnih glavnih skupščin, kjer je s prepričevalno, ognjevitno besedo navduševal za obmejno narodno obrambno delo. Velik

del plodonosnega dela CMD je pripisati prizadevanju dr. Lašiča. Poleg dela v CMD je bil do zadnjega aktiven telovadec v vrsti starejših bratov Sokolov ter podpredsednik v glavnem odboru Narodne Odbrane.

Kako je obmejni Maribor cenil pokojnikovo delo, je pokazala ogromna množica zavednih narodnjakov, ki je spremila vkljub sla-

bemu vremenu odličnega narodnega borca na njegovi zadnji poti.

Ob odprtem grobu so mu spregovorili pri-srčne poslovilne besede gg. dr. Lipold, tajnik

glav. odbora CMD, ravnatelj Gruden in sta-rost Sokola Maribor Matica D. Fornazarič. Pevsko društvo »Jadran« pa mu je zapelo v slovo: »Pomladi vse se veseli«.

Ante Beg

Franček Seršen

Po preporodu in preorganizaciji (1907) je dobila naša šolska in narodnoobrambna Družba sv. Cirila in Metoda celo vrsto velikih mecenov, ki so ji zapustili ob smrti vse svoje premoženje, a po vojni so se javili le trije, ki pa so tudi bili še rodoljubi stare garde, ker so imeli svoje oporoke napisane davno po-prej t. j. že pred vojno (dr. Josip Georg † 4. X. 1920, Robert Kollmann † 12. VI. 1933 in upok. profesor Nikolaj Žagar † 27. I. 1934.)

Ob naštevanju vseh velikih mecenov v ju-bilejnem koledarju (Polstoletje družbe sv. Cirila in Metoda) je vprašal pisec: »Ali so ž njimi res izumrli idealni rodoljubi med Slo-venci?«

Dne 16. julija umrli trgovec in posestnik v Ljutomeru, komaj 40letni Franček Seršen pa je dokazal, da so še med nami, četudi zelo redki žarki rodoljubi starega kova. Pokojnik se je spomnil naše družbe z veliko svoto 25.000 Din.

Seršenova hiša v Ljutomeru je bila od na-šega narodnega preporoda ognjišče narodne zavednosti. Pokojnikova še živeča mati iz znane narodne Kavčičeve hiše v Št. Jurju ob juž. žel. je pred vojno aktivno posegala v na-rodno in naše obrambno delo ter bila pri pr-vih velikih nemčurskih izgredih v Celju ome-tana s kamenjem in gnilimi jajci. Pokojni Franček je podedoval vse lepe lastnosti svo-je plemenite matere. Napravil je meščansko (nemško) šolo v Radgoni, nato se je šel učiti trgovine v Pliberk (Koroško). Med vojno mu je umrl oče. Ker je bil starejši brat v vojski, mlajši pa še otrok, je moral še ne 20letni Franček prevzeti obširno posestvo in trгови-no. Takoj je začel razvijati svoje velike go-spodarske talente. Povečal je obrat in razši-ril lokale, da je postala trgovina vodilna v Ljutomeru in v vsem okolišu. Na mestu stare gostilne, kjer je bila zgodovinska Čital-nica, je zgradil moderen hotel. Vzorno je vodil obširno posestvo, prenovil vinograde ter si zgradil v Nurnski grabi krasno vilo, kjer

je kavalirsko sprejemal in gostil številne prijatelje in znance. Vedno postrežljiv, vlju-den in prijazen z vsakomur, vsestransko na-obražen, delaven in vnet za vsako pametno in dobro stvar, si je kmalu pridobil velik ugled med someščani in okoličani. Bil je pred-sednik v nadzorstvu Združenja trgovcev, član Združenja gostilničarjev, član občinske-ga odbora — nekaj časa tudi podžupan — od-bornik Mestne hranilnice itd. Njegova premi-šljena in resna beseda je povsod obveljala.

Vedno in povsod se je trudil za gospodarsko in kulturno povzdigo svojega rojstnega mesta Ljutomera. Vedno in povsod pa je bil tudi odločen nacionalist in Sokol. Sokolstvu je po-svečal največ ljubezni in dela. Mnogo let je bil podstarosta in je do bolezni redno telo-vadil v vrstah starejših bratov. Za zgradbo Sokolskega doma in telovadišča je imel glav-no zaslugo. Bil je predsednik gradbenega od-bora ter si pri tem sploh ni beležil lastnih izdatkov. Njegovo prerano smrt objokuje ves napredni Ljutomer.

Večna čast in slava njegovemu spominu!

prof. Kolar Ivan

Družba sv. Cirila in Metoda ob dvajsetletnici Jugoslavije

Ali je narodno-obrambno delo v svobodni državi še potrebno?

Odločno: da! Kajti s tem, da so bile postavljene meje politično osvobodjeni zemlji, samo s tem niso mogle biti ozdravljene kar na mah tudi vse rane v duhovnem narodovem življenju. A teh je veliko in težke so tako, da jih nobeno oblastvo ne more zaceliti, ako ne sodeluje ves narod vselej in povsod. V lastni državi je državno oblastvo le vodilni in izvrševalni organ narodove volje, ne pa »država« nad državljani, kakor je bilo v tisočletju sužnosti. To pa pomeni, da mora vsak državljan aktivno podpirati svojo državo v vsem skupnem narodnem in državnem strem-ljenju.

Narod mora sam hoteti ozdraviti in se razvijati, kajti šele to mu daje pravico do svobode. Masaryk je to resnico paradokso podčrtal: »Lažje je biti nesvoboden kakor pa svoboden.« To pomeni: svoboda nalaga dolžnosti, ki jih nesvobodni nima, ker nima pravic. Etično načelo je, kolikor večje pravice ima kdo, ima tudi tem večje dolžnosti. In to je tisto najtežje v svobodi, zlasti narodu, ki se je šele osvobodil. Poznal je le eno pravico: rušiti, in še to pravico si je vzel proti volji oblastnikov. Toda tudi v obrambnem boju je spoznal ubogi Slovenec, da je najmanj enako važno ustvarjati. Zato si je zgradil narodno-obrambne utrdbe iz lastnih kulturnih in gospodarskih moči. Družba sv. Cirila in Metoda je zgradila do leta 1914. na obmejnem slovenskem ozemlju 8 čisto lastnih narodnih šol za 2.620 otrok. Na vsem slovenskem ozemlju, ki je bilo razkosano pod sedem različnih pokrajinskih (deželni) uprav zaradi bolj si-

stematičnega raznarodovanja, je vzdrževala CMD vseh teh osem šol popolnoma iz lastnih sredstev, vzdrževala učiteljstvo in podpirala šolsko deco. Razen tega je vzdrževala tudi 22 otroških vrtcev za 1.607 otrok v najbolj ogroženih krajih ob meji in tudi v notranjosti slovenskega ozemlja. Skupaj je torej skrbela CMD sama za preko 4.200 otrok, da je zajela vsaj največjo nevarnost raznarodovalnega vala nemškega »Schulvereina« in »Südmarke«.

Marsikdo si misli, da te nevarnosti ni več vsaj v mejah svobodne slovenske zemlje v Jugoslaviji, ali pa vsaj, če je še kje, da se da odpraviti z uradnim dekretom. O, da, če bi bili življenjski problemi tako preprosti kakor teorija na papirju.

Saj je država storila svojo nalogo v marsičem, da smo po prvih 20 letih osvobodjene Jugoslavije po pravici ponosni na lepe uspehe. Že samo število slovenskih šol pred vojno in pa zdaj kaže ogromen napredek:

Na ozemlju današnje dravske banovine je bilo iz avstrijskih časov do leta 1919. kar 151 raznarodovalnih ljudskih šol, in sicer: 60 nemških, 91 madžarskih (v Prekmurju) ter 57 šufferajnskih šol in 4 vrtci.

V letu 1919. je bilo vseh ljudskih šol v dravski banovini 822 z 2863 oddelki.

Danes pa imamo prav na tem ozemlju 860 narodnih ljudskih šol (847 državnih in 13 zasebnih) s 4.022 oddelki.

In vendar narodno-obrambno delo ni končano, zlasti ne v obmejnih krajih, kjer živi ljudstvo v težki gospodarski stiski in ga še v marsičem ovirajo sovražni vplivi tujih političnih sil.

dr. Ilesič Svetozar

Kaj je geopolitika

V novejšem času čujemo vsak dan bolj pogosto izraz »geopolitika«, s katerim nas posebno radi obsipajo naši sosede na severu. Pri tem marsikdaj ne vemo točno, za kakšno vedo prav za prav gre, ali gre bolj

za politiko, ali za geografijo (zemljepisje).

Proti koncu preteklega stoletja je deloval na Nemškem svetovno znani zemljepisec Friderik Ratzel, ki je s svojim delom in svojimi pobudami dal osnovo današnjemu ši-

rokemu razmahu zemljepisne vede, ne samo med Nemci, temveč na svetu sploh. Ta znanstvenik je mnogo proučeval tudi tedanje države kot največjo obliko politične organizacije ter je postavil načelo, da je vsaka država v svojem obstoju in razvoju vezana na nek določen kos zemeljske površine, ki ji s svojimi prirodnimi značilnostmi nujno predpisuje tak ali drugačen razvoj. Znanе so njegove besede, »da je država obenem košček zemlje in košček človeštva«, ki sta usodno povezana med seboj. To je bilo osnovno načelo njegove »politične geografije«.

Njegove ideje je kasneje razvijal dalje veliki švedski državoslovec Rudolf Kjellén v svoji znameniti knjigi »Der Staat als Lebensform« (Država kot življenjska oblika), ki so jo Nemci po vojni izdali že v več izdajah, seveda prikrojenih po svoje. Kjellén smatra državo kot pojav, ki je docela enak v svojem žitju in bitju slehernemu drugemu živemu organizmu: ona živi, se stara, vsaka po svoje, izrablja oni kos zemlje, na katerem je zrastle, v interesu svojega čim uspešnejšega in dolgotrajnejšega obstanka. Nikaka politika se ne more in ne sme oddaljiti od prirodnih ugodnosti, možnosti in smernic, ki so državnemu organizmu omogočile uspešno življenje; če se jim vendarle oddalji, organizem propade, zamre. To uči Kjellénova »geopolitika«, izraz, ki ga je uvedel ravno on.

To »geopolitiko« je v povojni dobi poprijela cela vrsta nemških znanstvenikov in politikov, ki so pripisovali polom Nemčiji v svetovni vojni v precejšnji meri ravno dejstvu, da so odločujoči vodje nemške politike znali premalo »geopolitike« ter premalo upoštevali njene vezi. Ti znanstveniki so nato pričeli izdajati drug za drugim »geopolitične knjige«, kot svoje glasilo pa so si ustanovili mesečno revijo »Zeitschrift für Geopolitik«, ki izhaja zdaj že več kot 10 let in obravnava vse mogoče mednarodne probleme z »geopolitičnega« vidika.

Pri silnem razmahu te stroke kajpada ni čuda, da so se zelo pomešali pojmi o tem, kaj prav za prav je naloga geopolitike in kaj jo loči od navadne politične geografije. Najprej je prevladalo mnenje, da je geopolitika veda o navezanosti katerihkoli političnih pojavov na tako zvane geografske predpogoje. Bavila bi se torej s tem, kako so dr-

žave nastale radi raznih prirodnih ugodnosti, n. pr. radi morske lege (Anglija, Japonska), gorske izoliranosti (Švica), kako so zajele posamezne prirodne enote, kako so si začrtale tako zvane prirodne meje, kako so si skušale pridobiti ozemlje, ki bi bilo sposobno obdržati v življenju vse gospodarske panoge, s tem ohraniti čim večjo gospodarsko nezavisnost itd. To pojmovanje geopolitike sloni torej docela na tako zvanem politično-geografskem determinizmu, to se pravi, na mišljenju, da je vsaka država in vsak politično-geografski pojav (državna meja n. pr.) nujno in usodno vezana na določene prednosti v prirodi svojega ozemlja, brez katerih nima možnosti za obstoj. Država je torej košček prostora in košček ljudstva, »Raum und Volk«, dva pojma, ki pomenita rdečo nit vse nemške geopolitike.

Drugi krog nemških geopolitikov gleda na stvar z malo ožjega vidika. On prepušča proučevanje države same in njene navezanosti na grudo politični geografiji. Naloga slednje je, da proučuje sam ustroj države, pogoje za njen obstoj itd., skratka to, kar bi lahko imenovali državo kot statičen pojav, to se pravi, kot že ustaljeno, zrelo organizacijo »kosa zemlje in kosa človeštva«. Geopolitika pa naj bi proučevala državo kot dinamičen pojav, to je možnosti in potrebe njenega razvoja, njenega razširjenja, gospodarskega razmaha, kulturne ekspanzije, možnosti in potrebe novih, boljših in »prirodnejših« državnih meja, ki bi državni »prostor« bolje zavarovale in dale državnemu »ljudstvu« možnost popolnejšega razvoja. Vsak »dinamičen« narod potrebuje za svoj razmah »prostora«, temu primernih meja, zahteva, da se mu prepusti na milost in nemilost vse področje njegovega kulturnega vpliva (t. zv. »Kulturboden«, nemški »Kulturboden« sega do Zagreba!), da se mu dajo prirodne meje, ki mu omogočajo prosto pot v oceanski in kolonialni svet, da se mu izroče kolonije, ki so potrebne zahtevam njegovega »prostora in ljudstva«. Tak narod s polno življenjsko silo (»dinamiko«) ne zdrži več v svojem omejenem »prostoru«, on spada med sile, ki so premagale navezanost na ta prostor (»raumüberwiddende Mächte«).

Tako geopolitično pojmovanje je seveda, kakor vidimo, prišlo kot naročeno današnji

nemški ekspanzivnosti in je postalo le lažn-znanstvena osnova za izvajanje današnje politike. Vrednost geopolitike kot splošne, nepristranske znanstvene panoge je s tem seveda izpuhtela. V ostalem, današnji vodje nemške geopolitike tega niti ne krijejo več. Najbolj viden med njimi je naš bližnji sosed, profesor geografije na univerzi v Gradcu, Otto Maull, ki je postavil tretjo, dokončno in po vsej priliki najbolj točno označbo geopolitike: geopolitika je politična geografija, prirejena za praktično uporabo (čigavo, je iz gornjega jasno razvidno), ona daje praktične smernice politikom na osnovi zakonov in vzročnih zvez, ki jih je ugotovila politična geografija za dosednji razvoj držav. Politična geografija spozna bistvo države kot v tleh, v prostoru zakoreninjenega organizma, geopolitika pa skuša ugotoviti nove prostorne zahteve države, varstvo tega prostora, njegovo čim popolnejšo prometno narodnostno in gospodarsko organizacijo (»Raum-, Verkehrs-, Wehr-, Wolkstums-, Wirtschafts-Geopolitik). Geopolitika je torej v razmerju z geografijo ono, kar je zdravnik v primeri z biologom, kar je rudarski inženjer v primeri z geologom. Biolog proučuje organizem rastline, živali ali človeka kot tak, zdravnik ga skuša izboljšati; geolog preučuje sestavo zemeljskih plasti, rudarski inženjer jo skuša praktično izrabiti. Da gospod Maull pri tem »zdravljenju« in praktični »pomoči« misli izključno samo na nemški narodni organizem, drugim pa te geopolitične medicine ne privoščijo, tega sicer zaenkrat naravnost še ne pove, ali iz njegovih nazorov in trditve njegovih sodelavcev je to jasno razvidno.

† Turk Josip

Moji spomini na Drago*

Ni ga menda kraja na bivšem Kranjskem, kjer bi se bili vršili skozi več desetletij pred svetovno vojno tako srditi in dolgotrajni boji med Slovenci in Nemci, kakor v jezikovno mešani Dragi in 4 sosednih vaseh. O teh bojih se je že svojedobno mnogo pisalo, opisovale so se po časopisju (Sl. Narod in Slovenec) krivice in nasilja, ki so se vršila s strani Nemcev proti Slovencem. Omeniti pa

Nemška geopolitika je s tem prenehala biti v zvezi z znanostjo in je postala samo politično propagandno sredstvo. Ko se je pod Kjelinovim vplivom pričela ta panoga razvijati, so jo drugod po svetu sprejeli z resnim zanimanjem. Oporekali so ji le preozkosrčne nazore v pogledu navezanosti političnih pojavov na prirodne, izražali so dvome glede »prirodnih enot« in »prirodnih meja«, ki so že prej pomenile samo do neke mere vedno veljaven in nepremagljiv okvir, v dobi moderne civilizacije in prometa pa so skoraj le še prazne trditve. Ali, ko so nemški geopolitiki z razmahom narodnega socializma vedno bolj razgaljali svojo pravo ost, jih je vsa izvennemška znanost odklonila. Francoski geograf J. Ancel, ki skuša »geopolitiko« ohraniti v svojih prvotnih, čistih, dasi kljub temu nevarnih vodah, očita nemškemu geopolitikom, da hočejo napraviti iz svoje znanosti »prevratni instrument, vojni stroj proti Novi Evropi in pogodbam iz 1919—1920.« Tudi drugi Francoz, gospodarski in kulturni geograf svetovnega slovesa A. Demangeon, je mnenja, da je tako zvani »praktični« cilj nemške geopolitike, »vzpostaviti nemški Rajh v vsej svoji sili in veličini.« Kdor se samo malo razgleda danes po širokem morju nemške geopolitične literature, se z Demangeonom samo v eni stvari ne bo strinjal: da namreč ne gre samo o vzpostavitev, temveč še za marsikaj več. Saj bo naletel povsod na pojme kot »Auslanddeutschtum« (»nemštvo v inozemstvu«), »deutscher Volksboden und Kulturboden« (»nemška narodnostna in kulturna tla«), ki dovolj zgovorno govore, kakor tudi cela vrsta institutov, revij in knjig, ki so jim posvečeni.

je treba, da je bil ta boj zanešen od zunaj in da so boj vodile osebe, ki so imele vpliv in moč ter na razpolago denar in se posluževale vsakojakih sredstev, da so pritiskali na Slo-

* Priobčujemo spomine † g. Turka, ki je kot okrajni šol. nadzornik veliko izkusil tekom svojega službovanja na Kočevskem. G. Turk je umrl 4. septembra 1938. in je bil pokopan v Ljubljani dne 6. septembra pri sv. Križu.

vence, jih denuncirali in materialno oškodovali. Mnogo, zlasti gmotno slabije situiranih Slovencev je klonilo in se vdalo pritisku, a drugi so vztrajali v odporu, in to je bila zasluga nekaj požrtvovalnih in neustrašnih mož, predvsem dolgoletnega župana Pavla Turka v Dragi in par somišljenikov domačih in iz sosednega Travnika.

V Dragi in 4 sosednih vaseh (Trava, Podpreska, Srednja vas in Lazec) žive mešano Slovenci in Kočevarji. Ti Kočevarji se štejejo za Nemce, a njih narečja pravi Nemec ne razume. V narečju je precej popačenih slovenskih besed n. pr. detelein, kačen, koš mišt etc. Spominjam se iz svoje mladosti, da so se celo v Kočevju pri uradih posluževali uradniki Nemci pri zasliševanju strank, posebno žensk, tolmačev. — Skozi leta so se potem Kočevarji potom šole priučili nemščine za silo.

Do približno 1875. leta so živeli v Dragi Slovenci in Kočevarji složno med seboj. Upoštevati je treba tudi takratne razmere; Slovenci so bili vobče ponižni, nemški jezik je imel med ljudstvom večjo veljavo, saj uradni jezik je bil nemški in tudi slovenske stranke so dobivale nemške rešitve in se niso upale ugovarjati, meneč, da drugače ne more biti. Tedaj tudi Kočevarji niso bili agresivni in so bili navezani na mirno sožitje s Slovenci, ker je bila vsa okolica slovenska; njih najbližnji kočevski rojaki so onkraj prostranega Auerspergovega gozda v Grčaricah in Kočevski reki, s katerimi pa niso imeli nobenega posebnega stika.

Tekom prejšnjega stoletja se je slovenski živelj v Dragi in sosesčini večal, priseljevali so se Slovenci iz okolice. Nekaj se jih je tudi priženilo. Ti doseljenci so se prilagodili razmeram in tudi delno priučili kočevskega narečja, posebno ženske so bile dovzetne, po njih pa tudi otroci, ki se pozneje svoje prave narodnosti niso več zavedali. Ljudstvo se je pečalo s kmetijstvom in prevažanjem lesa iz graščinskih gozdov; nekaj, posebno Slovencev, je hodilo čez zimo na delo v hrvaške šume. Posamezniki so se lotili krošnjarstva po svetu. Menim, da so predvsem ti krošnjarji, ki so se vračali pogostokrat z dobrim zaslužkom, povzročali neslogo med ljudstvom, boj med Slovenci in Nemci. Nemci ozir. renegati so imeli iz početka zaslombo v Kočevjarjih v

Kočevju ter oporo v Auerspergovih gozdarjih, ki so imeli v vasi Podpreski, svoj sedež. Krog leta 1870. je postal župan v Dragi gozdar Reininger, ki je županoval nekaj let. V tej dobi, po prihodu omenjenega Pavla Turka v Drago, so se začeli vzbujati in zavedati Slovenci, ki so bili dejansko v večini. Pričeli so se boji, ki še niso do danes povsem končani.

Fara Draga, ki leži ob skrajnem zahodnem robu kočevskega sreza ob hrvaški meji, obsega občini Drago in Travo (zdaj sta obe v savski banovini, srez Čabar, in združeni v eno občino). K občini Dragi so pripadale jezikovno mešane vasi Draga, Podpreska in Lazec, ter 100% slovenska vas Novi kot. K občini Travi pa so pripadale Trava in Srednja vas, ki sta jezikovno mešani, pa slovenski vasi Stari kot in Podplanina. Kakor je bila za vso dragarsko dolino ena sama fara, tako je bila dolgo časa ena sama šola — enorazrednica v Dragi, ki so jo posečali vsi otroci iz jezikovno mešanih vasi Drage, Podpreske, Lazec, Srednje vasi in Trave. Iz ostalih slovenskih vasi, ki so zelo oddaljene od šole in imajo posebno pozimi slaba pota čez gozdove, so le posamezni otroci redno obiskovali šolo, predvsem oni, ki so imeli stanovanje pri sorodnikih v Dragi ali kaki bližnji vasi. Le v letnem času so prihajali v Drago tudi vsi oddaljeni otroci zaradi verouka, da so se pripravili za prvo spoved in sv. obhajilo.

Pouk na šoli v Dragi je bil utrakvističen na ta način, da so se otroci iz početka učili slovensko, pozneje v zadnjih oz. višjih razredih pa so se naučili tudi pisati in čitati nemško. Podlaga za pouk je bila **slovenščina**, ki so jo obvladali vsi otroci, nemščine pa niso razumeli niti kočevski otroci. S početnim nemškim učnim jezikom bi bil učitelj pač malo opravil. Iz tega razloga so poučevali vedno, da celo pozneje v samostojnih nemških oddelkih, verouk slovensko. Tudi pridige pri mašah in verouk pri popoldanski službi božji so se vršili vedno le slovensko, dasi se je od raznih strani pritiskalo, da naj bi se vsaj enkrat na mesec nemško pridigovalo. Posebno hud pritisk je izvajal na župnike, župana in občane okrajni glavar Thoman, ki je nalašč za to prišel v Drago. Pri tej priliki je mogočni glavar rohnal nad županom. Vršil se je dialog: Ali

veste, kdo sem jaz? — Da, vi ste gospod okrajni glavar. Ali pa veste, gospod okrajni glavar, kdo sem jaz? — Vi ste župan, a skrbel bom, da ne boste več. — Dobro, ako ne bom po Vaši želji več župan, ostanem kar sem, posestnik in trgovec. In kaj ostane Vam, ako ne boste glavar? — Seveda nadaljnje šikane niso izostale.

V čast je dragarskim župnikom, da so bili vsi razen enega, ki se je bil iz političnega nasprotstva sporazumel z Nemci, narodno zavedni, spoštovanja vredni moške, ki se niso uklonili pritisku oblastnikom in se tudi niso dali podkupiti.

Važno je še to omeniti, da so doma po hišah, tudi po kočevskih, molili slovensko — drugače vsaj v dobi, ki se je jaz spominjam, niso znali.

Naravno je, da so se Nemci za ponemčevanje predvsem poprijeli šole in na njej nameščenega nemškega učiteljstva. Šola v Dragi je bila podrejena znanemu nemškemu nadzorniku profesorju Linhartu, poznejšemu deželnemu šol. nadzorniku v Gradcu. Bil je zagrižen nasprotnik Slovencev. Že v letih 1881. in 1882. je imel z njim zaradi šole hud boj župan Pavel Turk, kar je bilo razvidno iz dopisov v Slov. Narodu in Slovencu. Mnogo škode slovenskemu življu na šolah v Dragi in Travi je v predvojni dobi v letih 1905—1911. povzročil zagriženi kočevski Nemec, okrajni šol. nadzornik R. Peerz, ki je bil zelo agilen poverjenec Schulvereina in Südmarke.

Prvi učitelj, kar se spominjam, je bil v Dragi Jakob Marn. Po njegovem odhodu na Preserje, menda krog l. 1880, je prišel na šolo učitelj W...tz, nato so prišli po vplivu nemškega nadzornika zaporedoma s Kočevarji učitelji, katerim sta sledila učitelja Slovenca Andoljšek in Potokar, ki pa nista imela dolgo obstanka v Dragi in prišel je v Drago nemški fanatik Tscherne, eksponent Schulvereina, ki je bil menda na šoli do l. 1912, ko se je preselil v Kočevsko Reko.

Ne spominjam se, kdaj so delili šolo v nemški in slovenski oddelek, gotovo po nastavitvi prvih nemških učiteljev na zahtevo šolskega nadzornika v nadi, da bi laže slovenske otroke ponemčevali.* V nemški oddelek so lovili otroke z raznimi obljubami. Staršem so natvezili, da se bodo otroci nemško naučili, kar je potrebno, a slovensko pa že

itak znajo. Otrokom v nemških oddelkih so dajali vse šol. potrebščine zastonj, otroci so dobivali tudi božična darila, zato ni čuda, da so mnogi slovenski starši vpisali otroke v nemški oddelek. Te podpore je dajal Schulverein — nagrajeni so bili tudi učitelji. Tudi Südmarka ni štedila, ta je dajala ob raznih prilikah staršem podpore in jih tako navezala. Precejšnjo vlogo pri tem ponemčevanju so imeli tudi Auerspergovi gozdarji s svojim vplivom zaradi zaslužka pri izvažanju lesa.

Kako je bilo padlo v slovenskem oddelku število otrok, se razvidi iz tega, da sem našel na šoli v Dragi, ko sem jo nadzoroval l. 1904. v slov. oddelku samo 16 otrok, medtem ko je bilo v nemškem okrog 60 otrok. Tedaj je bil na šoli že učitelj Tscherne. Ko sem ga vprašal, kako to, da so vpisani v nemškem oddelku slov. otroci, je povedal, da jih je vpisal po želji staršev. Nisem mogel, oziroma nisem smel, očitno nič ukreniti, ker so me imeli Nemci že kot sorodnika jim osovraženega župana na piki, in so zasledovali vsak moj korak. Ob neki priliki, ko sem se zavzemal za pravice Slovencev v Dragi — bilo je menda leta 1904, me je okrajni glavar Gestettenhofer opozoril, seveda po nemško, da je bil moj prednik profesor J. Komljanec na podlagi interpelacije v državnem zboru na Dunaju brzojavno razrešen nadzorništva, ker se je baje preveč zavzemal za slovenstvo v Dragi. Odgovoril sem okrajnemu glavarju, da mi je ta izredni dogodek znan, da se nisem pote goval za nadzorništvo in da sem vložil prošnjo za razrešitev kočevskega okraja. To ga je osupnilo in sem imel potem do svoje razrešitve leta 1908. nekak mir, ako izvzamem

* K temu pripominja urednik. Šola v Dragi je bila otvorena v letu 1855. Prvi učitelj je bil Vrtinik. V šol. okoliš so spadale tudi vasi Srednja vas, Trava, Stari kot, Podplanina, Črni potok in Pungrt. Razen v prvih dveh, kjer so prebivalci narodnostno mešani so v ostalih vaseh pravi Slovenci. V l. 1874. je bilo sezidano sedanje šol. poslopje. Do l. 1886. je bil na šoli pouk samo v nemščini. Po tem letu pa je bila vpeljana slovenščina kot obvezen predmet. Ko pa je bil l. 1883. imenovan za učitelja v Dragi Josip Petrič se je pričel narodnostni boj. Slovenci so prejeli podporo od CMD, Nemci od Schulvereina. Petriču je sledil Mihajl Vrbič in temu Andoljšek. Za temi so bili nameščeni sami Nemci. L. 1914. je otvoril Schulverein še posebno nemško šolo, ki je bila leta 1918. ukinjena.

leta 1905. preiskavo, češ da sem svojega sorodnika Fr. Turka predlagal za krajnega šolskega nadzornika v Dragi. To je bilo delo nemškega nadzornika Peerza in Kalteneggerja. Iz vsega tega se razvidi, da so imeli Kočevarji ne le zaslombo doma, ampak tudi celo pri deželni vladi in predvsem na Dunaju.

Za občino Travo je sezidal Schulverein novo dvorazredno šolo na Travi — menda okoli leta 1900**. Šola je imela nemški in slovenski razred. Nemški razred so obiskovali otroci iz jezikovno mešanih vasi. Trave in Srednje vasi, slovenski razred pa otroci iz Podplanine in bržkone tudi otroci iz Pungerta in Črnega potoka iz občine Osilnice. Ne spominjam se, ali je bilo kaj otrok iz Trave in Srednje vasi v slov. razredu. Vobče so bili Slovenci na Travi manj odporni proti nasilju Nemcev in so se zato bolj ponemčili. Nadučitelj na šoli je bil Lackner, ki je poučeval nemški razred, njegova soproga pa slovenski razred. Učitelj Lackner je bil na videz sicer bolj miren, a je zato tembolj deloval prikriti ne le po Travi in Srednji vasi, ampak je za svoje nemštvo navduševal tudi ljudstvo v slovenski vasi Stari kot, kamor je hodil poučevati na ustanovljeno ekskurendno šolo, ki se je nekaj let pozneje preosnovala v redno enorazrednico. Že leta 1905. pa je bila ustanovljena samostojna enorazredna šola v Novem kotu.

To je približna slika šolstva v fari Dragi pred svetovno vojno. Nekateri osebne spremembe na šolah so se bile sicer izvršile, a vsajeno seme nemškega duha je ostalo, in ga niti prevrat povsem ni zatrl.

Kakor sem že prej omenil so živeli prvotno Slovenci in Kočevarji v fari Dragi složno in šele tedaj se je začelo medsebojno trenje, ko so si lastili Kočevarji pod vnanjim vplivom neko nadoblast nad Slovenci, dasi so bili ti v večini. S prihodom Pavla Turka iz Novega kota v Drago so dobili Slovenci svojega voditelja in so ga krog leta 1875. izvolili za žu-

pana, na katerem mestu je ostal tudi za časa najhujših bojev z malo izjemo ves čas do svojega odhoda v Ljubljano l. 1907. Neizpodbitno je, da, ako bi ne bilo njega v Dragi, bi se bila že pred leti vsa ponemčila, kajti borbe so bile hude in Nemci so se posluževali vsakovrstnih sredstev za doseg svojega cilja, ki sem jih omenil deloma že pri vplivu na šolstvo. Najhujši propagator in zakleti sovražnik Slovencev — osobito še župana je bil Auerspergov gozdar Künzl (Kincl). Imel je vpliv osebno na ljudstvo, bil pa je tudi zaupnik Schulvereina in Südmarke, ki sta mu dajala potrebna denarna sredstva. Veliko so se prizadevali Kočevarji-Nemci, da bi dobili občino v svoje roke. Na roko jim je šlo okrajno glavarstvo s svojimi nemškimi glavarji. Neko leto je kljub ugovarjanju razpisal okrajni glavar Thoman občinske volitve v zimskem času, ko je bila večina slovenskih volilcev z doma po zaslužku, v hrvaških šumah. Pri volitvah so bili dobili Nemci večino, a pozneje so bile volitve vsled pritožbe na višjo oblast ovržene in pri naslednjih volitvah so zmagali spet Slovenci, najbolj je odločevala vas Novi kot. Pri neki drugi priliki je kratko pred volitvami dal gozdar Künzl grofovo parcelo razdeliti na precejšnje število malih parcelic in te dal prepisati na posestnike v Mozlju — še par ur od Kočevja naprej — tako so bili Nemci pridobili večje število volilcev. Za to nakano so se potem Slovenci maščevali, da so na enak način razdelili na razpolago dano parcelo na občane sosednega Loškega potoka, ki so se vsi udeležili volitev. Tedaj je smel voliti vsakdo — tudi izven občine —, ki je plačal v občini vsaj krajcar davka. Volilci so bili v volilnem imeniku razdeljeni po višini plačanega davka v tri razrede. V I. razredu so bili največji davkoplačevalci — v Dragi grof Auersperg in mogoče še kak večji posestnik, pa župnik in učitelj. V II. vol. razredu so bili srednje veliki in v III. najmanjši davkoplačevalci, zato je bilo v tem razredu največ volilcev. Da bi Nemci pridobili odbornike za I. razred, so si prizadevali, da je bil učitelj na šoli njihovega mišljenja.

Da bi se iznebili žup. P. Turka, ki jim je bil tako hudo v napotje, so ga nekoč ovadili, da je razžalil polk domobrancev (Landwehr) z imenom — 'zbadljivko »krompirjevci«. Pri

* Ko je leta 1897. pogorelo šol. poslopje na Travi, je Schulverein pomagal občini, da je še istega leta kupila zgradbo, ki je poprej bila graničarska vojašnica, kasnej epa je služila za ubožnico. To poslopje je občina preuredila in se v njem nahaja šola še danes. Denar za adaptacijo je dalo društvo Schulverein.

prizivni razpravi v Novem mestu je bil župan oproščen, ker se je izkazalo, da ovadba ni bila utemeljena in priča podkupljena. Nemci so imeli za zmago pripravljene zastave — pa jih je zadela blamaža.

Slične politične razmere so obstojale v občini Travi, le tam niso imeli Slovenci pravega voditelja, zato je tam padalo število zavodnih Slovencev in občina je prišla v nemške roke.

Manj znan mi je razvoj boja v Dragi in na Travi v zadnji dobi pred svetovno vojno, med vojno in po vojni, ker nisem tja več zahajal, zato naj moja izvajanja kdo drugi popolni, mogoče naslednik na posestvu bivšega župana Pavla Turka v Dragi — France Turk.

Ko ne bi bilo v Dragi in na Travi ponemčevalnih šol, Auerspergovih gozdarjev v Podpreski, nemškega Schulvereina in Südmarke, bi bili v fari Dragi že pred svetovno vojno zginili vsi Kočevarji, kajti pravih je bilo že pred leti bore malo.

Razširjeni priimki: Jeschelnigg, Miklitsch, Sbaschnigg, Schager, Mihelitsch, Zimpritsch, Kaltschitz, Bartol, Knaus, Wessel, Pospischil kažejo, da njih nositelji izvirajo iz bližnjih sosednih vasi in da njih starši in stari starši niso znali ne kočevsko in še manj nemško. Nemških priimkov se spominjam prav malo n. pr. Glatz, Peitler, Reischel.

Opomba. Da bo mogoče vsak čitatelj lahko sam ugotovil, kako je nemška propaganda napredovala ravno s pomočjo nemških šol v sedanji občini Draga, podamo izkaz uradnih ljudskih štetij za vasi: Drago, Lazec, Podpresko, Srednjo vas, Medvedjek in Travo po narodnosti. V letu 1880. je bilo v teh vaseh 800 Slovencev in 252 Nemcev, skupaj 1052 prebivalcev. Leta 1890. so našli 728 Nemcev in samo 477 Slovencev, skupaj 1205 prebivalcev. Pri štetju leta 1910. pa je bilo 780 Nemcev le še 157 Slovencev, skupaj 937 prebivalcev. Dejansko pa je po narodnosti v teh vaseh 414 Slovencev, 137 Nemcev in 253 mešancev, ki so po očetu ali materi slovenske narodnosti. Med Nemci so večidel mešanci z najmanj 25% slovenske krvi.

Vouk Ivan

Delovanje Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu

Kot izrazito kmetijski narod Slovenci niso imeli velikih mest. Mesta, ki so nastala sredi našega življa ali pa na njegovi meji, so imela zatorej tuje obeležje. To velja zlasti za mesta v današnji Julijski krajini. Dežela je bila slovenska (hrvatska), mesta italijanska. Med temi mesti so najvažnejša Trst in Gorica. Nobeno mesto pa se ne množi niti ne raste brez dotoka z dežele. Prav isto velja glede omenjenih 2 mest, zlasti pa glede Trsta. Trst se je kot edino in privilegirano pristanišče velike države naglo razvijal in potegnil nase dotok iz širšega področja. Najmočnejši je bil dotok iz slovenskega in hrvaškega podeželja. Ali kaj pomaga, ko so ti sveži dotoki sproti utonili v italijanskem kulturnem in jezikovnem morju. Nešteti in nešteti priimki pristinih Tržačanov so slovanskega porekla in pričajo zgolj o asimilacijski sili italijanske oblasti. Šele v zadnjih treh desetletjih pred vojno je narodno prebujenje začelo zaustavljati poitalijančevanje Slovencev

in Srbohrvatov, zato je njihovo število stalno naraščalo. Po ljudskem štetju iz leta 1910. je štel Trst že 60.000 Slovencev (in Hrvatov), izmed 5 državnozborskih poslancev smo imeli Slovenci 1, pri prihodnjih volitvah je bilo z gotovostjo računati še na drugega. Zadnja predvojna leta so prinesla silovit kulturni in politični razmah našega naroda v Trstu. O uspehih te dobe ne bom podrobno govoril, ker ne spada semkaj, pač pa moram poudariti, da ima nemale zasluge za ta razmah slovenska šola.

Mesto Trst z okolico je imelo dve ločeni šolski okrožji: mestno in okoličansko. Okolica se deli v Spodnjo, to so kraji ležeči ob morju, in Gorenjo, to so višje ležeče vasi na Kraški planoti, kakor Opčine (340 m nad morjem, Bazovica i. dr.).

Mestna občina je vzdrževala v okolici 11 ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom, stalno pa se je upirala odpretju slovenskih šol v mestu samem. Že od leta 1884. dalje so star-

ši vložili več prošelj za otvoritev slovenskih ljudskih šol v mestu samem, toda brez uspeha. Politični činitelji v Trstu in protislovenska umerjenost avstrijske vlade so stalno zavlačevali rešitev tega perečega vprašanja slovenske manjšine v Trstu. Znameniti čl. 59. šolskega zakona in čl. IX. državne ustave se za slovensko manjšino v Trstu ni upošteval. Kaj je bilo napraviti? Slovenski starši so bili prisiljeni pošiljati otroke v mestne italijanske in nemške šole in nehoti sodelovati pri potujčevanju lastne dece. Potreba po slovenski šoli pa je bila vsak dan večja.

Leta 1885. ustanovljena Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se je mahoma zavedla pomembnosti Trsta, bodoče slovenske trdnjave, ki jo je treba braniti pred potujčevalnim valom. Z dalekovidno širokogrudnostjo in rekel bi z nekim mladostnim zanosom je posvetila največjo skrb baš Trstu. Iz nekaj skromnih razredov v starem majhnem poslopju pri Sv. Jakobu v Trstu je v dobrih 15 letih zrasla impozantna šolska organizacija.

V šolskem letu 1913—14. je Družba vzdrževala v Trstu tri šole v dveh poslopih: dve v novo zidani štirinadstropni stavbi pri Sv. Jakobu, eno pa v ulici Acquedotto. V te šole je zahajalo 1980 otrok. Vzdrževanje teh šol je stalo po bilanci leta 1912. 83000 Kron (današnja, temu odgovarjajoča vrednost vsaj 1.000.000 Din). Istega leta je Družba plačala za šolsko stavbo pri Sv. Jakobu 300.000 Kron (danes 4.000.000 Din). Vsekakor za slovenski narod občuten prostovoljni narodni davek.

Vendar pa se mora reči, da se je malokateri izdatek tako dobro izplačal kakor ta. Ne v trgovskem smislu, saj Družba tudi ni bila in ni trgovsko podjetje, pač pa je kulturno poslanstvo Družbinega dela doseglo v Trstu višek uspeha. Slovenska mladina je prejemale pouk in izobrazbo v svojem jeziku. Učni uspehi so bili vsekakor veliko boljši kakor pri otrokih slovenskih staršev, ki so obiskovali italijanske in nemške šole. Narodna zavest je prehajala od učiteljstva na šolsko mladino. Doraščajoča mladina, ki je dovršila slovensko šolo, je iskala nadaljevanja izobrazbe v društvih, ki so postala tako prava narodna potreba. Čitalnice, domači krožki, dramatični krožki, sokolska društva so naglo uspevala. Vzporedno s kulturnim napredkom je napredovala tudi slovenska politična mi-

sel. Le kdor je živel takrat v Trstu, more prav presoditi silovito brstenje vseh narodnih sil, ki so se po desetletjih latentnega mirovanja sprostile in nevzdržno zajemale vedno širše množice do tedaj še nezavednega našega ljudstva. Na družbinih šolah so delali požrtvovalni in navdušeni učitelji, ki jih je, njihovo delo razumevajoča in hvaležna javnost podžigala k vedno bolj vnetemu delu v najhitrejšem tempu, kakor bi se bili bali zamuditi važne trenutke. Zato smo jih našli tudi pri delu izven šole, pri raznih društvih, prireditvah, krožkih itd. Skratka, bila je to doba naravnega narodnega razvoja, čim je prišlo do narodne zavesti.

Razvoj Družbinega dela v Trstu nam najbolj jasno pokaže priložena statistika Družbinih šol od leta 1888-89. do leta 1913-14.

šolsko leto	dečkov	deklic	skupaj
1888-89	41	33	74
1889-90	85	61	146
1890-91	123	81	204
1891-92	173	111	284
1892-93	198	112	310
1893-94	200	112	312
1894-95	202	114	316
1895-96	247	118	365
1896-97	250	150	400
1897-98	214	166	380
1898-99	242	195	437
1899-00	255	210	465
1900-01	278	246	524
1901-02	383	336	719
1902-03	325	315	640
1903-04	365	347	712
1904-05	340	365	705
1905-06	370	438	808
1906-07	395	381	776
1907-08	498	317	815
1908-09	544	391	935
1909-10	689	451	1140
1910-11	653	712	1365
1911-12	728	789	1517
1912-13	776	980	1756
1913-14	903	1170	2073

Do leta 1914 je obiskovalo Družbine šole v Trstu brez otroških vrtcev 9477 dečkov, 8701 deklic, skupaj 18.178 otrok.

Sredi največjega razmaha, ko so tržaški Slovenci na kulturnem in političnem polju korakali od uspeha do uspeha, je posegla voj-

na. Zamrlo je politično gibanje, kulturno življenje se je omejilo na najnujnejše. Nastala so leta strahote: vojna, bolezni, pomanjkanje, da ne omenjam političnih preganjanj in drugih nadlog. V teh hudih časih so nam ostale v uteho in vzpodbudo Družbine šole, ki so kljub številnim oviram vršile svoje poslanstvo ves čas vojne. Ne samo to, slovenske šolske mladine je bilo leto za letom več, tako da je Družba v letu 1917. odprla še eno šolo z 2 razredoma pri Sv. Vidu v Trstu (blizu kolodvora državne železnice).

In tako prehajam do statistike Družbinih šol v Trstu v šolskem letu 1918—19, ki nam ga ni bilo dano nadaljevati ne dovršiti:

Šole Družbe Sv. Cirila in Metoda v Trstu v začetku šolskega leta 1918-19:

Zap. št.	Š O L A	Št. razr.	Št. učit.	Štev. otrok
1	Deška ljudska šola pri Sv. Jakobu	13	13	574
2	Deška ljudska šola v ulici Acquedotto	7	7	344
3	Deška meščanska šola pri Sv. Jakobu	3	6	155
4	Osemrazredna dekliška ljudska šola pri Svetem Jakobu	15	19	784
5	Osemrazredna dekliška ljudska šola v ulici Acquedotto	14	17	573
6	Mešana ljudska šola v Sv. Vidu	2	3	94
6 šol		54	65	2524

Pomen teh števil nam bo še bolj jasen, če primerjamo stanje na okoličanskih slovenskih šolah, ki jih je vzdrževala tržaška občina:

Spod. okol. 4 šole, 41 razr., 51 učit. 2369 otrok
Gor. okol. 7 šol, 33 razr., 38 učit. 1823 otrok

skupaj 11 šol, 74 razr., 89 učit. 4192 otrok
to je po statistiki za leto 1913-14.

V Trstu so torej obiskovali Družbine šole le otroci najzavednejših Slovencev. Ker je bilo od ca 15.000 slov. otrok v slovenskih šolah samo 2524.

Mirovna trobenta, ki je v novembru 1918. oznanila svetu mir, je pomenila za tržaške Slovence (in za Jugoslovane Julijske krajine sploh) začetek nove dobe.

Naključje je hotelo, da ko so prišli zmagovalci v našo deželo, so našli vse šole zaprte. Zaprla jih je že v oktobru avstrijska vlada zaradi hudo razsajajoče španske kuge. Zaprla jih je seveda začasno s posebnim dekretom in s posebnim dekretom jih je bilo treba odpreti.

Veliko so si prizadeli starši s podporo vseh naših kulturnih in političnih činiteljev, da bi izprosili pri oblastvih dovoljenje za otvoritev slovenskih Družbinih šol. Po dolgem moledovanju in posredovanjih so končno oblastva dovolila otvoritev ene slovenske zasebne šole pri Sv. Jakobu v Trstu. To se je zgodilo 19. decembra 1920. Učiteljstvo, ki je dan za dnem čakalo otvoritev svoje šole, je bilo nestrpno. Med tem časom je vojaštvo stanovalo v velikem poslopju. Treba ga je bilo prečistiti in popraviti. Komaj so bila ta dela dokončana, je učiteljstvo samo zneslo klopi iz telovadnice v vse šolske sobe štirinadstropne palače in pouk se je pričel. Ozrlri smo se po naši čredi, koliko je je še ostalo. In našli smo še vedno 1700 otrok šolske mladine, ki je ostala zvesta svoji šoli. Pač razveseljav pojav.

Ta šola je bila odprta do koncem leta 1930.

Naj sledi še statistična tabela razredov, učiteljev in učencev, za čas od leta 1925-30.

SLOVENSKA ZASEBNA ŠOLA CMD V TRSTU

Sol. leto	Razr.	Učit.	Učencev
1925-26	27	32	1080
1926-27	27	32	1018
1927-28	21	26	780
1928-29	19	24	757
1929-30	23	27	725

Opomba. Poleg ljudskih šol so bili v Trstu tudi otroški vrtci, ki jih je CMD vzdrževala. Prvi vrtec je bil odprt leta 1886. in se je imenoval: Otroško zabavišče Družbe sv. Cirila in Metoda. Leta 1913-14. so bili sledeči otroški vrtci: 1. pri Sv. Jakobu 11 otrok, 2. Sv. Ivanu 120 otrok, 3. Rojanu 130 otrok, 4. Rocolu 57 otrok, 5. Sv. Mar. Magd. zgornji 139 otrok, 6. Škedenju 245 otrok. Skupaj 802 otrok v slov. vrtcih.

MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!

Nemški in hrvaški bog

Nasproti slovaški Bratislavi leži ob Donavi velika, mestu podobna vas Geca. Nemci jo imenujejo Kittsee. Poleg Pandrofa je Geca največja hrvaška naselbina v Severnem Gradišču, najbolj na sever potisnjena postojanka gradiščanskih Hrvatov, prijazna vas med valovitimi bogatimi polji. Poleg Pandrofa in Novega sela je Geca še edina ohranila svojo staro hrvaško narodno nošo.

Geca je važna nemška obmejna postaja proti Čehoslovaški republiki in Madžarski. Zato je bil priliv nemškega življa v ta kraj posebno po vojni vedno precej močan. Vendar so še danes Hrvatje, ki jih je v kraju skoraj 2000, v večini. Hrvatje in Nemci živijo v tej vasi složno. V cerkvi je eno nedeljo hrvaško bogoslužje, drugo nedeljo pa nemško. V šoli je hrvaški jezik prilično upoštevan: v prvih dveh razredih mali Hrvatje ne slišijo v šoli razen pri telovadbi, kjer je poveljevanje nemško, nobene nemške besede. Za to skrbita dva hrvaška učitelja, za to skrbi domači župnik, ki je Hrvat in predsednik verske šolske občine.

V ta mir ob Donavi je pa kanila pred štirimi leti grenka kaplja nesloge. Bilo je pri procesiji na Telovo. V cerkvi, ki je skupna Hrvatom in Nemcem, imajo dva Boga — dve razpeli namreč — hrvaškega in nemškega. Že od nekdaj je veljalo v Geci nenapisano pravilo, da sta v cerkvi oba Boga enakovredna, a da ima pri cerkvenih obhodih hrvaški Bog prednost pred nemškim. Pri ob-

hodih nosijo hrvaški mladeniči — tu jih domače ljudstvo imenuje v svojem narečju »hrvatski junaki« — svoje razpelo vedno na čelu spreveda. — Pa so si mladi gečki Nemci vtepli v glavo, da bi se moralo to v novi državi, v nemški Avstriji spremeniti, da bi nemštvo tudi v Geci moralo priti do bolj vidnega izraza. Stopili so torej še med maso s svojim razpelom k cerkvenim vratom, da bi ponesli, čim bo opravilo končano, takoj svojega Boga na čelo spreveda. Hrvaški fantje so to opazili, začel se je v cerkvi prepir, v začetku šepetanje, potem pa glasnejše prerekanje med Nemci in Hrvati. Nemci, nahujskani od nekega priseljenca, se niso hoteli vdati. Niso odnehali, ko je bilo opravilo v cerkvi končano in bi se bila morala začeti procesija. Tedaj so mladi Hrvatje od zunaj zaklenili cerkvena vrata in izjavili, da bodo ostala tako dolgo zaklenjena, dokler Nemci ne bodo popustili. Na posredovanje orožnikov in prigovarjanje župnikovo ter ob razburjenju vse hrvaške srenje so se morali končno nemški hajmverovski fantje vdati: Pred vihrajočimi cerkvenimi in društvenimi banderami in ob prepevanju starih hrvaških nabožnih pesmi, ki so jih bili Gecani prinesli še iz svoje hrvaške domovine na jugu, se je pomikala procesija s hrvaškim Bogom na čelu po okrašenih ulicah.

Pa mi je mladi hrvaški duhovnik iz Srednjega Gradišča, ki mi je to pravil, še pripomnil: »Vedite, da naši Hrvatje v Severnem Gradišču niso posebno zavedni!«

dr. Ilešič Svet.

Pregled Slovencev v Evropi in izven nje

Danes je bolj kot kdaj potrebno, da ima vsak od nas vedno v spominu število vseh Slovencev, ki so tako žalostno razkosani in raztreseni po svetu.

Razen nas Slovencev, ki živimo svobodno v Jugoslaviji, imamo v Evropi predvsem še naši narodni manjšini, brž za mejami, v Italiji in Avstriji (Nemčiji), od tega v Italiji (Julijski krajini) okrog 425.000

in v bivši Avstriji (na Koroškem in Zgornjem Štajerskem okoli 90.000). Okrog 6000 Slovencev imamo še ob Rabi na Madžarskem in 2000 na ostalem Madžarskem. Vse to je naše živo narodno telo. Razen tega imamo še povsod po Evropi raztresene Slovence, zlasti po večjih mestih, zlasti veliko pa je naših izseljencev v Franciji, Nemčiji, Belgiji in Nizozemski. V Franciji živi okrog

40.000 izseljencev, in to predvsem v industrijskih področjih na severu (departementi Nord in Pas de Calais) in na severovzhodu, v Loreni (departementi Moselle in Meurthe-Moselle). V južnovzhodni Belgiji, v pokrajini Limburg (kraji Eysden in Waterschee) je zdaj okrog 6000 Slovencev, pretežno rudarjev, na skrajnem jugu Nizozemske (Heerlen) pa okrog 3000 naših ljudi. V Nemčiji se ceni število Slovencev na 50.000, največ v industrijskih predelih Porenja in Vestfalije (Dortmund, Essen), ter v Zell i. Wiesental ob severni švicarski meji. Od ostalih evropskih držav ima precej Slovencev še Španija, Češkoslovaška, Poljska, Romunija in Bolgarija. Razen Slovencev v Jugoslaviji ter manjšin na Koroškem in Primorskem, živi torej po Evro-

pi raztresenih še okrog 110.000 Slovencev.

V državah Sev. Amerike (USA) živi čez 250.000 Slovencev in sicer največ v državah Colorado, Illinois, Indiana, Kansas, Michigan, Minnesota, Utah, Washington, West Virginia, Wisconsin. Prav posebno mnogo Slovencev pa imata državi Ohio s središčem v mestu Cleveland in Pensylvania (Forest City, Johnstown, Pittsburgh). V Kanadi je okrog 20.000 Slovencev, v Južni Ameriki, predvsem v Argentini nekako 40.000, v vsej Ameriki torej okrog 310.000. V Avstraliji se ceni njih število na 700, v Aziji na 1200, v Afriki na 8000 (predvsem v Egiptu). Izven Evrope bi torej živelo okrog 320.000 Slovencev. Število vseh Slovencev na svetu pa bi znašalo nekako 1.900.000.

Narodne manjšine v srednje evropskih državah

Narodne manjšine so postale predmet razprav med velesilami. Tudi oni, ki doslej niso posvečali svoje pozornosti raznim narodnostnim skupinam v posameznih državah so se pričeli zanje zanimati. Da bo mogoče čitateljem našega Koledarja točno presojati o upravičenosti zahtev, posameznih narodnostnih skupin, navajamo spodaj pregled narodnih manjšin v srednjeevropskih državah. Kot vir smo uporabili knjige: Josef Chmelař, Die nationalen Minderheiten in Mitteleuropa. Orbis, Praha 1937. Wilhelm Winkler, Statistisches Handbuch der europaeischen Nationalitaeten. Braumüller Verlag, Wien 1931. in Hübners geografisch-statistische Tabellen 72 Ausgabe, 1936. Verlag Seidel Wien. Vse te knjige upoštevajo uradne podatke ljudskih štetij in so še najbolj zanesljiv vir. Povedati moramo, da je literatura o manjšinskem vprašanju zelo obširna in deloma tendenčna, zato smo lahko opazili v dnevnikih in drugih listih najrazličnejše podatke za posamezne narodne manjšine.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

Po ljudskem štetju iz leta 1930. je bilo 14.729.536 prebivalcev. Čehoslov. 9.689.000, Rusinov 549.000, Poljakov 81.000, Nemcev 3.231.000, Madžarov 692.000, Židov 186.000.

Po Winklerjevi knjigi pa je bilo v l. 1921. 8.819.663 Čehoslovakov od tega 6.774.715 Čehov in 2.044.948 Slovakov.

POLJSKA.

Po uradnih podatkih ljudskega štetja iz l. 1931. je 22.208.076 Poljakov in 9.924.840 drugih narodnosti. Ukrajincev je 4.200.000, Belorusov 1.060.237, Nemcev 1.059.194, Litvancev 80.000, Rusov 55.239, Čehov 30.628, Židov 2.700.000.

Po veri pa je bilo l. 1921. rimskih katolikov 17.365.000, grških katolikov 3.031.000, pravoslavnih 2.847.000, Židov 2.845.000, protestantov 1.015.000. Po podatkih iz l. 1931. pa je katoličanov 23.688.000, pravoslavnih 3.955.000, židov 3.029.000, protestantov 852.000. Grške katolike ali unijate so prišteli h katoličanom.

Omeniti je treba, da trdijo Ukrajinci, da jih je v Poljski republiki okroglo 7.000.000.

ROMUNIJA.

V Romuniji je po ljudskem štetju iz leta 1930. 18.057.074 prebiv. in sicer 13.524.269 Romunov in 4.464.157 pripadnikov narodnih manjšin. Madžarov 1.386.717, Židov 828.816, Nemcev 774.645, Ukrajincev 456.842, Bolgarov 370.168, Turkov in Tatarov 230.000, Rusov 306.969, Poljakov 35.000, Srbov 48.000, Slovakov 27.000.

JUGOSLAVIJA.

Leta 1931. je bilo 13,934.038 prebivalcev v Jugoslaviji. Jugoslovanov je bilo 11,888.516 ali 85% vsega prebivalstva. Po jeziku pa 10,753.516 Srbohrvatov in 1,135.000 Slovencev. Nemcev 499.326, Madžarov 468.185, Arnavtov 342.000, Romunov 139.000, Turkov 132.322, Italijanov 9.396, Čehoslovakov pa 176.482.

Po uradnih podatkih je imela Jugoslavija koncem leta 1937. 15,173.608 prebivalcev. V petnajstih letih je prebivalstvo narastlo za 3,188.697 oseb.

MADŽARSKA.

Vseh prebivalcev je 8,683.740. Po statistiki iz leta 1930. je 478.630 Nemcev, 104.819 Slovakov, 16.221 Romunov, Srbohrvatov 34.714. Slovencev niso našli nič. Leta 1920. pa so našli 7,147.053 Madžarov, 551.211 Nemcev, 141.882 Slovakov, 23.760 Romunov, 77.006 Srbohrvatov, ki so jih razdelili na Hrvate, Srbe, Šokce in Bunjevce. Slovencev je bilo 6.087.

Židov je 445.000 in so prišteti k Madžarom.

NEMČIJA.

Po združitvi z Avstrijo ima 72,790.223 prebivalcev po podatkih iz leta 1933. in štetju iz leta 1934. za bivšo Avstrijo. Poljakov je bilo 721.000, Čehoslovakov 63.200, Slovencev 32.000, Hrvatov 42.000, Madžarov 18.000, Židov 791.000, Lužiških Srbov 81.029, Litvanov 6000, Dancev 7511, Frizov 8000. Dejansko pa je 1,200.000 Poljakov, 150.000 Lužiških

Srbov, 128.723 Čehoslovakov, Hrvatov in Slovencev 128.354.

ITALIJA.

Vseh prebivalcev je 45,110.000. Med temi je 525.000 Jugoslovanov, 257.000 Nemcev, 48.000 Židov.

Po knjigi L. Tesnieri, Statistique des langues de l'Europe pa je bilo v l. 1926. 371.474 Slovencev, 187.085 Hrvatov ter 295.150 Nemcev.

Zanimivo dejstvo za nas je spodnji pregled, ki ga je priobčil dr. Korherr v knjigi Volk und Raum, Würzburg 1938. pod naslovom: Premaknitev evropskega narodnega težišča.

	1800.	1910.	1930.	1960.
Slovani	65 milj.	187 milj.	226 milj.	330 milj.
Germani	59 "	152 "	149 "	160 "
Romani	63 "	108 "	121 "	133 "

V % izraženo bo leta 1960. 50,8% prebivalstva v Evropi Slovanov, 26,9% Germanov in 22,3% Romanov.

Slovanski narodi se hitro množijo, ker imajo po večini velik prirodni prirastek. Za primer naj navedemo, da se je l. 1933. rodilo v Jugoslaviji 452.036 otrok, v Franciji 678.700, Poljski 868.675, Nemčiji 971.171. V letu 1934. v Jugoslaviji 459.808, Franciji 677.878, Poljski 881.615, Nemčiji 1,198.350 otrok.

Narava in čas delata za nas, zato smemo upati na boljšo prihodnost.

dr. Leo Starč

Pregled pomembnejših knjig o narodno-obrambni problemih (Glej tudi Koledar CMD 1938)

JUGOSLOVANSKE KNJIGE

Barbalić, Fran: Hrvatski i slovenski jezik u crkvama Istre. Zagreb 1938. Posebni odtis iz »Istre«. 8 str.

Čermelj, dr. Lavo: Slovenci in Hrvati pod Italijo. Demografska študija po povojni uradni statistiki. Poseben odtis iz Misli in dela. Ljubljana 1938.

Etnografska karta Julijske krajine, Beneške Slovenije in Zadarske pokrajine. Izdelal Oskar

Šavli, narisal Vilko Finžgar. Založil in izdal Publicistični odsek Zveze jugosl. emigrantskih društev v Jugoslaviji (1937). Izšla je v slovenski, hrvatski, francoski, angleški in nemški izdaji.

Glavič, J: Podravje v luči nemške iredente. Misel in delo, L. II. št. 5. Ljubljana 1936.

Hitlerjevci v Sloveniji. (1937). Poročila iz Kočevja, Maribora, Celja, Ptuja, Konjic, Slov. Bistrice, Hrastnika, Soštanja, Grabštanja, Ljubljane, Jesenic itd.

Kosovski Dušan: Zar je naše ujedinjenje završeno? Beograd, Narodno izdanje.

Mačkovšek, ing. Janko: O raznih nemških mejah med Gospo Sveto in morjem. Misel in delo. L. III. št. 4. Ljubljana 1937.

Skok, dr. Petar: Dolazak Slovena na Mediteran. Split 1934. Pomorska biblioteka Jadranske Straže. Kolo II. sv. 1.

Slovenska Krajina. Zbornik ob 15letnici osvojenja. Uredil Vilko Novak. Beltinci 1935. 133 str.

Soča. Kalendar izbjeglica iz Istre, Trsta i Gorice. Zagreb 1934, 1935, 1936, 1937 in 1938. Nakladom konzorcija lista »Istra«.

Sašel, J. — Ramovž, F.: Narodno blago iz Roža. Maribor 1938. Izdalo zgodovinsko društvo.

Trnjegorski, L. dr.: Jugoslovenske manjine u inostranstvu. Beograd 1938. Izdanje biblioteke »Narod i država«, str. 142. 7 zemljevidov.

U — č: Nemški imperializem. OJNS 1938. Izdal in založil narodni poslanec Milan Mravlje.

Zwitter Fran: Koroško vprašanje. Akademsko založba v Ljubljani 1937. 32 str.

Žic, Nikola: Istra. Dio I. Zemlja. 96 str. ilustr. Zagreb 1936.

Isti: Dio II. Čovjek. Antropogeografsko stanje pokraj svjetskog rata. Zagreb 1937. 168 str. ilustr., 1 karta. Izdanje biblioteke HRvati Izvan Domovine (HRID).

Anschluss in Koroški Slovenci. Ljubljana, aprila 1938. 16 str.

ČEŠKOSLOVAŠKE KNJIGE:

Dérier, L.: Naše problémy. Úvahy o základních otázkách Československa. Praha 1938. Orbis. 380 str.

Procházka, J.: Jihoslované v Itálii. Kniha o kulturním vývoji a osudu uvědomělé slovanské větve. Praha 1938. V gen. komisi u firmy B. M. Klika, Praha II., Krakovská 9. 17 ilustr., karta v pril. 168 str.

Slaminka Vl.: Národnostní vývoj Československé republiky. Vyškov 1938. F. Obzina. 119 str.

Slavík, J.: Národnostní politika ve SSSR. Praha 1937. Čsl. grafická Unie. 51 str.

Sobota, E.: Národnostní autonomie v Československu. Praha 1938. Orbis. 125 str.

POLJSKE KNJIGE:

Bader, K.: Stosunki polsko-czeskie. Warszawa 1938. Klub Spoleczno — Polityczny. 38 str.

Bocheński, A.: Między Niemcami a Rosją. Warszawa 1937. F. Hvesick. 185 str.

Bocheński, A.: Lós, St.: Boczkowski Wt.: Problem polsko-ukraiński w Ziemi Czerwieskiej. Warszawa 1938. Polityka. 245 str.

Kowalewski, M.: Politika narodowościowa na Ukrainie Sowieckiej. Zarys ewolucji stosunków w latach 1917—1937. Warszawa 1938. Inst. Badań Spraw Narodowościowych. 192 str.

Niepokoyczycki, K.: Slowacy i Czeši. Zarys stosunków. Warszawa 1937. Mysł Polska.

Olszewicz W.: O polsko-słowackiej współpracy na terenie Śląska Cieszyńskiego. Warszawa 1938. Two. Przyjac. Słowaków. 30 str.

FRANCOSKE KNJIGE:

Čermelj, dr. Lavo: La minorité slave en Italie (Les Slovènes et Croates de la Marche Julienne) Ljubljana 1938. Union Yougoslaves des Associations pour la Société des Nations. Ass. de Ljubljana. 276 str., 1 karta v pril.

Les écoles tshèques sous le régime autrichien et les écoles allemandes sous le régime tshécoslovaque, par les Recteurs des établissements de l'enseignement supérieur de langue tshécoslovaque. Prague 1938. 24 str.

ANGLEŠKE KNJIGE:

Freund, R.: Watch Czechoslovakia. London 1937. Thor. Nelson. 11 str.

Germany and Czechoslovakia. By an Active and Responsible Czechoslovak Statesman. — I. Foreign Policy of Czechoslovakia in its Relations to Germany. — II. Czechoslovakia at the Peace Conference and the present German-Czechoslovak Discussion. Praga 1937. Orbis. 105 in 83 str.

The Congress of the European National Minorities. London meeting 14th — 15th July 1937. In commission by W. Braumüller, Universitäts-Verlagsbuchhandlung. Wien-Leipzig. 1938.

MADŽARSKE KNJIGE:

Móricz, Mikl.; Zathureczky, G.; Prokopy, J.; Nagy, I. vitéz: Észak-kelet-dél és nyugat. Négy előadás az elszakított magyar részekről. Schriften des Minderheiten-Instituts an der kön. mag. Elisabeth Universität. Pécs 1937.

Flachbart, dr. Ernst: System des internationalen Minderheitenrechtes. Budapest 1937.

NEMŠKE KNJIGE:

Auslandsdeutsche Volksforschung. Vierteljahrschrift. Hrsg. Dr. H. J. Beyer. F. Enke Verlag. Stuttgart 1938. Bd. 2 H. 1, 2. 320 str.

Bahr, Richard: Deutsches Schicksal in Südosten. Hamburg (1936). Hanseatische Verlagsanstalt. 245 str., 1 karta.

Basch, dr. F.: Zur Volks- und Volksbewegungsfrage in Banat 1717—1867. München 1936. Schriftenreihe der Neuen Heimatblätter IV.

Das Deutschtum des Südostens im Jahre 1936. Rückblick auf das Schicksal der Deutschen in Südtirol, der Tschechoslowakei, in Südslawien, Ungarn, Rumänien, sowie über die Lage in den österreichischen Grenzgebieten. Wien 1937. Verlag Deutscher Schulverein Südmark-Wien.

Deutsches Archiv für Landes und Volksforschung. Hrsg. A. Brackmann (Berlin, H. Hassinger) Wien, Fr. Metz (Freiburg i. Br.); Schriftleitung E. Meynen (Berlin). Verlag S. Hirzel in Leipzig. I. Jahrgang 1937. (4 zvezki) 1060 str. Za nas so zlasti zanimivi članki: **G. Glauert:** Zur Besiedlung der Steiner Alpen und Ostkaravanken (2. zv.); — **M. Schmidt:** Neuere Arbeiten über Untersteiermark (2. zv.); — **M. Wutte:** Verzeichniss der 1921—1936 erschienenen Literatur über Kärnten (Auswahl) (2. zv.). — **M. Schmidt u. W. Neumann:** Eine Karte der steirischen Sprachgrenze (!) (3. zv.). — **H. Bobek:** Um die deutsche Volksgrenze in den Alpen (s. karto v. tekstu) (3. zv.). — **W. Kuhn:** Die deutschen Siedlungsräume in Südosten (4. zv.).

Deutsches Grenzland. (Boehm, M. Hildebert, Loesch, C. Karl v.) Jahrbuch des Instituts für Grenz- und Auslandstudien 1937. Deutsche Buchvertriebsstelle. Berlin.

Die Kärntner Slowenen in Vergangenheit und Gegenwart. Grundsätzliches zur Minderheitenfrage. Klagenfurt 1937. Im Selbstverlag des Slowenischen Kultur-Verbandes, Klagenfurt — Viktringerring 26.

Europäischer Nationalitätenkongress. Sämtliche Entschliessungen der Nationalitätenkongresse I-1925 bis XIII-1937. Gesammelt vom Sekretariat auf Grund der Sitzungsberichte. Wien 1937.

Fingeller, Hans: Die Wahrheit über Südtirol. 3. Aufl. 1937. 39 str. Bestellungen durch Andreas-Hofer-Bund für Tirol, Innsbruck.

Fittbogen, Gottfried: Was jeder Deutsche vom Grenz- und Ausland-Deutschtum wissen muss. 3 karte. München-Berlin 1937. 8. izdaja.

Foerster, F. W.: Europa und die deutsche Frage. Vita Nova Verlag, Luzern 1937.

Gottscheer Kalender für das Jahr 1938. XVIII. Jahrgang. Geleitet vom Geistlichem Rat August Schauer, Pfarrer in Koprivnik. 160 str.

Haufe, Helmut: Deutsches Volkstum in der Bevölkerungsentwicklung der östlichen Mitteleuropa. Berlin-Stuttgart 1935. Verlag Grenze und Ausland. 62 str.

Issatschenko, A.: Die kroatischen Enklaven im Burgenland. Slavische Rundschau 1938. L. X. St. 2. Str. 114—118.

Issatschenko, A.: Vidovinka. Kroatische Gesänge aus dem Burgenland. Übersetzung und Nachwort. Graz 1938. Schmidt-Dengler. 48 str.

Jahrbuch des Reichsverbandes für die Katholischen Auslandsdeutschen. Berlin 1935. 360 str.

Kerödi, L.: Deutsche Bilanz in Südosteuropa. Berlin 1936. Verlag von G. Stilke. 110 str.

Korcherr, dr. Richard: Volk und Raum. Atlaswerk. 98 kart. Würzburg 1938. Verlag der Universitätsdruckerei H. Stürtz A. G.

Kraft, Doris: Das untersteirische Drauland. Deutsches Grenzland zwischen Unterdrauburg

und Marburg. München 1935. Verlag M. Schick. 156 str., 1 karta v. prilogi.

Lange, dr. Friedrich: Deutsches Volk in 15 Staaten. Ilustr. Leipzig. Verlag von Ph. Reclam jun.

Lechner, Heinrich: Radkersburg (=Radgona). Ein Heimatbuch. Ilustr. 86 str. Leykam-Verlag. Graz 1931.

März, dr. Josef: Jugoslawien. Probleme aus Raum, Volk und Wirtschaft. Berlin 1938. 10 kart, 19 ilustr., 168 str. Objektivno pisano.

Maschke, Erich: Das Erwachen des Nationalbewusstseins im Deutsch-slawischen Grenzraum. Leipzig 1933. Heinrichs'sche Buchhandlung.

Mikosch, dr. L.: Stirbt unser Volk? Der Geburtenrückgang in Österreich und seine Folgen. Klagenfurt 1937. Kommissionsverlag und Druck von F. Kleinmayr, Klagenfurt.

Miltschinsky, Viktor: Kärntens hundertjähriger Grenzlandkampf. Wien 1937. Verlag E. M. Engel. 192 str. z. 1 jezikovno karto dr. O. Zell-a.

Paschinger, dr. Viktor: Landeskunde von Kärnten. Klagenfurt 1937. Gutenberghaus M. H. Sterneck, 110 ilustracij v. tekstu.

Reinhardtstein, Joahim: Feuerbrand in Kärnten. Der Heldenkampf eines Volkes. Verlag Ullstein — Berlin. 22 ilustr., 1 karta.

Rom, Karl: Rebellion in der Gottschee. Roman. Anathia-Verlag. Zürich, Leipzig, Wien 1938.

Röthel, J.: 3. Buch Gottscheer Heimatbilder. Samozaložba. Graz 1937. Druckerei Knaus & Co.

Routil, dr. Robert: Völker und Rassen auf dem Boden Kärntens. Kärntner Heimatverlag — A. Kollitsch. Klagenfurt. Schriften zur Geistesgeschichte Kärntens. Bd. III. 88 str., ilustr.

Scheimann, dr. Paul: Ein europäischer Problem. Die Minderheitenfrage. Wien-Leipzig 1937. Reinhold-Verlag.

Sitzungsbericht des Kongresses der organisierten nationalen Gruppen in den Staaten Europas. Genf. 16. bis 17. Sept. 1936.

Südostdeutsche Forschungen. Hrsg. im Auftrag des Instituts zur Erforschung des deutschen Volkstums im Süden und Südosten in München von F. Valjavec. Verlag Max Schlick. München.

I. — München 1936. 312 str. Opozorjamo posebej na članka: **Pirchegger, H.:** Das Volkstum der untersteirischen Städte und Märkte. — **Hofmann, S. F.:** Bevölkerungspolitische aus der Gottschee.

II. — München 1937. 426 str. 2 karti v. pril. Opozorjamo na članka: **Petri, H.:** Vorbermerkungen zu einer Geschichte der Reformation und Gegenreformation in der Donaufürstentümern. — **Zimmermann, B. H.:** Hans Ungnad, Freiherr von Sonnek, als Förderer reformatorischer Be-

strebungen bei den Südslawen. — **Haberlandt, A.:** Volkskundige Bemerkungen zum Brauch und Herkommen der Herzogseinsetzung in Kärnten.

Suette, Hugo: Der nationale Kampf in der Südsteiermark 1867 bis 1897. München 1936. Verlag M. Schlick.

Tramper, Kurt: Deutschösterreich 1918—1919. Ein Kampf um Selbstbestimmung. Berlin 1935.

Türcke: Das Schulrecht der deutschen Volksgruppen in Ost- und Südosteuropa. Berlin 1938.

Volkmar, dr. H.: Untersteier — die deutsche Südostmark (!). Buchdruckerei W. Sima. Deutschlandsberg. 44 str., 6 kart, ilustr. (Osnovo knjigi

tvori razlikovanje med Windischarji in Slovenčij).

Winkler, Wilhelm: Der Geburtenrückgang im Deutschen Sprachgebiet. Vortrag gehalten am 27. III. 1936. in der Deutschen juridischen Gesellschaft in Prag. Wien 1936.

Zanger, dr. Fritz: Das ewige Feuer im fernem Land. Ein deutsches Heimatbuch aus dem Südosten. Celje 1937. Druck der Druckerei- und Verlags — A. G. Noviad. 186 str.

Gessler, Heinrich: Zweisprachigkeit deutscher Kinder im Ausland. Kohlhammer Verlag. Stuttgart 1938. Schriftenreihe der Stadt der Auslandsdeutschen herausgegeben in Verbindung mit dem Deutschen Ausland-Institut von Hans Joachim Beyer.

Jubilejna slovesnost CMD podružnice v Slovenjgradcu

V nedeljo dne 14. novembra 1937, sta tuk. podružnici CMD slovesno proslavili svoja jubileja in sicer moška 50letnico, ženska pa 25letnico obstoja.

Proslava, ki se je vršila v Sokolskem domu in ki se je je udeležilo lepo število zavednih Slovencev iz mesta in okolice, se je pretvorila v krasno manifestacijo narodne misli tu ob severni državni meji.

Uvodoma je zaigral tuk. salonski orkester venček narodnih pesmi pod naslovom: »Jugoslovenski biseri«. Nato je povzel besedo predsednik moške podružnice, ki je najprej izrekel vsem prisotnim iskren pozdrav ter posebe pozdravil zastopnike oblasti in korporacij, predvsem sreskega načelnika dr. Franca Hrašovca (sina ustanovitelja moške podr. dr. Jura Hrašovca, odv. v Celju), predstojnika sreskega sodišča dr. Jožeta Šmida, zastopnika Družbe sv. Cirila in Metoda sreskega šol. nadzornika Ivana Tomažiča, zastopnika šolstva, sreskega šolskega nadzornika Antona Arriglerja ter zastopnika tuk. Sokolskega društva starosto Ivana Rojnika. Nato je podal zgodovino obeh podružnic od njih ustanovitve pa do danes. Hkratu je poudaril veliki pomen Družbe sv. Cirila in Metoda kot najstarejše in najvažnejše narodno obrambne organizacije. Ko se je zahvalil vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do današnjega razmaha obeh podružnic ter prosil vse prisotne, da ohranijo naklonjenost napram družbi odnosno napram jubilejntkama tudi v bodoče, je apeliral zlasti na mla-

dino, da se vname za idejo narodne obrambe ter stopi v krog narodnih brambovcev.

Sledili so pozdravni govori in sicer sreskega načelnika dr. Franca Hrašovca, sreskega šolskega nadzornika Ivana Tomažiča, ki je prinesel pozdrave tudi od naših posestrim moške in ženske podružnice v Mariboru in končno staroste Sokola v Slovenjgradcu Ivana Rojnika, ki je zlasti poudarjal harmonično delovanje sokolskega društva z obema našima podružnicama in ki je izrekel družbi CMD toplo zahvalo za vso doslej izkazano pomoč in naklonjenost.

Brzobjavne čestitke so dospele od ustanovitelja in prvega predsednika moške podružnice dr. Jura Hrašovca iz Celja, od družbe sv. Cirila in Metoda in od moške in ženske podružnice CMD v Celju.

Sledila je deklamacija prigradne pesnitve, ki jo je za našo proslavo spenil pisatelj in pesnik Ksaver Meško. Pesem je prav lepo in z občutkom prednašala učenka tuk. narodne šole Jožica Železnikarjeva. Nato je zapel mešani zbor slovenjgraškega pevskega društva pesem »Soči« in »Venček koroških narodnih pesmi«. Izvajanje obeh je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem in aplavzom.

Po končanem petju je uprizoril dramski odsek Sokolskega društva Finžgarjevo igro dvodejanko: »Nova zapoved«.

Po igri se je razvila v dvorani ob zvokih salonskega orkestra prijetna zabava.

Prireditvev je imela prav lep uspeh.

Zlati jubilej mariborske moške podružnice CMD

Dobra tri leta so potekla, kar je naša Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani proslavila 50letnico svojega plodonosnega dela v korist naroda in domovine.

Svoji matici so sledile številne stare, v narodnih bojih preizkušene podružnice CMD, ki so se kot prve odzvale pozivu ustanoviteljev CMD Ivana Vrhovnika, Luke Svetca, Ivana Hribarja, Ivana Murnika, dr. Josipa Vošnjaka in Toma Zupana ter pričele z delom za ohranitev slovenskega naroda, slovenskega jezika in vere naših očetov.

Obhajale so svojo 50letnico podružnice CMD v Ljubljani, Šiški, Metliki, Ribnici, Konjicah, Žalcu, Ormožu, Slovenjgradcu ter drugod. Pridružila se jim je tudi moška podružnica v Mariboru.

10. januarja 1888. so bila potrjena njena pravila in pričela je takoj s svojim narodno-obrambnim in kulturnim delom. S kakim občutkom je podpisal uradnik v notranjem ministrstvu na cesarskem Dunaju odobritveni odlok, si lahko mislimo! Težko je bilo delo naših cirilmetodarjev od ustanovitve podružnice pa tja do onega radostnega dne, ko nam je zasijalo sonce zlate svobode. Kakšne ovire so stavliali temu delu nemški šovinistični zatiralci našega naroda, o tem bi nam mogli dosti povedati še živeči narodni in kulturni delavci, ki so vse svoje mladostne sile posvetili novoustanovljeni podružnici CMD, med njimi osobito dr. Ivo Rudolf, odvetnik v Konjicah in prof. Gabriel Majcen s soprogo v Mariboru. Toda delo podružnice, vršeno v najtežjih okoliščinah, je bilo uspešno, kajti delavci so bili prežeti ljubezni in požrtvovalnosti do svojega naroda in bili so složni — niso poznali strankarskih razprtij, ki dandanes tako ovirajo nacionalno delo, videli so ti rodoljubi le skupno nevarnost, pretečo slovenskemu narodu.

Vsa leta je bila mariborska podruž. trdna opora Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Pomagala ji je pri njenem narodno-obrambnem delu, zbirala je goldinarje, potem krone in nazadnje dinarje ter jih pošiljala v Ljubljano — saj je v teku 50 let poslala v

današnjo valuto preračunjeno okroglo 325 tisoč dinarjev Družbi sv. Cirila in Metoda — budila je narodno zavest mariborskih Slovencev, bodrila jih je, vžigala jim ljubezen do svojega naroda in s tem prispevala svoj znaten del k osvoboditvi Maribora in severne meje iz večstoletnega robstva. V tem delu je minilo 10, 25 in 30 let in prišlo je leto 1918, leto osvobojenja, ko je videla podružnica sad in uspeh velikega dela naših rodoljubov in s tem tudi plod svojega 30letnega dela.

Že je izgledalo, da je Družba sv. Cirila in Metoda in ž njo tudi mariborska podružnica dovršila svoje delo in izpolnila svoj namen. Toda stavljen so ji bile nove naloge in z novimi močmi je šla na delo v svobodni Jugoslaviji. Zopet je moška podružnica opora Družbi sv. Cirila in Metoda pri njenem delovanju za nacionalni, prosvetni in gospodarski podvig prebivalstva ob severni meji v svesti si, da je narodno zavedno in gospodarsko nezavisno obmejno prebivalstvo najzvestejši čuvár državne meje. In zopet je preteklo 20 let narodnega in kulturnega dela v svobodni državi.

Tiho so šle mimo nas 10letnica, 25letnica in 30letnica podružničnega delovanja. Zato je bilo prav, da je podružnica proslavila kar najbolj svečano zlati jubilej svojega obstoja, da je tako manifestirala za ideje Družbe sv. Cirila in Metoda ter opozorila širšo javnost na potrebo nadaljnega dela naše šolske družbe.

Proslava 50letnice moške podružnice CMD v Mariboru je obsegala dva dela in sicer slavnostno matinejo dne 26. maja 1938. in pevski koncert mariborskih in okoliških pevskih društev dne 26. junija 1938. v mestnem parku. Uspeh obeh prireditev je bil v moralnem kakor v gmočnem oziru nepričakovano dober. Programa za prireditvi je sestavil član podružnice profesor in skladatelj Vasilij Mirk.

Matineja se je vršila v nabito polni veliki in v ta namen slavnostno okrašeni dvorani Narodnega doma, gostoljubne hiše, kjer je imela podružnica vsa leta svoje varno zatočišče.

Proslavo sta počastila s svojo navzočnostjo družbin prvomestnik ing. Janko Mačkovšek in glavni tajnik ravnatelj Mirko Gruđen. Prisostvovali so ji pa tudi odlični predstavniki nacionalnega in kulturnega življa iz Maribora, Celja, Ptuja in drugod, navzoč je bil tudi sivolasi, 80letni profesor Gabriel Majcen s soprogo, ki sta bila med prvimi delavci, ko je ista pred 50 leti začela s svojim delovanjem.

Galerijo pa je zasedla mariborska srednješolska mladina, ki je poklicana, da nadaljuje delo sedanje generacije.

Gospod šolski nadzornik Ivan Tomažič je kot naslednik pokojnega predsednika dr. Lašiča vodil prireditve. Orisal je delo podružnice CMD v teku prvega polstoletja, našteval ovire, ki so bile stavljene temu delu, spomnil se je pokojnih in še živčih odličnih podružničnih delavcev, med njimi prvega predsednika Josipa Rapoca, dolgoletnega in večkratnega predsednika dr. Antona Medveda, dr. Pipuša, dr. Lašiča, Antona Hrena, Kejžarja in še živčih dr. Ivana Rudolfa, profesorja Gabriela Majcena, dr. Dolarja in drugih. Govoril je o pomenu Družbe sv. Cirila in Metoda ter navduševal mladino za delo v prid Družbe. Po učinkovitem govoru g. Tomažiča je bila sprejeta vdanostna brzojavka. Nj. Vel. kralju Petru II in kraljevskemu domu. Pričel se je nato spored, ki je bil umetniško na višini. Sodelovali so: septet bratov Živkov,

koncertna pevka gdč. Sonja Skapinova, pianist Ciril Cvetko, Serajnikov mladinski godalni kvartet z violinistom Zvonkom Devidejem, ter Pevsko društvo Drava s solistom učiteljem Antonom Faganeli-jem pod vodstvom pevovodje učitelja Albina Horvata. Na klavirju je spremljal prof. Mirk, na harmoniju pa prof. Vrabec. Vse točke obširnega programa so občinstvo naravnost zadivile. Krona prireditve pa je bila Mirkova kantata Blagovestnikoma, ki je prireditev najdostojnejše zaključila in napravila na vse navzoče najgloblji vtis.

Kakor matineja, tako je tudi drugi del proslave 50letnice, pevski koncert v parku dosegel popolnoma svoj namen. Nad 1000 ljudi, med njimi predstavniki oblasti in mariborskega javnega življenja brez ozira na politično opredeljenost je prisostvovalo pevskim točkam, ki so jih izvajala pevska društva, Jadran, Maribor, Nanos, Poštni rog, Drava, Kobanci s Kamnice in Radost s Tezna; Društvo Maribor je nastopalo z mešanim zborom, ostala društva pa z moškimi pevsкими zbori. Na koncu so nastopili združeni moški zbori pod taktirko odličnega pevovodje Ipavčeve pevske župe učitelja g. Albina Horvata.

Minuli so dnevi slavnosti in pričelo se je zopet novo delo. Podružnica je stopila v drugo polstoletje svojega delovanja. Bog daj, da bi bilo to delo lažje, a še bolj uspešno, kot je bilo delo prvega polstoletja.

Dobrotniki CMD,

ki so se jo spomnili v svoji poslednji volji

Cirilmetodova družba je tekom svojega obstoja porabila za povzdigo, in ohranitev slovenskega šolstva ter za vzgojne in kulturne namene sploh, ogromno vsoto 70 milijonov dinarjev današnje vrednosti. Ker je njena članarina malenkostna, je razumljivo, da je mogla tako veliko vsoto zbrati le s pomočjo darov, katere so ji naklonili rodoljubni in zavedni možje in žene. Vodstvo smatra za svojo dolžnost, da v današnji zmaterijalizirani dobi še prav posebno povdari nesebičnost in požrtvovalnost onih, ki so pomagali Družbi pri njeni vzvišeni nalogi, zato v sledečem pregledu podaja seznam onih dobrotnikov, ki so se jo spomnili v svojih volilih in zapuščinah, v svoji poslednji volji. Na ta način se hoče tudi zahvaliti mecenom, ki so s svojimi

volili pripomogli, da je Družba lahko izvrševala svoje poslanstvo. Četrtna Družbinih dohodkov so bila volila, s pomočjo katerih so se sezidali trajni spomeniki v obmejnem ozemlju ali pa so bila naložena v razne sklade in dohodki teh so se uporabljali v vzgojne in narodno-kulturne namene. Iz pregleda je razvidno, koliko in kakšnih volil je Družba prejela v posameznih letih. Nadalje je navedena vsota v takratni valuti, nato faktor za preračunavanje v zlato vrednost (zlato frank), vrednost v zlatih frankih in vrednost v današnji veljavi.

Družba je hvaležna vsem, vsak še tako majhen dar hvaležno sprejme, zato želi, da bi v seznamu omenjeni darovalci našli obilo posnelcev.

Seznam volil in zapuščin, ki jih je prejela CMD od svojih dobrotnikov

Zap. št.	Leto	Ime in priimek darovalca	Vsota v takratni valuti	Faktor za preračunavanje v zlato vrednost (zl. frank)	Vrednost v zlatih frankih	Današnja vrednost din
1	1887	Josip Rozman, Ljubljana	Goldinarji			
2		Magd. Golob, Radovljica	89.—	2,10=1,05	186.90	2.773.—
3		Primož Šubic, Utovlje	89.50		187.95	2.787.—
			100.—		210.—	3.003.—
					skupaj . . .	8.563.—
4	1890	Tikvič Ivan, Wundschuh	100.—	2,10=1,05	210.—	3.003.—
5		Kotnik Fran st., Verd pri Vrhniki	500.—		1.050.—	15.015.—
					skupaj . . .	18.018.—
6	1891	Kotnik Fran ml., Verd pri Vrhniki	966.27	2,10=1,05	2.029.16	29.017.—
7	1892	Dr. Čuček Lovro, Selnica ob Muri	3.962.85	2,10=1,05	8.322.30	119.009.—
8	1893	Potočnik Lovro, Braslovče	50.—	2,10=1,05	105.—	1.501.—
9		Raič Božidar	45.—		94.50	135.—
10		Dr. Škofic Fran, Škofja Loka	970.57		2.039.10	29.139.—
					skupaj . . .	30.775.—
11	1899	Vrečko Jurij, Gradec	276.55	2,10=1,05	58.075.50	830.479.—
12	1900	Drčar Martin, Preska	2.305.75	2,10=1,05	4.842.07	69.242.—
13		Meglič Josip, Pomjan	100.—		210.—	3.003.—
14		Trstenjak Josip	120.—		252.—	3.603.—
15		Verbič Lovro, Borovnica	200.—		420.—	6.006.—
16		Puhl Ana	200.—		420.—	6.006.—
					skupaj . . .	87.860.—
17	1901	Vesel Ivan, Trnovo (Notr.)	Krone			
18		Pesjak Mihael, Kamna gorica	5.767.71	1,05	6.056.10	86.602.23
19		Černe Janko, Kranj	1.000.—		1.050.—	15.015.—
20		Lavrenčič Anton, Postojna	1.000.—		1.050.—	15.015.—
21		Šlajhar Mihael, Koroška	1.000.—		1.050.—	15.015.—
22		Kadilnik Fran, Ljubljana	1.000.—		1.050.—	15.015.—
23		Martinak Viljem, Ljubljana	1.000.—		1.050.—	15.015.—
24		Debeljak Ivan, Kranj	200.—		210.—	3.003.—
25		Škorec S.	200.—		210.—	3.003.—
26		Puschl Anton, Celovec	83.41		87.—	1.252.39
					skupaj . . .	193.950.62
27	1902	Bolha Neža, Ljubljana	180.—	1,05	189.—	2.702.70
28		Rozman Franc	172.66		181.29	2.592.45
29		Pogačnik Jože, Timenca	400.—		420.—	6.006.—
30		Zadavec M., Sv. Miklavž	180.—		189.—	2.702.70
					skupaj . . .	14.003.85
31	1903	Smole Jakob, Laško	357.—	1,05	374.85	5.360.36
32		Huth Karol, Slov. Bistrica	195.—		204.75	2.927.93
33		Klemenc Fran, Orehek	212.29		222.90	3.187.47
34		D. A. Vojska	200.—		210.—	3.003.—
35		Primožič A.	182.58		191.71	2.741.45
36		Souvan Fr. Ks., Ljubljana	400.—		420.—	6.006.—
37		Kenda Luka, Kropa	1.996.92		2.096.77	29.983.81
					skupaj . . .	53.209.99

Zap. št.	Leto	Ime in priimek darovalca	Vsota v takratni valuti	Faktor za preračunavanje v zlato vrednost (zl. frank)	Vrednost v zlatih frankih	Današnja vrednost din
38	1906	Einspieler Lambert, Celovec	273.11	1.05	286.77	4.100.81
39		Lipovec Jožef, Planica	100.—	"	105.—	1.501.50
40		Prof. Trdina Iv., Novo mesto	383.58	"	402.76	5.759.47
41		Gomilšek Jakob, Trst	200.—	"	210.—	3.003.—
42		Simenčič Lina, Trst	90.—	"	94.50	1.351.35
43		Golja J., Gorica	200.—	"	210.—	3.003.—
44	Omulec Ivanka, Ormož	200.—	"	210.—	3.003.—	
skupaj . .					21.722.13	
45	1907	Rogina J., Slovenjgradec	35.70	1.05	37.49	536.11
46		Juvančič A., Šiška	100.—	"	105.—	1.501.50
47		Vatovec M., Vrdela	995.—	"	1.044.75	14.939.93
48		Zičkar Jože, Videm	280.61	"	294.64	4.213.35
49		Strojniki Jože, Zila	89.30	"	93.77	1.340.91
50		Sket J., Dunaj	196.96	"	206.81	2.957.38
51		Pirš Josip, Mozirje	300.—	"	315.—	4.504.50
52		Šumah Valentin, Reberca (Kor.)	178.36	"	187.28	2.678.10
53		Zagorjan E., Radeče	100.—	"	105.—	1.501.—
skupaj . .					34.172.78	
54	1908	Janez Žužek, Amerika	450.—	1.05	472.50	6.756.75
55		Ana Kukovec, Sv. Anton	50.14	"	52.65	752.90
56		Helena Kaplan, Ribnica	25.—	"	26.25	375.38
57		Jera Kavčič, Ljubljana	140.—	"	147.—	2.102.10
58		Fr. Praprotnik, Preska	50.—	"	52.50	750.75
59		Jožef Fon, Bovec	180.—	"	189.—	2.702.70
60		Marija Pavšek, Litija	169.53	"	178.—	2.545.40
61		Anton Hajšek, Slov. Bistrica	81.18	"	85.24	1.218.93
skupaj . .					17.204.91	
62	1909	Vekoslav Legat, Celovec	100.—	1.05	105.—	1.501.50
63		I. Sorič, Slovenjgradec	349.57	"	367.05	5.248.82
64		Iv. Biček, Trst	50.—	"	52.50	750.75
65		I. Kremenšek, Laze pri Planini	90.—	"	94.50	1.351.35
66		I. Businaro, Ljubljana	200.—	"	210.—	3.003.—
67		S. Lešnik, Ilir. Bistrica	400.—	"	420.—	6.006.—
68		V. Boncelj, Železniki	500.—	"	525.—	7.507.50
69		Dr. Kajetan Ditič, Gradec	200.84	"	210.88	3.015.58
skupaj . .					28.384.50	
70	1910	Fran Dekleva, Slavina	1.000.—	1.05	1.050.—	15.015.—
71		Ivan Lokar, Miren pri Gorici	400.—	"	420.—	6.006.—
72		Fr. Rant, Ljubljana	100.—	"	105.—	1.501.50
73		Egidij Bončar, Ljubljana	100.—	"	105.—	1.501.50
74		P. Medič, Ljubljana	200.—	"	210.—	3.003.—
75		Janko Trček, Ljubljana	2.000.—	"	2.100.—	30.030.—
76		Viljem Polak, Tržič	177.896.06	"	186.790.86	2.671.109.30
77		Karol Kotnik, Vrhnika	389.372.33	"	408.840.95	5.846.425.59
skupaj . .					8.574.591.89	
78	1911	Beti Noll, Ljubljana	178.95	1.05	187.90	2.686.97
79		Ivan Černe, Barkovlje	1.163.02	"	1.221.17	17.462.73
80		Iv. Cizelj, Tržič	400.—	"	420.—	6.006.—
81		Marija Vilhar, Knežak	101.167.42	"	106.225.79	1.519.028.80
skupaj . .					1.545.184.50	

Zap. št.	Leto	Ime in priimek darovalca	Vsota v takratni valuti	Faktor za preračunava- nje v zlato vrednost (zl. frank)	Vrednost v zlatih frankih	Današnja vrednost Din
82	1912	Katarina Roblek, Kranj	176·95	1·05	185·80	2.656·94
83		Mihael Balon, Brežice	500·—	"	525·—	7.507·50
84		Jožef Ogris, Borovlje	92·26	"	96·87	1.385·24
85		Jos. Žičkar, Videm	197·—	"	206·85	2.957·96
86		Karol Fiegl, Gorica	200·—	"	210·—	3.003·—
87		Drag. Habe, Idrija	200·—	"	210·—	3·003·—
88		Jos. Celestina, Ljubljana	50·—	"	52·50	750·75
89		Marija Veršec, Ptuj	175·65	"	184·43	2.637·35
90		Iv. Bevc	200·—	"	210·—	3.003·—
91		Iv. Fabjančič, Ljubljana	32.318·79	"	33.934·73	485.266·64
92		Viktor Zabret	2.000·—	"	2.100·—	30.030·—
skupaj . .						542.201·38
93	1913	Ivan Korošec, Gorica	198·80	1·05	208·74	2.984·98
94		Matija Sinko, Središče	1.000·—	"	1.050·—	15.015·—
95		Fran Mally, Ljubljana	400·—	"	420·—	6.006·—
96		Fran Babič, Ljubljana	21.916·39	"	23.012·21	329.074·60
skupaj . .						353.080·58
97	1914	Reinhold-Suhadolnik, Gorica	4.000·—	1·00	4.000·—	57.200·—
98		Fran Repič, Ptuj	35·17	"	35·17	502·93
99		Iv. Šebenik, Ljubljana	100·—	"	100·—	1.430·—
100		J. Pukl, Encelna vas (Koroš.)	150·—	"	150·—	2.145·—
101		Amalija Vončina, Ljubljana	50·—	"	50·—	715·—
102		Dr. Košmelj, Ljubljana	8.000·—	"	8.000·—	114.400·—
103		Fran Škerjanc, Ljubljana	4.364·89	"	4.364·89	62.417·93
104		Marija Jonke	492·12	"	492·12	7.037·32
105		Alojzij Žiher	487·44	"	487·44	6.970·39
skupaj . .						252.818·57
106	1915	Iv. Pogorelec, Sodražica	300·—	0·8	240·—	3.432·—
107		Jakob Pukl, Dunaj	44·57	"	35·66	509·94
108		Dr. Janko Sernec, Celje	1.980·—	"	1.584·—	22.651·20
skupaj . .						26.593·14
109	1916	Ana Štrukelj, Ljubljana	600·—	0·6	360·—	5.148·—
110		Neža Pirjevec, Sežana	115·—	"	69·—	986·70
111		Marija Perstič, Ljubljana	50·—	"	30·—	429·—
112		J. Šumnik, Sv. Mihael pri Pliberku	200·—	"	120·—	1.716·—
skupaj . .						8.279·70
113	1917	Ambrož Poniž, Gorica	100·—	0·45	45·—	643·50
114		L. Trpanc, Skocijan pri Mokronogu	60·—	"	27·—	386·10
115		Ivan Jasenc, Ljubljana	497·32	"	223·79	3.200·20
116		Fran Jarc, Medvode	3.000·—	"	1.350·—	19.305·—
117		Martin Kerže, Sodražica	2.000·—	"	900·—	12.870·—
118		Ivan Leskovec, Ljubljana	500·—	"	225·—	3.217·50
119		A. Turnšek, Nazaret	50·—	"	22·50	321·75
skupaj . .						39.944·05
120	1918	Anton Zorc, Krupa	5.050·92	0·47	2.373·93	33.947·20
121		Pepina Gorišek, Divača	500·—	"	235·—	3.360·50
122		Amalija Vičič, Postojna	1.701·—	"	799·47	11.432·42
123		Amalija Kerže, Trst	200·—	"	94·—	1.344·20
124		M. Berlisk	148·50	"	69·79	998·—
125		Agneza Zupan, Ljubljana	5.000·—	"	2.350·—	33.605·—
skupaj . .						84.687·32

Zap. št.	Leto	Ime in priimek darovalca	Vsota v takratni valuti	Faktor za preračunava- nje v zlato vrednost (zl. frank)	Vrednost v zlatih frankih	Današnja vrednost din
126	1919	Dr. Fran Munda, Ljubljana († l. 1914.)	1.000.—	0:30	300.—	4.290.—
127		Josip Verbič, Ljubljana	200.—	"	60.—	858.—
128		Ivan Zemljič, Ljubljana	2.000.—	"	600.—	8.580.—
129		Marija Toman, Ljubljana	974.—	"	292 20	4.178 46
130		Teodor Drenik, Ljubljana	1.000.—	"	300.—	4.290.—
131		Jakob Kokovec, Brdo	99 07	"	29 72	424 99
					skupaj . .	22.621 45
132	1920	Jernej Jelenič, Ljubljana	15.000.—	0:05	750.—	10.725.—
133		Mara Koprivnik, Maribor	200.—	"	10.—	143.—
134		Ivan Plantan, Ljubljana	2.000.—	"	100.—	1.430.—
135		Terezija Kocjančič, Kanal	50.—	"	2 50	35 75
136		Dr. J. Georg, Šmarje pri Jelšah	968.784 40	"	48.439 22	692.680 85
					skupaj . .	705.014 60
137	1921	Marija Kopač, Celje	4.000.—	0:03	120.—	1.716.—
138		Antonija Stricelj, Ljubljana	500.—	"	15.—	214 50
139		Josip Lenče, Ljubljana	47.504 12	"	1.425 12	20.379 22
140		Janko Koschier, Kamnik	1.000.—	"	30.—	429.—
141		Dr. Alojzij Franko, Gorica	1.000.—	"	30.—	429.—
					skupaj . .	23.167 72
			V dinarjih			
142	1922	Ana Levičnik, Kamnik	250.—	0:07	17 50	250.—
143		Karol Savnik, Kranj	500.—	"	35.—	500.—
					skupaj . .	750.—
144	1923	Josip Perdan, Ljubljana	10.000.—	0:06	600.—	8.580.—
145		Amaliya Jugovič, Krško	1.500.—	"	90.—	1.287.—
146		Dr. Vlad. Sernec, Maribor	123 75	"	7 43	106 25
147		Alojzij Koprivec, Grosuplje	500.—	"	30.—	429.—
148		Anton Poljšak, Zapuže pri Vipavi (umrl l. 1915) — zapustil CMD nepremičnine vredne ca K 30.000 likvidirane l. 1923 z:	585.283 74	"	35.100.—	501 930.—
					skupaj . .	512.332 25
149	1924	I. Wizjan	450.—	0:07	31 50	450 45
150		Fran Kolenc, Gradec	735.—	"	51 45	735 74
151		Jakob Terpinc, Ljubljana	250.—	"	17 50	250 25
152		Anton Vilfan, Jezica	250.—	"	17 50	250 25
					skupaj . .	1.686 69
153	1925	Josip Živic, Semič	250.—	0:09	22 50	321 75
154		I. Elsbaher, Laško	250.—	"	22 50	321 75
155		Dr. Jos. Sernec, Celje	1.000.—	"	90.—	1.287.—
156		Ana Zanier, St. Pavel pri Preboldu	500.—	"	45.—	613 50
					skupaj . .	2.574.—

Zap. št.	Leto	Ime in priimek darovalca	Vsota v takratni valuti	Faktor za preračunava- nje v zlato vrednost (zl. frank)	Vrednost v zlatih frankih	Današnja vrednost din
157	1926	Avgust Tomažič, Ljubljana	850'—	0'09	76'50	1.093'95
158		I. Ambrož, Predtrg pri Radovljici	500'—	"	45'—	643'50
159		Josipina Arko, Zagreb	2.482'—	"	223'38	3.194'33
					skupaj . .	4.931'78
160	1927	Dr. Karol Triler, Ljubljana	10.000'—	0'09	900'—	12.870'—
161		Josip Pipan, Ljubljana	19.250'—	"	1.732'50	24.774'75
162		Oroslav Dolenc, Ljubljana	1.000'—	"	90'—	1.287'—
163		Ivan Velkavrh, Ljubljana	3.580'—	"	322'20	4.607'46
					skupaj . .	43.539'21
164	1928	Ignacij Žargi, Ljubljana	500'—	0'09	45'—	643'50
165		Dr. R. Bergman, Zalec	250'—	"	22'50	321'75
					skupaj . .	965'25
166	1929	Dr. Karol Grosman, Ljutomer	245'—	0'09	22'05	315'32
167	1930	Helena Bavdek, posest. Ljubljana	25.000'—	0'09	2.250'—	32.175'—
168		Marija Snoj, Ljubljana	250'—	"	22'50	321'75
					skupaj . .	32.496'75
169	1931	Pavel Endliher, Ljubljana	500'—	0'09	45'—	643'50
170		Fran Gregorič, Ljubljana	500'—	"	45'—	643'50
171		Dr. J. Pirnat, Št. Ilj pri Velenju († l. 1924.)	640.017'63	"	57.601'59	823.702'74
					skupaj . .	824.988'74
172	1932	Robert Kollman, Ljubljana	50.000'—	0'08	4.000'—	57.200'—
173	1933	Dr. Bronislav Galaš, Krško				5.000'—
174		Rozalija Janda-Gale, Ljubljana				1.000'—
175		Martin Jančigaj, Šiška				500'—
176		Mimi Ivančič, Ljutomer				200'—
					skupaj . .	6.700'—
177	1935	prof. Nikolaj Žagar, Maribor				38'734'54
178		Josipina Blumauer, Ljubljana				3.000'—
179		Ivan Vrhovnik, žup., Ljubljana				3.000'—
					skupaj . .	44.734'54
180	1936	Ignac Supan, Brežice				10.000'—
181		Dr. Valentin Rožič, Ljubljana				500'—
182		Olga Tajnšek, Št. Pavel pri Preb.				1.000'—
					skupaj . .	11.500'—
183	1937	Tomaž Einspiller, Ljubljana				1.500'—
184		msgr. Tomo Zupan, Okroglo				1.000'—
185		Terezija Svetec, Litijska				500'—
					skupaj . .	3.000'—
186	1938	Josip Tušak, Sv. Anton v Sl. gor.				1.000'—
187		Marija Gale, Ljubljana				1.000'—
188		Fran Seršen, Ljutomer				25.000'—
					skupaj . .	27.000'—

**Skupna vsota volil v posameznih letih
od l. 1887—1938
v današnji dinarski vrednosti:**

Leta 1887	8.563.—
" 1890	18.018.—
" 1891	29.017.—
" 1892	119.009.—
" 1893	30.775.—
" 1899	830.479.—
" 1900	87.860.—
" 1901	193.950.62
" 1902	14.003.85
" 1903	53.209.99
" 1906	21.722.13
" 1907	34.172.78
" 1908	17.204.91
" 1909	28.384.50
" 1910	8.574.591.89
" 1911	1.545.184.50
" 1912	542.201.38
" 1913	353.080.58
" 1914	252.818.57
" 1915	26.593.14
" 1916	8.279.70

odnos . . 12,789.119.54

prenos . . 12,789.119.54

" 1917	39.944.05
" 1918	84.687.32
" 1919	22.621.45
" 1920	705.014.60
" 1921	23.167.72
" 1922	750.—
" 1923	512.332.25
" 1924	1.686.69
" 1925	2.574.—
" 1926	4.931.78
" 1927	43.539.21
" 1928	965.25
" 1929	315.32
" 1930	32.496.75
" 1931	824.989.74
" 1932	57.200.—
" 1933	6.700.—
" 1935	44.734.54
" 1936	11.500.—
" 1937	3.000.—
" 1938	27.000.—

Skupaj . . 15,239.270.21

Opomba: Dinarjev 100 = 7 zlatih frankov;
1 zlati frank odgovarja okoli 14.30 din.

**DANAŠNJI ČAS ZAHTEVA
LEPO OBLEČENEGA ČLOVEKA**

**RES DOBRO IN PO NIZKI CENI
BOSTE POSTREŽENI V TRGOVINI**

Joško Olup ml.

LJUBLJANA — STARI TRG

**VELIKA IZBIRA OBLEK,
SUKENJ IN POVRŠNIKOV**

**Kdor ljubi
narod in državo**

je član in dobrotnik

**Družbe
sv. Cirila in Metoda!**

VESTNIK DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI

LIII

Velika skupščina

Družbe sv. Cirila in Metoda l. 1938.

(Redna 49. skupščina v Ptuj, dne 11. septembra 1938.)

Na trideseto obletnico ptujskih dogodkov, ki so povzročili razmah narodne zavednosti med slovenskim ljudstvom in ob dvajsetletnici naše narodne države je CMD zborovala zopet v Ptuj.

Ptujski kolodvor je bil okrašen z mlaji, na katerih so se blesteli napis: Bori se vztrajno! Ne kloni! Brez borbe ni svobode! Največ sveta otrokom sliši Slave! Mesto samo je bilo okrašeno z zastavami in cvetjem. Poleg večjih zastav so bila okrašena okna z malimi zastavicami. Tudi izložbe trgovin so bile prirejene v spomin 30-letnice sramotnega napada in v počastitev 20letnice naše države.

Ze v soboto 10. septembra ob 18 uri, ko so prispeli številni zastopniki podružnic in člani glavnega odbora, je bil na kolodvoru prisrčen sprejem. Predsednik moške podružnice dr. Matej Senčar je pozdravil došle goste. Za pozdrav se je zahvalil prvemestnik Družbe ing. Janko Mačkovšek z besedami:

Ko je pred 30 leti priredila CMD svojo glavno skupščino v Ptuj, je to storila predvsem iz razloga, da manifestira in poudari, čigava je ta zemlja. Narodni odpadniki, ta najžalostnejša tvorba takratnih razmer, niso hoteli uvideti, da že ime goric, ki se tu ob Dravi izletajo v Ptujsko polje, pove, čigava je in ostane ta zemlja. Sramotne takratne ptujске dogodke je povzročilo baš to odpadništvo.

V teh 30 letih je CMD ponovno posetila Ptuj in danes se delegati in prijatelji CMD zopet sestajajo na ptujskih tleh, da pozdravijo naš severni obmejni pas: Podravje, Pomurje in Prekmurje.

Zatem je mala Ciril-metodarka pozdravila došle goste in izročila prvemestniku lep šopek.

Ob 20. uri je bil v Mladiki zaupni shod, ki se ga je udeležil tudi senator dr. Albert Kramer. Poročila in razgovori so trajali čez polnoč.

Drugo jutro je bila budnica že ob 6. uri. Krasno nedeljsko jutro je vabilo ljudi na ulico. Množice ljudi so prihajale v mesto in se zbirale na kolodvoru k sprejemu gostov.

Ob prihodu dopoldanskega vlaka je godba zaigrala v pozdrav. Kot domačin je sprejel došle Cirilmetodarje dr. Senčar, ki je v svojem govoru

obujal spomine na dogodke pred 30 leti. Danes pa sprejema jugoslovanski Ptuj goste z radostjo v srcu.

Za tako lep in prisrčen sprejem se je zahvalil član vodstva ravnatelj dr. Dolar, ki je v navdušenem govoru poudarjal, da so dogodki pred 30 leti povečali odpornost in zavednost našega naroda, ki se je stopnjevala do vstajenja leta 1918.

Mestna godba je zaigrala himno »Hej Slovani«, ki so jo peli vsi navzoči. Mogočno so doneli zvoki proti Slovenskim goricam. Oni, ki so pred 30 leti bili na istem prostoru malo drugače sprejeti, so bili ginjeni vsled tako veličastne manifestacije narodne zavesti.

Vsa množica se je uvrstila v mogočen sprevod. Na čelu so bili motociklisti in kolesarji z državno trobojko. Sledili so delegati podružnic in korporacij in narodne noše ter številni Cirilmetodarji. Posebno mnogo je bilo mladine. Ob zvoku dveh godb se je pomikal sprevod skozi gost špallir v mesto proti gledališču, kjer se je vršila skupščina.

Gledališče je bilo premajhno, da bi mogla vsa množica, ki je bila v sprevodu, vanj. Le delegati in zastopniki uradov ter društev so zasedli prostore. Ostali pa so ostali na trgu pred gledališčem in manifestirali za Jugoslavijo in vzklikali kralju Petru II. in jugoslovanskemu Ptuj.

Ob 11. uri je ing. Janko Mačkovšek otvoril skupščino z nagovorom:

Dragi skupščinarji, spoštovane dame in gospodje!

Otvorjam 49. redno skupščino Cirilmetodove družbe, ugotavljam sklepčnost in Vas kar najlepše pozdravljam, zlasti tudi zastopnike oblasti, samouprav, korporacij, obrambnih, vitezkih, kulturnih in prosvetnih, stanovskih in drugih organizacij.

Našo skupščino so posetili:

Zastopnik bana g. sreski načelnik dr. Vidic, zastopnik komandanta dravske divizijske oblasti komandant mesta major Markovič, bivši senator dr. Ploj, narodni poslanci: Prekoršek Ivan,

Turk Rajko in Gornjak, ptujski župan dr. Remec, podžupan ljubljanski dr. Ravnihar, poveljnik orožniške čete, kapetan Bevardi, prečastiti prošt G. Greif, duhovni svetnik pater Svet, zastopnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Vasič, zastopnik sokolske župe Maribor, dr. Fornazarič in Komac, zastopnik zveze emigrant-skih organizacij dr. Čermelj, zastopnik kluba koroških Slovencev dr. Kramberger, predstavnica za Jugoslovansko žensko zvezo ga. Engelmanova, zastopnika Zveze kulturnih društev iz Ljubljane in Maribora: Verbič in Spindler, zastopnika Vodnikove Družbe ravnatelj Rasto Pustoslemšek in prof. Vrhovnik, zastopnik Zveze naprednih starešin prof. Sila, za Preporodovo starešinstvo prof. Kolar in Kovič, za Profesorsko društvo direktor Kovačič, zastopnik JUU sekcija Ljubljana šol. upr. Zupančič, zastopnik Česke občine v Ljubljani inspektor Ludvik, predstavnik Jadranske straže oblastnega odbora v Mariboru dr. Lipold, zastopnik Čitalnice v Ptuj dr. Fermevc, zastopnik Sokola v Ptuj dr. Šalamun, zastopnik ljubljanske Soče: Čotar, zastopnik akademskega društva Jugoslavije Drnovšek, predsednica ženske podružnice CMD v Ptuj ga. Jeršetova, zastopnica Ženskega sveta ga. Martelančeva, zastopnik krajevnega odbora Jadranske straže v Ptuj inspektor Jerše, zastopnik Slovenskega obrtniškega društva g. Semko iz Maribora.

Pozdravljam vse ostale zastopnike in predstavnike, zlasti pa veljaj naš pozdrav naši severni meji, udeležencem iz Haloz in Ptujkega polja, Prekmurja in Slovenskih goric, in vsega Podravja. Preverjeni naj bodo, da utripajo vsa naša srca enako z njihovimi, vedno in povsod, ne samo v radostnih dneh, marveč tudi v tegobah.

Brzljivo in pismeno so našo skupščino pozdravili: dr. Albert Kramer, senator; Smertnik Jože v imenu Sokolske župe Celje, Sokolska župa Kranj, g. Pahernik iz Vuhreda, Jadranska straža v Ljubljani, Narodno obrambno društvo Branibor, osrednji odbor v Ljubljani, podružnica CMD Skoplje, ga. Bevk Helena, ki je istočasno nakazala 100.— din. Narodni trgovec v Mariboru pa je poklonil ob jubileju svojega podjetja din 10.000.— Družbi sv. Cirila in Metoda za kulturne in obrambne potrebe ob severni narodni meji.

Nato se je prvomestnik spomnil vseh onih članov, ki so tekom leta umrli. (Glej spis naši grobovi in sestavke o Franji dr. Tavčarjevi, dr. Lašiču, Ani Podkrajškovi in Frančku Seršenu.)

DVAJSETLETNICA JUGOSLAVIJE

Spoštovani skupščinarji!

Bliža se dvajsetletnica onih nepozabnih zgodovinskih dogodkov, ko je jugoslovanska armada poglala neprijatelja iz zasedenih ozemelj in ko je naš narod vrgel raz sebe tuji jarem ter je vznikla svobodna Jugoslavija.

Sadovi dvajsetletne narodne svobode so na vseh področjih neprecenljivi in se jih prav zavedamo šele iz primerjave sedanjega našega stanja z onim v nekdanjem suženjstvu. Močna dr-

žava nam jamči neoviran narodni razvoj in le v skupnosti z ostalimi jugoslovanskimi brati bomo tudi v bodoče ohranili svojo zemljo in svoj rod, ki bo močan in velik le v bratski, jugoslovanski edinosti.

V neomajni zvestobi do prave jugoslovanske misli, ki je našo državo ustvarila, predlagam da se odpošlje naslednja brzobjavka maršalatu dvora:

»Skupščinarji Cirilmetodove narodno-obrambne družbe se na svojem zborovanju v Ptuj na pragu dvajsetletnice osvobodjenja in zedinjenja v globoki vdanosti spominjajo Njegovega Veličanstva kralja in kraljevskega doma.«

Sledilo je burno odobravanje.

TRIDESETLETNICA PTUJSKIH DOGODKOV.

Poteka pa prav te dni trideset let, odkar je ob takratni glavni skupščini naše Družbe v Ptuj prišlo do žalostnih dogodkov, ki so zapisani trajno v našo narodno zgodovino in ki so postali mejnik v našem narodnem razvoju. Spričo napadov na naše skupščinarje je vzklopel takrat vsa Slovenija, poklanjajoč svoje septembrske žrtve na žrtvenik, ki jih je terjala borba za svobodo. Takrat je pričel tudi že med širšo javnostjo oni revolucionarni tok, ki je v veliki meri pomagal zrušiti nekdanje tako mogočno cesarstvo. Na ptujskih ulicah je takrat zlasti nastopalo odpadništvo. Lastna kri je divjala najhuje.

NAŠE NALOGE OB

DVAJSETLETNICI JUGOSLAVIJE

Letošnji prvomajski oklic družbinega vodstva pa še vedno ugotavlja, kako so nam ravno v dvajsetem letu naše svobode važni dogodki ponovno dokazali, da naša državljanska zavest še vedno ni dovolj močna in da se narodna zavest pri našem ljudstvu še ni toliko poglobila, kolikor zahteva današnji čas.

Zopet kliče Ciril Metodova družba na branik naroda vse iskrene domoljube, kliče jih k požrtvovalnemu podrobnemu delu, da se popravi, kar je zamujenega, in gradi, kar je na novo potrebnega. Predvsem kliče na delo naše **izobražence**, ki so bili vedno dragocena opora Družbe, k važnemu narodnemu delu na naših narodnostnih mejah. Pozivamo **podjetnike** in **delavce**, **posesnike** ter **nameščence**, pozivamo **vse sloje in vsakogar**, da navzlec težkočam ne pozabijo na sodelovanje in podporo Družbi. Obmejne pokrajine vpijejo do prosveti. Podprite z delom in novcem Družbino akcijo.

Ciril Metodova družba poziva tudi naše **samouprave**, da v svojem področju store vse, da se zavaruje ob mejah naš narod, naš jezik, naša vzgoja, naša zemlja, naše delo!

Poziva naše **zastopnike v narodnem predstavištvu** in v **vlad**, da zastavijo ves svoj vpliv in povzdignejo svoj glas za to, da bodo narodno obrambna vprašanja, ki so neizmerne pomena tudi za obrambo naših državnih mej, deležna na merodajnih mestih tiste pozornosti in razumeva-

nja, kakor jih zaslužijo. Za našo mejo se mora že v efektivni meri pretvoriti celokupna moč naše države. Spričo težkega položaja na naših mejah se mora delovanje naših političnih strank brez-pogojno podrediti vseobčim narodnim koristim, da ne trpi narodna stvar, neredko tudi odlični narodni delavci.

V prvi vrsti vabi v svoje vrste CMD našo **mladino**, ker ve, da je narodno obrambno delo uspevalo v onih letih, ko se je mladina idealno in nesebično zavzela za obrambo naših narodnih meja. Tam potrebuje naša stvar krepke, mlade pomoči!

Tudi bratom Hrvatom in Srbom velja naš poziv, kajti naša neposredna meja je obenem tudi njihova; skupno jo moramo in hočemo braniti.

V dvajsetem letu naše narodne svobode **kličemo vse Slovence, vse Jugoslovane**, da združeni storimo svojo dolžnost do naroda in do države. **Zaščitimo narod in državo. Utrdimo naše meje z uspešnim kulturnim, socialnim in gospodarskim delom!**

POLOŽAJ SLOVENCEV ZA MEJO.

Podrobnejši referat o stanju naših zamejnih rojakov, ki je nato sledil, ne more biti objavljen vsled razlogov, ki ležijo izven Družbine volje.

IN PRI NAS.

Poročilo iz enakih razlogov ni priobčeno.

Ob koncu svojega poročila pa brez posebnega komentarja prosim, da skupščina odobri še naslednjo brzojavko, ki je bila včeraj odposlana:

Ustredni Matice Školska

v Pragi

Narodno obrambna Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pošilja ob svoji glavni skupščini v Ptuj bratski Matici in preko Vas celokupnemu češkoslovaškemu narodu najiskrenejše pozdrave v borbi za skupna načela in ideale.

Vsi navzoči so z navdušenjem pozdravili sklep vodstva, da je bila odposlana brzojavka bratski organizaciji. Sledili so navdušeni vzkliki in zapeli so himno »Hej Slovani«.

POZDRAVI ZASTOPNIKOV.

Dr. Vašič je pozdravil skupščino v imenu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije s sledečim govorom:

Pozdravljam letošnjo na zgodovinskih ptujskih tleh zborujočo skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda kot delegat Saveza SKJ z ono globoko iskrenostjo, ki jo narekuje ozka povezanost obeh v službi naroda stoječih organizacij. Obe ustanovi zasledujeta v bistvu iste cilje. Družji ju sorodnost mišljenj, spaja vzporednost stremljenj, veže polna vdanost in predanost isti visoki v znamenitem stavku izraženi ideji: »Blagor domovine je obema vrhovni ukaz«.

Današnje zborovanje naše narodnoobrambne Družbe se vrši v izredno težkih, odgovornosti in mučne negotovosti polnih časih, v dobi visoke iz dneva v dan naraščajoče napetosti, ki peha narode in države v vrtoglavo mrzlično oborože-

vanje, ovira zbog tega njih mirno sožitje ter hromi njih gospodarski in kulturni napredek.

V tej dobi bi moralo v nas vseh brez izjeme z vso nujnostjo vzkliči spoznanje, da bo pred vsem nas, ki smo predstraže jugoslovanskega zaledja, zasul plaz in zagnil val, ako ne bomo zapostavili vsega, kar nas zdva in loči, in združeni v ljubezni do naše besede posvetili narodu ves čas svojega srca, vso ostrino svojega razuma ter vso moč svojih mišic.

Brez skupnega napona vseh v narodu tlečih konstruktivnih sil so naša prizadevanja zapisana poginu, še predno bodo pognala svoje kali.

V teh časih bi se moral afirmirati naš narodni kolektiv z ono silo in predanostjo, kot jo je razodeval pred 30 leti in kot jo izpričujejo v sedanjih velikih zgodovinskih trenutkih v prekrasnem zanosu svoje domovinske ljubavi naši severni bratje.

Kdor danes ne uvidi, da moramo strnjeni in povezani v krepko celoto zatreti vsak od katerekoli strani zoper integriteto našega že itak strahotno okrnjenega naroda naperjeni poskus, naj izgine iz narodovega občestva — proč med črepinje črep.

Ob proslavi 20letnega jubileja našega osvobodjenja zveni skoro paradokso iz stiske sedanjih dni porojeno spoznanje, da oni grandiozni verzi našega velikega Prešerna, ki bi morali biti vklesani v dušo slehernega Jugoslavana, kot so vklesani v granitne obeliske antični izreki, sloveči:

**»Manj strašna noč, je v črne zemlje krili
Kot so pod svitlim soncem sužni dnovi.«**

niso na svoji silni aktualnosti ničesar izgubili navzlic preteku tolikih stoletij od krvavih bojov Crtomirovih z Valjunom.

Narodno obrambna Družba sv. Cirila in Metoda se je usodne vsebine teh v svetovnem slovetju edinstvenih stihov vsekdar zavedala. Zgrešen je bil po njeni lanski glavni skupščini neposredno po njenem 50letnem jubileju v neki sicer seriozni slovenski reviji napisani napol posmehljivi, napol pomilovalni očitek, da je njeno delovanje omejeno zgolj na zbiranje darov in karitativnost. Njena glavna in prvenstvena naloga je bila, je in bo brez poveljavanja lastnega rodu in zaničevanja drugih narodov usmerjeno v reševanje našega življa.

Ako ni naša Družba v tej meri razvijala one velikopotezne aktivitet, ki bi bila resda tako zelo umestna in potrebna, leži krivda drugje ne pa na njej.

Naj bi najnovejši dogodki, ki so nemilo zdramili Evropo, odkazali pravo smer in pot tudi onemu brezdvomno visokonaradnemu delu naše doslej ob strani stoječe, negativistične pokret naše osrednje Družbe prezirajoče inteligence in ga preokrenili v pozitivno smer.

Na nas vseh je, da ne napravimo velikih pred 20 leti prejetih svoboščin. Ne daj Bog, da bi ona svetla zarja, ki je pred dvema desetletjema s čudovitim sijajem nenadoma vznikla svobode ožarila in občila našo domovino, potemnela ali celo ugasnila!

Dr. Kovačič, ravnatelj ptujske gimnazije je skupščino pozdravil kot zastopnik proforskega društva sekcija Ljubljana s sledečimi besedami: Proforski stan, ki mu je poverjena dolžnost, vzgajati in izobraževati mladino se te svoje naloge zaveda. V polni meri tudi vzbuja v mladini nacionalno zavest, sicer na videz malo vidno, vendar tiho vrši svojo nalogo. To nam dokazujejo tudi današnje manifestacije mladine. Želim Družbi pri delu največjih uspehov.

Nato je povzela besedo **ga. Kranjčeva**, kmetica v obmejnem Gradišču.

Cenjeno vodstvo naše Družbe!

Spoštovani delegati podružnic!

V čast si štejem in vesela sem, da lahko zastopam danes našo podružnico v Gradišču na Kozjaku, kjer stoji ponosna šola Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kot kmetica iz Gradišča se danes na tem mestu v imenu vseh prebivalcev posestnikov in njihovih najemnikov prav iskreno zahvalim Družbi, ki nam je omogočila šolo in uvidela žalostne šolske razmere, ki so bile poprej pri nas. Zahvaljujem se tudi vsem zastopnikom podružnic, ki so veliko prispevale pri zidanju nam potrebne šole. Ta šola je naš edini ponos v našem kraju na severni meji. Hvala Vam!

Povdariti moram hvaležnost Gradiščanov napram Družbi, ker se zavedamo, da sami bi nikakor ne mogli sezidati šole. Lep spomenik Vaše zavednosti in ljubezni do nas obmejnih Slovencev stoji sedaj na Kozjaku. Letos je že nad 100 šolarjev, katerim daje Vaša šola streho in pouk. Težava je le, ker nam vedno manjka učiteljev. Pri sv. Duhu blizu nas manjka sedaj že 2 leti en učitelj. Tudi pri nas manjka sedaj eden.

Dvajset let smo že ob državni meji in prosimo oblasti pomoči, da bi zgradili cesto do Drave. Žal smo dosedaj dosegli le 2 km ceste. Les, ki daje edini dohodek, moramo voziti 10—11 km daleč po slabem kolovozu. Če bi bila ta cesta dobra, bi prevažali les z nad polovico manjšimi stroški in bi imeli le nekaj zaslužka. Tako pa ga ni nič in prejmemo samo za delo in vožnjo. Za les pa ne prejmemo ničesar. Živež moramo kupovati, ker nam polje že 3 leta slabo rodi. Tako gospodarsko propadamo in na meji je vedno več najemnikov in lesni trgovci pa so njihovi gospodarji.

Ko bi ne imeli Družbe sv. Cirila in Metoda, ki nas edina krepi in vedno pomaga našim prošnjam, bi obmejni Slovenci še bolj obupali kakor že. Vaša šola daje naši mladini pouk. Veliko lepega in dobrega se naučijo v njej, a žal, ko odraste ga prično tiščati naše težke razmere, prenaporno delo in pri mnogih je bilo potem vse delo zaman. Vas prosim bodite Družbi še nadalje naklonjeni in še za naprej vzdržujte vezi z obmejnimi Slovenci in bo Vaša zasluga, če bo ob resni uri naša slovenska meja trdna.

Živahno pritrjevanje je nagradilo govornico za njene pristržne podane besede.

Dr. Kovič, je v imenu Preporodovih starešin izvajal:

Pridružujem se čestitkam v imenu tistih, ki tudi pomagajo Družbi pri njenem delu. Sedaj že hodimo z nahrbtniki po naši meji in izpolnjujemo svojo nalogo. Videli smo, da je tostran meje potreba po narodno obrambnem delu ravnotako potrebna, kakor onstran meje. Ob tej priliki moram tudi obuditi spomin na Endlicherja, Janžeta Novaka in druge, ki so vedno delovali za iste ideale kakor CMD. Obljubil je tudi, da bo mladina vedno podpirala Družbo pri njenem delu.

Gospa **Jeršetova** je pozdravila skupščino v imenu ženske podružnice v Ptuj, ki je slavila tridesetletnico obstoja, s sledečim govorom:

Spoštovani skupščinarji!

Predvsem se zahvaljujem gospodu prvomestniku ter ostalim gospodom za čestitke povodom našega 30letnega jubileja. Zagotavljam vas, da bomo tudi v naprej posvetili vse sile razvoju naše Družbe.

Ptujska tla so bila že izza davnih časov vroča tla. Neprijatelj je prav krepko posegal v usodo avtohtonega prebivalstva. Delo sicer ni bilo kronano s polnim uspehom, vendar pa nam je odtujalo naš narodni podmladek, potem utraktivističnih in nemških šol. Raznarodovanje je bilo uspešnejše med inteligenco, ki je bila v dnevnih stikih s tujerodci. Bolj uporen je bil naš podeželski živelj, ker ni imel toliko stikov z mestom.

Slovenskih narodnih krogov, pogrešajočih vsake podpore in opore od drugod, se je lotevala tragična resignacija.

Res so Čitalnice podžigale narod v svojem okrilju, res so rodoljubi vseh stanov bodrili narod k odporu, proti potujčevanju, na taborih.

Premalo je bilo to! Moralo je priti kaj močnejšega, da podpre naše ljudstvo v boju za svoj narod in obstoj. In to je bila Družba sv. Cirila in Metoda.

V Ptuj je bila že leta 1885. ustanovljena podružnica Cirila in Metoda, v kateri so bili včlanjeni moški in ženske. Tujerodec je vedno bolj stopnjeval svoja prizadevanja, raznaroditi naš živelj na vseh poljih. Zato je bilo treba intenzivnejše obrambe z naše strani. Že profesor Ilesič je sprožil idejo ločitve obstoječe podružnice v moško in žensko.

Ko je prišel v Ptuj danes že pokojni dr. Koderman, se je ta ideja s pomočjo že pokojne gospe Vide Horvatove uresničila na skupščini 13. septembra 1908. leta. Dogodki tega dne, katerih tridesetletnico danes praznujemo, so stregli naš narod ter ga združili k skupnemu odporu. Odjeknili so klici k uporabi in protestu zoper dednega sovraga krepko po vseh krajih, kjer se glasi naša govorica, kjer ori naša pesem.

Svetopolkova oporoka je slavila zmago.

Ženska Cirilmetodova podružnica v Ptuj se je krepko razvijala pod vodstvom svojih prvomestnic: Vide Horvatove, Valentine Kanklerjeve, Mirke Fermevčeve in zopet V. Horvatove, ki je vodila podružnico uspešno do svoje prerane smrti leta 1926. Od tega leta je bilo vodstvo poverjeno meni.

Slike z glavne skupščine v Ptujju

ki je bila dne 11. septembra 1938.

Sprejem na postaji

Narodne noše na postaji

Sprevod v mestu pred gledališčem

Sprevod v mestu

Delo podružnice je med narodom za narod. Kako uspešno je bilo delo ženske podružnice priča vsota 200.000 din, katero je položila v dobi od nje postanka do danes domu na oltar.

Sedanost zahteva od Cirilmetodarjev podvojeno, potrojeno delo da obvarujejo svoj narod potujčevanja, da zopet pridobe vse zemlje, ki so danes v rokah tujerodcev za svoj narod, da istega gospodarsko dvignejo, da vrnejo one, ki so zatajili svojo rodno mater in postali novodobni janičarji v njeno naročje, da vzgoje vzorne, kremenite jugoslovansko orientirane Slovence, ter poskrbe za varnost nas in naših meja!

Zato bo moralna Cirilmetodova družba svoje obrambno delo povečati.

Ogromno delo, velika naloga! Blagoslovita jo sv. brata Ciril in Metod!

(Živahno odobranje).

Dr. Čermelj je pozdravil skupščino v imenu Saveza emigrantov.

Ga. Engelmanova, ki je zastopala banovinski odbor Jugoslovanske ženske zveze je v jednatih besedah čestitala skupščini k uspehu. Povdarila je tudi, da ženska zveza posveča narodno obrambnim vprašanjem pažnjo in želi, da bi bili vsi domovi prežeti domovinske ljubezni.

G. Verbič, ki je zastopal ljubljansko ZKD je izjavil: Stevilnim čestitkam, tako pomembnemu zboru se pridružujem tudi jaz v imenu ZKD. Vse te čestitke naj bi bile hkrati prisega za čim tesnejše sodelovanje za skupno delo. Danes pred 30 leti je bila Družba kamen spotike tistim, ki hlepe po naši zemlji. Težave sedaj so še večje, zato se strnim, da bo lažja pomoč.

G. Zupančič šolski upravitelj v Dornavi je v imenu sekcije JUU za Dravsko banovino ob 30 letnici ptujskih dogodkov in 20letnici svobodne Jugoslavije čestital Družbi. Zahvalil se ji je za pomoč, ki jo nudi obmejnimi šolam. Kakor doslej tako bo učiteljstvo tudi v bodoče vedno podpiralo delo Družbe sv. Cirila in Metoda.

Dr. Kramberger je pozdravil v imenu Kluba Koroških Slovencev:

Klub Koroških Slovencev v Ljubljani, kot organizacija med nami živečih Koroških Slovencev in njih prijateljev me je pooblastil, da sporočim današnji skupščini njegove najtoplejše pozdrave. Klub Koroških Slovencev že več let vestno vzdržuje stike med Slovenci tu in onstran Karavank. Zasluguje in spremlja s pozornostjo sleherni utrip našega narodnega življenja v Korotanu, se zaveda, kakega ogromnega pomena je za ves naš narod naša osrednja Družba CMD.

Zato vzdržuje KKS že od vsega početka najpristranejši vezi s CMD. Tudi CMD je vsikdar pravilno cenila delo in prizadevanje sicer maloštevilnega, toda agilnega Kluba Koroških Slovencev, in mu vedno širokogrudno priskočila na pomoč z izdatnimi podporami, dragocenimi nasveti, brez česar bi KKS ne mogel tako uspešno vršiti svoje naloge.

Naj mi bo torej dovoljeno, da se v imenu vseh edinic KKS iskreno zahvalim vodstvu CMD, zlasti prvomestniku, za dosedanje naklonjenost in prosim, da ohranita prvomestnik in ostalo vod-

stvo CMD KKS isto naklonjenost še v bodoče.

V imenu akademskega kluba Jugoslavija je govoril **g. Drnovšek**:

G. predsednik, gospoda delegati, gospoda!

Naložena mi je prijetna dolžnost, da v imenu JNAD Jugoslavije, naslednice JNAD Jadrana, ki ga po njegovem delu vsi poznate, pozdravim današnje jubilejno skupščino ter se priključim vsem čestitkam, ki so jih izrekle za požrtvovalno in nesebično narodno-obrambno delo že druge organizacije. Naj mi bo ob tej priliki, ko čestitam iskreno CMD, obenem dovoljeno, da se ji v imenu svojega kluba najtopleje zahvalim za vso materialno in moralno pomoč, ki jo je, razumevajoč naše težnje, stalno in v izdatni meri nudila našemu klubu za njegovo narodno-obrambno delo. Želja nas vseh je, da ostanejo ti stiki med CMD in našim klubom še nadalje tako pristrčni, kot doslej ter da smemo tudi v bodoče računati na njeno razumevanje, kot Družba sama vedno lahko računa na nas.

Gospoda! Če bi hoteli označiti današnji čas, bi mogoče rekli, da je čas strahu pred vojno. Vse to ustvarja v svetovnem političnem življenju svojstveno situacijo, katere posledica je tudi vedno intenzivnejše tretiranje manjšinskih vprašanj, ki doživlja baš na Češkoslovaškem danes odločilni trenotek. Da igra pri tem važno vlogo baš nemška manjšina, tudi za nas ne more in ne sme biti brez pomena. Potrebno nam je resno in sistematično delo. Nikakor tudi ni na mestu, če se položaj, kakršen vlada na naši severni meji ter na Kočevskem ne prikaže vsej nacionalni javnosti v pravi luči, takšen, kakršen je, brez vseh olepšav ter zakrivanj. Ne mečimo vendar neska sami sebi v oči, priznajmo si — tako je in nič drugače, ter po tem spoznanju usmerimo korak našega dela. Naloga nas vseh je, da pri tem delu pomagamo po svojih močeh, dolžnost vseh merodajnih faktorjev pa je, da nas v tem delu v polni meri podpro ter ustvarijo možnost boljšega življenjskega položaja življa na naši severni meji ter Kočevskem. Kajti zavedajmo se, da je le ugoden življenjski standard predpogoj nadaljnemu delu ter utrjevanju zavesti našega naroda, ki je baš v omenjenih predelih nužno potrebna, ter da je šele oboje skupaj oni trdni zid, ki bo zajezil naval tuje propagande.

Zadnji čas je, da se v tem pogledu izpregleda ter napoči nova era zavedanja naše dolžnosti do našega naroda.

Mladina, zlasti akademska, je tista, ki bi morala v tem pogledu voditi. Razveseljiva je danes konstatacija, da se kaže v tem pogledu danes že napredek. JNAD Jadran, posebno njegova ženska sekcija, je bil na ljubljanski univerzi prvi, ki je zaoral v ledino. Zamisel delovnih taborov med počitnicami v narodno ogroženih krajih s predavanji, predvajanjem kulturnih filmov, ustanavljanjem knjižnic, zbiranjem statističnega materiala pa z našo pesmijo je rodila lepe uspehe. Tabori v Stari Cerkvi, Kočevski Reki, Brigi, Borovcu in Koprivniku na Kočevskem ter v Lokavcu na naši severni meji so pokazali, koli-

ko se da v tem smislu napraviti. Tudi merodajni faktorji, ki so spočetka skeptično gledali na naše delovanje, so spoznali, da je zamisel vredna vsega spoštovanja ter so šli na roko, tako da je bilanca triletnega terenskega narodno-obrambnega dela nadvse zadovoljiva.

Treba bi bilo le še nečesa: da se zamisel prirejanja delovnih taborov razširi, da ne bo le enega ali dveh klubov, ki bi jih prirejali, ampak da bi resno tozdevno delo zajelo prav vse všteti tudi srednješolce, kajti potreba je, da se tudi njih pritegne k narodnemu delu. V ta namen predlagam v imenu svojega kluba današnji skupščini, da osvoji predlog, da se takoj podvzamejo pri prosvetnih oblasteh koraki, da se uvede na vseh srednjih šolah pri nas obvezni narodno-obrambni dan, kot je nešteto drugih, lahko rečem manj pomembnih, na katerem bi se srednješolce seznanilo s položajem v naših narodno ogroženih predelih. Nadaljne: podvzamejo naj se koraki, da se na zavodih ustanove narodno-obrambni krožki pod vodstvom za to sposobnih profesorjev, kjer bi se proučevali narodno-obrambni problemi ter iz katerih bi izšli v počitnicah delovni tabori po vzorcu naših, katerih propagando prav tako predlagam današnji skupščini.

Ko ob koncu ponovno čestitam CMD, ter ji želim uspehov, izražam željo, ki je, mislim, želja nas vseh, da bi današnja skupščina, ki se vrši ob dveh velikih jubilejih — 20letnici naše narodne države ter ob 30letnici nesramnih dogodkov, ki so se v tem mestu odigrali, bil važen mejnik narodno-obrambnega dela za srečnejšo in lepšo ter večjo domovino. Da nam živi naša trdna severna meja. Zdravo!

G. Koršič, ki je zastopal akademski klub Dordob je v imenu one mladine, ki je uživala vso podporo CMD, pozdravil skupščino CMD. Rekel je: Kakor je danes v sprevidu vzklikala mladina »Mi se ne damo«, tako tudi mi akademiki vzklikamo »Mi se ne damo!«

Prvomestnik se je vsem govornikom za njihove pozdrave ter lepe in izpodbudne govore zahvalil.

TAJNIKOVO POROČILO.

Tajnik vodstva g. ravnatelj **Mirko Gruden** je podal naslednje poročilo:

Cenjena gospoda, dragi skupščinarji!

Danes zborujemo v Ptuj, že petič. Bili smo pri Vas v l. 1883, 1908, 1923, in 1933. Zakaj nam je ravno Ptuj tako mil in tako zanimiv, da smo ga letos zopet zbrali za svojo skupščino? Odgovorimo Vam povsem točno. Mi smo narodno obrambna družba, moramo biti in smo povsod tam, kjer je treba čuvati in braniti naše naravne pravice. Pa bo morda kdo rekel: do leta 1918, do Zedinjenja je bilo treba čuvati in braniti, danes to ni več aktualno. Takemu optimizmu bi odgovorili: Čudno bi bilo, da bi ostali stoletni, sistematični napori naših nasprotnikov tako malo učinkoviti, da bi bili v dvajsetletni dobi povsod zatrti in odstranjeni.

Mi vsi vemo, da se od časa do časa, nekako po konjunkturi, hipno pokažejo znaki, ki nam pričajo, da tu pri Vas še ni vse v redu.

V dokaz, da je res tako, mi budi dovoljeno opozoriti Vas, na razmotrivanja in trditve, naših nasprotnikov, ki so razvidna iz knjige dr. Gerharda Wernerja: *Sprache und Volkstum in der Untersteiermark* v izdaji *Forschungen zur deutschen Landes- und Volkskunde*, založil J. Engelhorn's Nachf. v Stuttgartu l. 1935. na str. 145—146.

O tej knjigi se je tudi razpravljalo v reviji *Misel* in delo l. 1937. št. 4. v razpravi: O raznih nemških mejah med Gospo Sveto in morjem. Nadalje je o njej prineslo poročilo Jutro.

V navedeni knjigi obravnava pisec ugotovitve zasebnega ljudskega štetja.

Vsi vemo, da so Nemci, v predvojni dobi, vedno utemeljevali vse svoje nacionalne račune na uradnih ljudskih štetjih. Tudi danes se še radi sklicujejo na predvojne ugotovitve. Ne smejo torej zameriti, če je tudi za nas naše ljudsko štetje merodajno.

Dočim je pri nas, pri ljudskem štetju, merodajna svobodna izjava vsakega državljanca, je bila za Nemce pri volitvah v Avstriji l. 1934. merodajna izjava h kateremu kulturnemu območju se volivec prišteva in se je smela na Koroškem označiti samo ena jezikovna pripadnost.

Mi pa se sklicujemo na uradne podatke iz l. 1931, ki ugotavljajo, da je v ptujskem srezu, brez Ptuja: 71.042 prebivalcev od tega 234 nemške narodnosti t. j. ca 0,31% vsega prebivalstva.

Na lanski skupščini je tajniško poročilo obširneje obravnavalo narodnostne razmere na naši severni meji in na Kočevskem. Letos bi Vas rad opozoril predvsem na **Prekmurje**, ki je za toliko naših ljudi »terra incognita«.

Upravno-politično je Premurje razdeljeno v dva okraja: mursko-soboški in lendavski.

Okraj Murska Sobota je imel, po ljudskem štetju iz l. 1931.: 52.597 prebivalcev od tega po materinem jeziku 1961 Madžarov in 1403 Nemcev.

Okraj Lendava: 38.120 prebivalcev, od tega 5.646 Madžarov in 86 Nemcev.

Prebivalstvo v teh 2 srezih je zelo gosto naseljeno, saj živi na 1 km² ca 100 ljudi. (Uradna statistika ugotavlja, da živi po drugih srezih dravske banovine na 1 km² ca 75 ljudi, v celi državi povprečno na 1 km² ca 61 ljudi).

Nemška manjšina, ki prebiva v 3 vaseh (v mursko-soboškem okraju) t. j. v Fikšincih, Kramaroveh in Ocinju, ima sedaj v Jugoslaviji v Fikšincih in Kramaroveh po en nemški oddelek na šoli, dočim so morali poprej pod madžarsko upravo, obiskovati otroci madžarske šole.

Pri ljudskem štetju l. 1921. je bilo naštetih še 2540 Nemcev, dočim jih je ljudsko štetje pod Avstro-Ogrsko pri zadnjem štetju ugotovilo le 1942.

Ta primera govori sama za sebe.

Madžarska manjšina prebiva pri Hodošu in Domanjševcih (Mursko-sob. okraj) in v Motvarjevcih, Genterovcih in še v nekaterih vaseh ob državni meji v lendavskem okraju.

Pripomniti pa je treba, da ti današnji Madžari izhajajo iz bivših madžarskih šol, ki so sistematično in brezobzirno potujčevale slovenski živelj v teh krajih. Poleg vlade in najbolj šovinističnega društva »Országos magyar szövetség« je še zlasti podpiralo raznarodovanje društvo »Julian«, katerega smoter je bil ustanavljati šole v tujerodnih krajih ter na te pošiljati **najboljše madžarske učitelje**. Ti učitelji so imeli navodila, da morajo razvijati in utrjevati v otroških dušah duha in čut pripadnosti k madžarski rodovini in madžarskemu narodu. Po teh smernicah je moral biti urejen ves pouk. Szombathelyski škof Szabo Imre je v okrožnici z dne 1. 1. 1876. pozval duhovnike, naj otroke, ki niso madžarskega rodu, premišljeno in neutrudno poučujejo v madžarščini. Naj razložijo vsem, da more doseči v madžarski domovini najrevnejši sin nemškega, slovenskega in hrvatskega rodu vse poklice, če se nauči madžarščine.

Kjer so v škofiji še vedno učitelji, ki madžarščine niso zmogli, naj jo poučujejo duhovniki. Dekani in nadzorniki naj poročajo s kakim uspehom se ta pouk vrši.

Misleč človek bi moral priporočati našim činiteljem, da bi, v tem pogledu, posnemali bivšo upravo.

Kot značilno bi navedel, da nekateri, ki so se pod bivšo upravo udejstvovali, še vedno živijo v Prekmurju, na vidnih mestih in se jim ne godi ravno slabo.

Na Goričkem, kjer je velik del prebivalstva evangelijske veroizpovedi, se, na nekaterih šolah, še vedno poučuje verouk v madžarskem jeziku.

V Gor. Slaveči je evangelijska župnija, ki je popolnoma slovenska, kljub temu pa navaja »Evangelischer Protestantenkalender« za l. 1935. okroglo 100 nemških evangeličanov. Za te vernike je redno enkrat mesečno nemško bogoslužje. V Prosenjakovcih pa, kjer je tudi večji del prebivalstva slovenske narodnosti, imajo bogoslužje sploh samo v madžarskem jeziku.

Statistika izpričuje, da je v Prekmurju evangelijskih vernikov Slovencev: 22.763, Madžarov: 1581 in Nemcev: 118.

Madžari imajo svoje župnije v: Domajnševcih, Motvarjevcih, Križevcih (mešano bogoslužje) in v Prosenjakovcih.

V okraju Dol. Lendava, kjer prebivajo ponekod pomadžarjeni Slovenci, je na vseh šolah, za te dozdevne Madžare, poskrbljeno za pouk katoliškega verouka v madžarščini in je v tem oziru tako kot na Kočevskem kjer, morda v še večji meri, poučujejo poleg nemških tudi otroke, ki so narodno mešanega pokolenja, verouk v nemškem jeziku in v onih krajih kjer mora poučevati nemški duhovnik verouk v slovenskem jeziku, stori to le v najmanjši meri.

V Prekmurju se peča s poljedelstvom 85% prebivalstva. Za prehrano 5 članske družine je potrebnih v prekmurski ravnici najmanj 6 oralov, na Goričkem pa 12 oralov zemlje. Radi gostote prebivalstva je zemlje premalo, zato hodi do 12.000 ljudi letno na sezonsko delo. Sezonsko izseljevanje pa je treba tako regulirati, da ne bi delavci iz narodno mešanih krajev prišli v kraje, kjer bi dobili pobudo za nacionalno udejstvovanje v nam nasprotnem smislu in na ta način pospeševali nam že itak opasno tujo propagando.

Leta 1937. je bila ustanovljena naša podružnica v Murski Soboti. Ta ustanovitev je za nas velike važnosti. Iz tega mesta naj bi se vodila evidenca o vseh prekmurskih problemih, ki nas morajo, če hočemo doseči izboljšanje narodnostnih prilik, prvenstveno zanimati in zato moramo skrbeti, da bodo v Prekmurju: prostorna, čista in zdrava šolska poslopja, da bodo imeli naši otroci dostojne učilnice in naši učitelji, ki vršijo težko delo, stanu primerna stanovanja.

Brigati se moramo, da omilimo revščino otrok, ki vsled pomanjkanja obleke, učil in drugih potrebščin, zanemarjajo šolo in trpijo lakoto, v duhovnem in telesnem smislu. Pomislite v Dolgi vasi nimajo otroci po dva meseca kruha.

Vse te nedostatke moramo odpraviti, če hočemo, da imamo v Prekmurju ljudstvo, kot mora biti na meji.

Sedaj še pogled na druge dele naše ožje domovine, kjer je bilo treba delati in skrbeti, da se ne dela škoda.

KOČEVSKO.

Po lanski skupščini v Kočevju se je zanimanje za ta del slovenske zemlje znatno povečalo. Radi ugotavljamo, da je naše delo pravilno usmerjeno ker je vzbudilo zanimanje in priznanje pri naših ljudeh, pri naših nasprotnikih pa polno pozornost, kar dokazujejo sestavki v reviji »Grenzland«.

Dosegli smo končno, da imajo v Kočevski Reki, Borovcu in Brigi slovenske maše. Posrečilo se je usmeriti zanimanje naših društev, turistov in izletnikov na kočevsko zemljo. Naši akademiki so tudi letos taborili v Brigi, Kočevski Reki in Koprivniku. Imeli so poučna predavanja, predvajali filme in bili v ozkem stiku z ljudstvom. To je potrebno in koristno delo, ki se naj stalno ponavlja. To delo so opravili akademiki nesebično in skoro brez vsakih gmotnih podpor.

Mnogo je še nedostatkov po Kočevskem. Moramo opozoriti naše oblasti na delovanje nekaterih društev, organizacij in posameznikov, ki se ne ustrašijo ne dela ne žrtev za dosego svojih ciljev. Ni prav, da naša društva, pri sestavi odborov, ne gledajo strogo na narodnostni moment. Nam sovražna propaganda mora biti pod strogim nadzorstvom in jo je treba z vsemi sredstvi onemogočiti. Sentimentalni obziri in navidezno človekoljubna posredovanja so kvarna in vzbujajo pri naših nasprotnikih samo pomiljevalne nasmehe. Bolj kot kdaj velja danes: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti«.

Kot smo že lansko leto napovedali, bomo izdali letos »Kočevski zbornik«, ki bo izšel okoli Božiča. Radi temeljiterega obravnavanja in zbiranja snovi se je njegova izdaja nekoliko zakasnila. Pozivamo naše prijatelje, da se zanimajo za to publikacijo, iz katere bodo lahko razvideli, kako važen je kočevski problem.

Naša dolžnost je, da izdajamo razne razprave, ki naj točno prikažejo dejanski položaj in s tem ovreže dokaze, ki temeljijo na napačnih predpostavkah in sistemih in izločijo škodljive vplive propagande.

Ze lansko leto smo obširno razpravljali o go-
tovih nedostatkih na severni meji.

Kljub temu pa moramo žal ugotoviti, da se stanje ni mnogo izboljšalo.

Brez šolskih stavb (šole so nameščene v privatnih hišah) so v Koprivni in pri Sv. Treh Kraljih nad Marenbergom.

V Koprivni je šola nameščena v župnišču v tako majhni sobi, da učitelj nima prostora niti za svojo mizo.

Pri Sv. Treh Kraljih bo sezidala CMD šolsko poslopje. Odločili smo se zato, ker ne moremo gledati, da bi naši ljudje še naprej čakali in čakali. Pripravljalna dela se opravljajo. Upamo, da bo s šolskim letom 1939-40, šola otvorena in izročena svojemu namenu.

Pomanjkljiva in nujno potrebna popravil pa so šolska poslopja: v St. Danijelu (dravogr. srez), Ojstrici (dravogr. srez), Sv. Jerneju nad Muto in pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu.

Na nekatere nedostatke sem Vas torej opozoril, toda jih je še mnogo. Tako ne morem pustiti neomenjenega dejstva, da je bilo naše denarni-
štvo celo vrsto let skoraj demontirano, dočim so nekateri tuji denarni zavodi, na najvažnejših točkah kot v Mariboru, Celju, Ptuj, Marenbergu, Kočevju in Apačah našli sredstva za nemoteno delo. Mnogo naših ljudi vidimo v teh zavodih kot dolžnike, kar je opasno, pa tudi kot vlagatelje, četudi imajo deset korakov na levo ali desno slovenski denarni zavod.

Na mejo moramo paziti, meji moramo posvetiti vso našo skrb, za našo mejo moramo doprinesiti žrtve, pa čeprav si moramo odtrgati od ust. Hitri ukrepi, v smeri zboljšanja razmer, so potrebni, da ne bo prepozno.

Sedaj mi preostaja še, da vam poročam o našem notranjem delu v preteklem letu.

V želji, da seznamimo narodno misleče ljudi z narodno-obrambnimi vprašanji smo poskrbeli za celo vrsto predavanj.

Prof. Kumer je predaval v Ljubljani in Jesenicah »O Kočevskem«. — Prof. Baš: »O severni meji«. — Dr. Kyovsky: »O Čehoslovaški in njenih manjšinah«. (Ta predavanja so bila v Ljubljani, v Kranju, v Novem mestu in v Kočevju.) — Ing. Mačkovšek: »O narodno obrambnih problemih« (predavanje v Ptuj).

Vodstvo je poskrbelo za predavatelja, o naših nalogah in ciljih, ob priliki zborovanja JUU sekcije za dravsko banovino (9 učiteljskih društev, 800 udeležencev) v Ljubljani.

Ustanovili smo v 12. krajih knjižnice in jih opremili s: 515 vezanimi knjigami.

Družba je kupila tudi Ribičičevo slikanico »Palčki« z namenom, da jo pošlje šolam na meji, v narodno mešanih krajih, ki naj knjige podare najpridnejšim učencem, kateri so posebno napredovali pri učenju slovenskega jezika.

45 šolam v izpostavljenih krajih smo darovali zelo veliko število šolskih knjig in več tisoč zvezkov.

Pomagali smo kulturnim delavcem in ustanovam z izdatnimi podporami in brezobrestnimi posojili.

Za božičnice je poslala družba blaga:

43 šolam na severno mejo

32 „ „ Kočevsko

38 „ „ v Prekmurju

V obutvi:

31 šolam na severno mejo

28 „ „ Kočevsko

35 „ „ v Prekmurju.

V denarju:

44 šolam na severno mejo

32 „ „ Kočevskem

36 „ „ v Prekmurju.

Za božičnice smo izdali v preteklem letu več kot kdaj prej in nameravamo svoje podpore še povečati.

Omogočilo je vodstvo štirim šolam postavitev šolskih odrov.

Gmotno smo podprli nekaj šol ob priliki šolskih izletov v Ljubljano.

Poslali smo prosilcem več molitvenikov in pesmaric za cerkveno petje.

Skoro vsem obmejnimi šolam in na Kočevsko smo pošiljali mladinski reviji »Zvonček« in »Naš rod«.

V letu 1938. smo prejeli sledeča volila:

Prelat Tomo Zupan: Din 1.000.—

Terezina Svetec, soproga našega so-

ustanovitelja Luke Svetca Din 500.—

Josip Tušak, trgovec in posestnik

pri Sv. Antonu v Slov. gorah Din 1.000.—

Marija Babnik, vdova predsednika

višjega sodišča: Din 1.500.—

Gale Marija, vpokojena učiteljica,

Ljubljana Din 1.000.—

Fran Seršen, trgovec in posestnik

v Ljutomeru Din 25.000.—

Naših dobrotnikov se moramo s hvaležnostjo

spominjati.

Banska uprava nam je naklonila letos: Din

15.000.—, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Občine v dravski banovini: Din 3.740.—, denar-

ni zavodi: Din 5.350.—.

Po sedanjem stanju imamo: 125 delavnih po-

družnic.

Število članstva se je povečalo in presega šte-

vilu 10.000 rednih članov.

Na nove so bile ustanovljene podružnice: Voj-

nik, Ljubljana-Moste, Skopje, kar nas prav po-

sebeno veseli Vitanje, Sevnica, Dravograd-Meža,

Slov. Konjice (obnovljena) in Dovje-Mojstrana

(obnovljena). Pripravlja se ustanovitev podruž-

nic: Apače, Mežica-Črna, Ljubljana-Bežigrad, Grosuplje, Čepelje-Nemška Loka in Dobrovnik (Prekmurje).

V mejah svojega delokroga smo sami in v družbi z društvi, ki imajo iste cilje, večkrat imeli priliko posredovati na merodajnih mestih in jih opozarjati na položaj.

Naš zapisnik v pisarni izkazuje od lanske skupščine do danes 2515 edinic.

Vodstvenih sej je bilo 7 in 1 seja ožjega odbora.

Naše časopisje posebno: »Jutro«, »Slovenski Narod« in »Mariborski Večernik« nam je tudi letos stalo požrtvovalno ob strani, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Ko smo leta 1908. bili tu med Vami in nam je bilo težko občutiti, da Slovenec na svoji zemlji ni svoj gospod, nismo mogli vedeti, da bomo v istem mestu čez 30 let slavili 20letni obstoj Jugoslavije.

Zedinjenje se je, pred 20 leti, tudi formalno, izvršilo po naravnem procesu.

Ker je spojitve naravna, gledamo samozavestno v bodočnost, toda zavedamo se, da so temu naravnemu razvitku nasprotovali, nasprotujejo in bodo nasprotovali vsi oni, ki so imeli s posameznimi deli lahko delo, vedo pa, da je z resničnim zedinjenjem konec njihovih prizadevanj.

Naša dolžnost je torej, da pripomoremo dejanskemu zedinjenju do končnega proboja: s požrtvovalnostjo, resnim kulturnim delom, smotnim gospodarskim udeleževanjem, samozatajevanjem in odločno odklonitvijo vsakega, od nasprotnikov zedinjenja, vcepljenega nam separatizma.

S tega mesta, pozivamo, ob 20letnici, odločujoče činitelje, da posvetijo vso pažnjo naši zeverni, severovzhodni meji ter kočevskemu ozemlju in jim pripomorejo do duhovnega in gospodarskega razvitka, brez katerega si ne moremo predstavljati one popolne prilagoditve, ki je baš na meji najbolj potrebna.

BLAGAJNIKOVO POROČILO.

G. Ludvik Avgust, višji svetnik drž. železnice je kot blagajnik vodstva podal svoje poročilo.

Slavna skupščina!

Predložena bilanca za leto 1937 izkazuje
dohodkov Din 664.487,95
izdatkov „ 624.841,60

torej prebitka v gotovini Din 39.646,35

Dohodkov je bilo Din 664.487,95
od teh izrednih dohodkov:

za obrambni sklad Din 2.236.—
za I. Vrhovnika skl. „ 2.210.—
za T. Zupana sklad „ 7.027.—
Kočevski dinar „ 2.488.—
„ 13.961.—

torej rednih dohodkov Din 650.526,95

Ako primerjamo ta znesek z onim iz leta 1936 t. j. Din 671.680,39 po odbitku prejetega brezobrestnega posojila pr. „ 60.000.—

Din 611.680,39

vidimo, da je bilo rednih dohodkov v preteklem letu več za Din 38.846,56

Oglejmo si nekatere točke pri prejemkih!

V preteklem letu smo dobili od 110 podružnic: na članarini, darilih, od veselice itd Din 182.297,75
v nabiralnikov „ 205,50
za obrambni sklad „ 2.236.—
za Tomo Zupana sklad „ 6.500.—
za Ivana Vrhovnika sklad „ 2.110.—
za »Kočevski dinar« „ 2.338.—

skupaj Din 195.687,25

nasproti leta 1936 skupaj „ 191.488,22

podruž. so torej napredovale za Din 4.199,03

Prispevki prvih 10 podružnic so bili:

1. Maribor, ženska:
v gotovini Din 4.600.—
v blagu „ 17.640.—

skupaj Din 22.240.—

2. Ljubljana-šentpetrska žen. „ 20.646.—

3. Maribor, moška:
v gotovini Din 4.900.—
v blagu „ 8.820.—

skupaj Din 13.720,50

4. Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, moška „ 11.447.—

5. Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ženska „ 11.330.—

6. Kranj „ 9.166.—

7. Ljubljana-šentpetrska, moš. „ 7.956,75

8. Ljubljana, mestna ženska „ 7.438,25

9. Muta „ 7.069,75

10. Slovenjgradec, ženska „ 5.865,25

Ako pa podružnice združimo po krajih, vidimo, da je bilo delovanje prvih 10 krajev takole:

1. Ljubljana (10 podružnic) Din 63.265.—

2. Maribor (2 podružnici) „ 35.960,50

3. Celje (2 podružnici) „ 10.359,75

4. Ptuj (2 podružnici) „ 9.750.—

5. Slovenjgradec (2 podružnici) „ 9.526,25

6. Kranj (1 združena podružnica) „ 9.166.—

7. Muta (1 podružnica) „ 7.069,75

8. Beograd (1 podružnica) „ 4.280.—

9. Trbovlje (2 podružnici) „ 3.236,50

10. Novo mesto (2 podružnici) „ 2.582,75

Vsem tem vrlim podružnicam, kakor tudi ostalim, naša najlepša zahvala ter prosimo, da bi tudi v bodoče krepko podpirale družbeno vodstvo; speče podružnice pa kličemo na delo.

Od samoupravnih korporacij in denarnih zavodov smo prejeli v preteklem letu Din 11.950.— leta 1936. „ 23.709,50

nazadovali smo za Din 12.759,50 kar je prav žalostno. Družba razpošilja vsako leto prošnje samo večjim denarnim zavodom in občinam, a odziv je kakor je iz bilance razvidno malenkosten. Najvišji dohodek je bil leta 1935 t. j. Din 50.733.— h kateremu uspehu je pripo-

mogla ljubljanska občina in banovinska uprava. Leta 1936. je padel dohodek na Din 23.709.56 in l. 1937. le Din 11.950.—. Leta 1938. je prispevala banska uprava Din 15.000.—. Pričakujemo v prihodnjem letu večjih prispevkov.

Razni darovi so znašali

leta 1937	Din 2.767.—
leta 1936	" 2.470.—

prejeli več za Din 297.—

Iz nabiralnikov smo prejeli:

leta 1937	Din 644.—
leta 1936	" 599.25

napredek znaša Din 44.75

Za družbeni koledar smo dobili:

leta 1937	Din 26.710.25
leta 1936	" 30.986.50

manj prejeli v pret. letu za Din 4.276.25

Žalostno je, da se naš narod tako malo zanima za koledar, ki daje jasno sliko o delovanju Družbe. Ne samo, da se nam koledarji vračajo, ampak tudi za prejete koledarje pričakujemo zaman denarja.

Zanimanje za narodni kolek je prav majhno, kajti za kolek je Družba prejela

leta 1937	Din 2.109.25
leta 1936	" 3.527.95

nazadovanje znaša Din 1.418.70

Večje zanimanje je za družbine razglednice. Družba je prejela

leta 1937	Din 105.645.75
leta 1936	" 102.026.—

dobili več za Din 3.619.75

Pozivamo naše podružnice za še večjo agitacijo za uporabo družbenih razglednic. Podpirajmo domače blago, kajti s tem podpiramo domače umetnike, domačo obrt in CM družbo.

Obresti od naloženega denarja so znašale

leta 1937	Din 66.544.25
leta 1936	" 37.036.97

napredovali smo za Din 29.507.28

V preteklem letu smo prejeli:

za Ivana Vrhovnika sklad	Din 2.110.—
za Tomo Zupana sklad	" 7.027.—
za Kočevski dinar	" 2.488.—
od mladine	" 734.—

Zeleti je, da se posveča večja pozornost zbirki »Kočevski dinar« in da se naša mladina bolj zanima za narodno obrambno delo.

Celotni družbeni izdatki so znašali

leta 1937	Din 624.841.60
leta 1936	" 747.395.52

v preteklem letu manj za Din 122.553.92

Izdalo se je med drugim za narodno obrambo, za slovensko šolstvo, prosveto, itd Din 142.577.75 (v letu 1936 Din 180.679.89)

podpore šol. za knjige, učila itd	" 259.256.95
(v letu 1936 Din 160.706.50)	

za šolo v Gradišču	" 6.290.72
(v letu 1936 Din 166.111.22)	

za kočevsko razstavo	" 8.384.75
za nakup rokopisov za Kočevski	

zbornik	" 2.500.—
-------------------	-----------

Skupaj Din 419.010.17

Končna čista imovina je znašala

leta 1937	Din 3.179.575.97
leta 1936	" 3.049.518.92

Čista imovina se je v preteklem

letu pomnožila za Din 130.056.65.

Slavna skupščina! Zahvaljujem se vsem podružnicam, podpornikom in prijateljem za neumorno delovanje in nakazane podpore. Kakor je posneti iz bilance in drugih poročil je naloga Družbe velika in zato delujemo še nadalje v korist Družbe, da moremo zadostiti vsem potrebam, katere so vedno večje in nujne.

Čuvajmo Jugoslavijo!

POROČILO NADZORSTVA.

G. dr. Vladimir Ravnihar je podal v imenu nadzorstva poročilo, da je knjigovodstvo, blagajna in sploh vse poslovanje Družbe v najlepšem redu, zato predlaga absolutorij blagajniku. Za vzorno poslovanje pisarne je izrekel zahvalo.

Predlagal je, da se odboru izreče razrešnica.

Prvomestnik je dal predlog na glasovanje in je bil soglasno sprejet.

VOLITVE.

Po čl. 16. družbinih pravil so izstopili gg:

- člani glavnega odbora: dr. Simon Dolar, Iv. Kolar, Avgust Ludvik, Ivan Prekoršek, dr. Jakob Rebernik in Fran Štrukelj;
- člani nadzorstva: Evgen Lovšin, dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič in Jakob Zupančič;
- člani razsodništva: Matija Marinček, dr. Ferdo Lašič je umrl, Fran Pahernik, dr. Matej Senčar in dr. Janko Žirovnik.

Na zaupnem sestanku, ki je razpravljal tudi o volitvah so delegati sklenili, da naj ostanejo zgoraj navedeni gg. še nadalje člani glavnega odbora, oziroma nadzorstva in razsodništva.

Nomesto umrlega dr. Lašiča pa je bil stavljen predlog, da se izvoli dr. Frana Lipolda iz Maribora.

Predlog je bil soglasno sprejet.

PRORAČUN ZA LETO 1939.

Prvomestnik je prečital proračun za leto 1939, ki ga je skupščina v celoti odobrila.

1. Za slovensko šolstvo	Din 200.000.—
2. Podpore	" 150.000.—
3. Popravila	" 20.000.—
4. Pokojninski sklad	" 20.000.—
5. Povračilo posojil	" 8.000.—
6. Nova šolska stavba	" 150.000.—
7. Razne podpore, nabave itd.	" 400.000.—
skupaj	Din 948.000.—

RESOLUCIJA.

Osnutek resolucije, je prečital g. Uršič, ki je v uvodu povedal, da je odbor za resolucije vodil obzir, do današnjih zunanjih in notranjih političnih razmer, posebno z ozirom na obmejne kraje.

1. Ob priliki tridesetletnice ptujskih in septemberskih dogodkov, začetka našega revolucionarnega gibanja in ob dvajsetletnici naše narodnostne in državne samostojnosti izreka Družba sv. Cirila in Metoda svojo neomajno zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II., narodu in državi, ki jim je posvečeno vse njeno delo.
2. Sadovi dvajsetletne svobode so na vseh področjih našega narodnega življenja neprecenljivi. Zlasti iz primerjave sedanjega našega stanja z nekdanjim našim položajem v sužnosti in sedanjim položajem naših narodnih manjšin v tujini, spoznavamo vrednost naše državne samostojnosti. Skupščina ponovno izpoveduje, da je samo v zvestobi do jugoslovenske nacionalne misli poročstvo za napredek in varnost jugoslovenskega naroda in lepše bodočnosti.
3. Splošni, negotovi mednarodni položaj ukazuje največjo previdnost in delavnost za ohranjanje težko plačanih pridobitev pred dvajsetimi leti.
4. Temu namenu mora služiti vse naše narodno in državno hotenje, nacionalno po duhu in delu, kakor tudi udeleževanje naših zasebnih gospodarskih in kulturnih ustanov. Posebno dolžnost imajo naše znanstvene ustanove z akademijo in univerzo na čelu ter tisk v pobijanju osvajaške tuje propagande.
5. Popolno šolstvo je temelj duhovne in kulturne odpornosti našega naroda, zlasti naše narodne meje. Potreba šolske prosvete na našem ogroženem ozemlju zahteva strokovnih nadaljevalnih šol, novih šolskih poslopij, izboljšanje mnogih starih, njih opremo z učili in knjižnicami. Vsaka šola naj ima vedno dovolj in sicer najboljših učiteljev, ki naj za odgovorno in častno obrambno delo prejema posebno nagrado. Preskrbeti je treba revni deci v ogroženih krajih brezplačno šolske potrebščine, obleko in hrano iz šolskih kuhinj.
6. Za socialno-gospodarsko izboljšanje našega obmejnega življa je neobhodno potrebno gospodarsko povezati mejo z zaledjem z novimi prometnimi vezami, organizirati zadruge, skrbeti za izvoz in vnovčenje pridelkov, ozdraviti in okrepiti kreditno moč domačih obmejnih denarnih zavodov, ki naj s ceninami in dolgoročnimi krediti pospešujejo gospodarsko delavnost in preprečujejo prehajanje naše zemlje v roke tujerodcev. Dolžnost naših tujkoprometnih ustanov je, usmerjati domači izletniški promet v naše lepo obmejno ozemlje. Gospodarska pasivnost teh krajev nalaga posebno uvidenost pri odredanju javnih del. Na meji pomenijo javna dela razen socialne in gospodarske tudi nacionalno korist. Samo z gospodarsko okrepitevijo našega malega človeka v Podravju, Slovenskih gorah, Prekmurju, Halozah in na Kočevskem, ga bo mogoče osvoboditi tudi duhovne odvisnosti od njegovih sicer maloštevilnih tujerodnih krušnih gospodarjev, eksponentov nekdanje raznarodovalne politike.

7. Država in samouprave morajo pri izvajanju svoje politike v nacionalno ogroženih krajih brez birokratizma in načelno podpirati narodne potrebe ljudstva pred vsemi drugimi.
8. Spričo mnogih nezdravih pojavov ponovno poudarja skupščina, da se mora strankarska politika v obmejnih in narodno mešanih krajih države brezpogojno podrediti obtemu narodnemu interesu. Obsoja politiko, ki zaradi strankarskega prestiža brezobzirno žrtvuje nacionalne in državne koristi. Naše strankarsko politično življenje mora biti zlasti v izpostavljenih pokrajinah politično zrelo, nacionalno solidarno in kulturno strpno.

Kot predstavnica narodne obrambe opozarja Družba sv. Cirila in Metoda upravičeno, državne, samoupravne in vse druge činitelje na te probleme. Za konkretne potrebe v posameznih krajih se bo družba še posebej zanimala in opozarjala nanje pristojna oblastva. Njih rešitev je pogoj za gospodarsko in duhovno utrditev naše ga narodno, gospodarsko in kulturno ogroženega ozemlja.

Resolucija je bila z aklamacijo sprejeta.

SLUČAJNOSTI NI BILO.

ZAHVALA.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izreka prirčno zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je 49. glavna skupščina v Ptuj dne 11. septembra tako lepo uspela.

Obema podružnicama v Ptuj, ki sta pripravili tako prirčen sprejem na kolodvoru in v mestu ter vse pripravili za nemoten potek skupščine, iskrena hvala.

Zahvaljujemo se tudi vsem meščanom, ki so z okrasitvijo hiš poudarili pomembnost prireditve, kakor tudi onim, ki so prihiteli k sprejemu na kolodvor.

Prav posebna zahvala velja na skupščini navzočim zastopnikom javnih oblasti in naše vojske, senatorjem, narodnim poslancem, predsedniku mestne občine, zastopnikom javnih korporacij ter zastopnikom vitezkih, prosvetnih in narodno obrambnih društev. Številnim navzočim zastopnikom podružnic se zahvaljujemo, da so s svojo prisotnostjo dokazali zanimanje za delo vodstva. Zahvaljujemo se nadalje vsem poedin- cem in društvom, ki so našo skupščino pozdravili pismeno, brzojavno ali z darili, zlasti pa še neimenovanemu dobrotniku, ki je ob tej priliki poklonil Družbi 10.000 din za njeno narodno, prosvetno in kulturno delo na severni meji.

Vse prijatelje, podpornike in naše podružnice, ki so v preteklem letu nesebično in požrtvovalno delovali za skupni cilj, se zahvaljujemo in jih prosimo, da še nadalje pomagajo pri malo vidnem, zato pa tem važnejšem in usodnejšem narodno-obrambnem delu.

**Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.**

BILANCA

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1937.

PREJEMKI.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1936. leta 47.774 Din 36 p

Dohodki leta 1937.

1. Podružnice, i.s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice itd.	182.297	Din 95 p
2. Podpore samoupravnih korporacij, denarnih zavodov in dr.	11.950	" — "
3. Razni darovi	2.767	" — "
4. Časniki	150	" — "
5. Nabiralniki	644	" — "
6. Družbena kava	500	" — "
7. Družbeni koledar	26.710	" 25 "
8. Družbene knjige	25	" — "
9. Narodni kolek	2.109	" 25 "
10. Družbene razglednice	105.645	" 75 "
11. Družbena posestva	18.214	" — "
12. Obresti od naloženega denarja	66.544	" 25 "
13. Obrambni sklad	2.236	" — "
14. Ivana Vrhovnika sklad	2.210	" — "
15. Toma Zupana sklad	7.027	" — "
16. Kočevski dinar	2.488	" — "
17. Zbirka mladine	734	" — "
18. Prodana brošura »Naši obmejni problemi«	430	" — "
19. Povrnjena posojila	7.100	" — "
20. Volila	2.500	" — "
21. Razni prejemki	222.205	" 50 "
Dohodki znašajo torej leta 1937 skupaj	664.487	" 95 "
Prodana posestva	25.000	" — "
Prehodni prejemki	244.374	" 49 "
Dvignjeni zneski, in sicer		
a) iz družbene glavnice	219.789	Din 60 p
b) iz dr. Josipa Georga sklada	4.200	" — "
c) iz dr. Jakoba Pirnata sklada	1.800	" — "
Skupaj	225.789	" 60 "
Skupaj	1.207.426	Din 40 p

IZDATKI.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	142.577	Din 75 p
2. Podpore šolam za knjige, učila, šolske odre, božičnice in narodno obrambne namene	259.356	" 95 "
3. Za šolstvo v Gradišču:		
za gradnjo poslopja — ostanek	73	Din 47 p
za šolsko opravo	6.183	" — "
razni stroški	34	" 25 "
Skupaj	6.290	" 72 "
Odnos	408.225	Din 42 p

	Prenos . . .	408.225 Din 42 p
4. Za kočevsko razstavo	8.384 „ 75 „	
5. Za nakup rokopisov za Kočevski zbornik	2.500 „ — „	
6. Družbena posestva	12.380 „ 50 „	
7. Družbeni koledar	21.394 „ 40 „	
8. Izplačane pokojnine	15.501 „ 63 „	
9. Vrnjena posojila	9.013 „ 86 „	
10. Obresti od posojil	1.386 „ 14 „	
11. Družbene razglednice	44.828 „ 25 „	
12. Razni stroški	30.437 „ 40 „	
13. Družbena pisarna, in sicer		
a) plače uradnikom	49.200 Din — p	
b) plača strežnici, najemnina itd.	14.475 „ — „	
c) potni stroški	3.135 „ — „	
d) tiskovine, poštnina in razni pisarniški stroški	3.979 „ 25 „	
	Skupaj . . .	70.789 „ 25 „
Izdatki znašajo torej leta 1937 skupaj	624.841 Din 60 p	
Prehodni stroški	244.374 „ 49 „	
Plodonosno naloženi zneski, in sicer		
a) na družbeno glavnico	292.338 Din 11 p	
b) na obrambni sklad	2.236 „ — „	
c) na Ivana Vrhovnika sklad	2.210 „ — „	
d) na Toma Zupana sklad	6.977 „ — „	
e) na dr. Josipa Georga sklad	— „ 50 „	
	Skupaj . . .	303.761 „ 61 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1937. leta	34.448 „ 70 „	
	Skupaj . . .	1.207.426 Din 40 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	731.117 Din 35 p
Prirastek leta 1937.	292.338 „ 11 „
	Skupaj . . .
	1.023.455 Din 46 p
Odpadek leta 1937.	219.789 „ 60 „
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	803.665 Din 86 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	270.637 Din 03 p
Prirastek leta 1937.	2.966 „ 31 „
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	273.603 Din 34 p

Račun zapuščinskega sklada Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	50.928 Din 53 p
Prirastek leta 1937.	175 „ 86 „
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	51.104 Din 39 p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	108.602 Din 66 p
Prirastek leta 1937.	333 „ 73 „
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	108.936 Din 39 p

Račun zapašćinskoga sklada dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	166.939 Din 23 p
Prirastek leta 1937.	<u>569 „ 55 „</u>
Skupaj	167.508 Din 78 p
Odpadek leta 1937.	<u>4.200 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	163.308 Din 78 p

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	112.147 Din 94 p
Prirastek leta 1937.	<u>4.808 „ 17 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	116.956 Din 11 p

Račun Andreja Senekovića sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	17.731 Din 14 p
Prirastek leta 1937.	<u>105 „ 94 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	17.837 Din 08 p

Račun Toma Zupana sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	45.584 Din 98 p
Prirastek leta 1937.	<u>7.191 „ 36 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	52.776 Din 34 p

Račun Aleksandra Hudovernika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	10.811 Din 29 p
Prirastek leta 1937.	<u>43 „ 71 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	10.855 Din — p

Račun zapašćinskoga sklada dr. Jakoba Pirnata.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	631.100 Din — p
Prirastek leta 1937.	<u>400 „ 30 „</u>
Skupaj	631.500 Din 30 p
Odpadek leta 1937.	<u>1.800 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	629.700 Din 30 p

Račun sklada septembrskih žrtv.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	33.294 Din 02 p
Prirastek leta 1937.	<u>127 „ 80 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	33.421 Din 82 p

Račun jubilejnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	41.324 Din 28 p
Prirastek leta 1937.	<u>245 „ 37 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	41.569 Din 65 p

Račun družbenega posestva.

Stanje dne 31. grudna 1936. leta	846.700 Din — p
Prirastek oziroma odpadek leta 1937.	<u>— „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1937. leta	846.700 Din — p

DRUŽBENA IMOVINA

dne 31. grudna 1937. leta

A. AKTIVNA IMOVINA.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu	300.000 Din — p
b) Posestvo v Velikovcu	25.000 „ — „
c) Posestvo v Velikovcu	5.000 „ — „
č) Posestvo na Savi	50.000 „ — „
d) Posestvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500 „ — „
e) Posestvo v Ljubljani	200.000 „ — „
f) Posestvo v Ljubljani	200 „ — „
g) Posestvo v Gradišču	264.000 „ — „

Skupaj . . . 846.700 Din — p

II. Šolski inventar in učila 16.941 „ — „

III. Inventar družbene pisarne 6.682 „ 50 „

IV. Inventar narodno-obrambnega muzeja 18.395 „ 15 „

V. Zaloge družbenih knjig 7.577 „ — „

VI. Terjatve 142.026 „ — „

VII. Brezobrestna posojila 82.800 „ — „

VIII. Družbena glavnica.

a) Vložne knjižice Poštne hranilnice v Ljubljani, št. 132.768 pr. 42.038.— Din; št. 139.706 pr. 55.000.— Din; št. 139.707 pr. 30.000.— Din; št. 139.708 pr. 40.000.— Din; št. 139.709 pr. 32.000.— Din; št. 139.710.— pr. 35.500 Din; skupaj 234.538 Din — p

b) Vložni knjižici Posojilnice v Mariboru št. 18.817 pr. 33.685.— Din; št. 12.643 pr. 23.456.— Din; skupaj . . . 57.141 „ — „

c) Vložne knjižice Mestne hranilnice v Ljubljani št. 203.093 pr. 97.780.39 Din; št. 9496 pr. 17.150.— Din; št. 186.529 pr. 144.637.28 Din; št. 206.470 pr. 5000.— Din; skupaj 264.567 „ 67 „

č) Vložna knjižica Jadranske pod. banke št. 6591 pr. . . . 48.857 „ 53 „

d) Vložna knjižica Prve hrvatske štedionice št. 5511 pr. . . 16.358 „ 28 „

e) Vložna knjižica Posojilnice v Brežicah št. 5548 pr. . . 10.183 „ 16 „

f) Vložna knjižica Občinske hran. v Krškem št. 12.350 pr. . 4.080 „ — „

g) Vložna knjižica Okr. posojilnice v Ormožu št. 55 pr. . . 217 „ 72 „

h) Vink. 4% avstr. krona renta pr. 5.425 „ — „

i) Vink. 4 2/3% avstr. papirna renta pr. 2.000 „ — „

j) Vink. 4% avstr. srebrna renta pr. 11.250 „ — „

k) 3 delnice Ljub. kreditne banke à 100 Din nom. vrednosti . 150 „ — „

l) 1 delnica Priv. agr. banke pr. 500.— Din nom. vredn. . . 300 „ — „

m) Intabulacijski terjatvi pri Mestni občini ljubljanski pr. 5232.50 Din in 6250.— Din 11.482 „ 50 „

n) Naložba iz naslova najemnine Št. Jakob 137.115 „ — „

Skupaj . . . 803.665 „ 86 „

Odnos . . . 1,924.787 Din 51 p

IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

Prenos . . . 1,924.787 Din 51 p

a) Vožni knjižici Mestne hranilnice v Ljubljani št. 208.690 pr. 11.490.91 Din in št. 10.112 pr. 30.390.— Din skupaj	41.880 Din 91 p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	190.000 „ — „
c) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41.722 „ 43 „
Skupaj . . .	273.603 „ 34 „

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a) Vložni knjižici Mestne hranilnice v Ljubljani št. 1302 pr. 26.500.— Din in št. 186.519 pr. 4709.04 Din, skupaj .	31.209 Din 04 p
b) Vložna knjižica Posojilnice v Radovljici št. 6221 pr. . .	2.127 „ 85 „
c) 6% obveznice posojila mestne občine ljubljanske . . .	10.000 „ — „
č) Obveznica bosansko-herceg. železn. posojila v nominalni vrednosti, izžrebana	500 „ — „
d) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski	7.267 „ 50 „
Skupaj . . .	51.104 „ 39 „

XI. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

a) Vložna knjižica Mestne hranil. ljubljanske št. 186.520 pr.	8.936 Din 39 p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	100.000 „ — „
Skupaj . . .	108.936 „ 39 „

XII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

a) Vložni knjižici Mestne hranilnice v Ljubljani št. 186.521 pr. 11.755.78 Din; št. 10.123 pr. 10.130.— Din, skupaj . .	21.885 Din 78 p
b) Vložna knjižica Posojilnice v Celju št. 20.621 pr. . . .	3.273 „ — „
c) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	40.000 „ — „
č) 87 delnic Ljubljanske kreditne banke nom. 100 Din . .	4.350 „ — „
d) Intabulacija terjatev pri S. S.	93.800 „ — „
Skupaj . . .	163.308 „ 78 „

XIII. Ivana Vrhovnika sklad.

a) Vložni knjižici Mestne hranilnice v Ljubljani št. 179.784 pr. 68.706.79 Din; št. 207.641 pr. 4249.32 Din, skupaj . .	72.956 Din 11 p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	44.000 „ — „
Skupaj . . .	116.956 „ 11 „

XIV. Andreja Senekoviča sklad.

a) Vložna knjižica Mestne hranil. ljubljanske št. 186.523 pr.	2.837 Din 08 p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	15.000 „ — „
Skupaj . . .	17.837 „ 08 „

XV. Toma Zupana sklad.

a) Vložna knjižica Mestne hran. v Ljubljani št. 208.689 pr.	12.776 Din 34 p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	40.000 „ — „
Skupaj . . .	52.776 „ 34 „

XVI. Aleksandra Hudovernika sklad.

a) Vložna knjižica Mestne hran. v Ljubljani št. 207.640 pr.	1.855 Din — p
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	9.000 „ — „
Skupaj . . .	10.855 „ — „

XVII. Zapuščinski sklad dr. Jakoba Pirnata.

a) Vložne knjižice Ljubljanske kreditne banke št. 14.897 pr. 76.358.— Din; št. 14.898 pr. 76.358.— Din; št. 14.899	
Odnos . . .	2,720.164 Din 94 p

pr. 76.369.— Din št. 14.900 pr. 76.369.— din št. 14.901 pr.	Prenos . . .	2.720.164	Din 94 p
54.670.— Din; št. 14.904 pr. 7890.50 Din; skupaj . . .	368.014	Din 50 p	
b) Vložna knjižica Mestne hranilnice št. 186.526 pr. . . .	5.800	„ 07 „	
c) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	145.000	„ — „	
č) Intab. terjatev pri S. D. v Š. 75.000.— Din; pripadki			
29.579.47 Din; skupaj	104.579	„ 47 „	
d) Terjatev pri I. K.	6.306	„ 26 „	
	Skupaj . . .	629.700	„ 30 „
XVIII. Sklad septembrskih žrtev.			
a) Vložna knjižica Mestne hranil. v Ljubljani, št. 186.527 pr.	3.421	Din 82 p	
b) 6% obveznice posojila Mestne občine ljubljanske . . .	30.000	„ — „	
	Skupaj . . .	33.421	„ 82 „
XIX. Jubilejni sklad.			
a) Vložna knjižica Mestne hran. v Ljubljani št. 186.529 pr.	6.569	Din 65 p	
b) 6% obveznice posojila mestne občine ljubljanske . . .	35.000	„ — „	
	Skupaj . . .	41.569	„ 65 „
XX. Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1937. leta			
	34.448	„ 70 „	
	Skupaj . . .	3.459.305	Din 41 p

B. PASIVNA IMOVINA.

1. Posojila pri denarnih zavodih	71.638	Din 02 p
2. Neporavnani računi	8.091	„ 82 „
3. Pokojninski sklad	200.000	„ — „
	Skupaj . . .	279.729 Din 84 p

C. ČISTA IMOVINA.

Ako od aktivne imovine	3.459.305	Din 41 p
odštejemo pasivno imovino	279.729	„ 84 „
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1937. leta	3.179.575	Din 57 p
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna 1936. leta	3.049.518	Din 92 p
s čisto imovino z dne 31. grudna 1937. leta	3.179.575	„ 57 „
vidimo, da se je čista imovina leta 1937. pomnožila za	130.056	Din 65 p

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

Prvomestnik:

Inž. Janko Mačkovšek l. r.

Blagajnik:

Avgust Ludvik l. r.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

50-letni jubilej

imajo v l. 1939 naslednje CM popružnice:

1. Cerklje pri Kranju; ustanovljena 1889.	25-letnega jubileja nima nobena CM podruž-
2. Črna in okolica; ustanovljena 12. V. 1889.	nica, ker ni bila l. 1914 nobena radi svetovne
3. Kamnik moška; ustanovljena 31. III. 1889.	vojne ustanovljena.

DONESKI PODRUŽNIC LETA 1937.

Tek. štev.	Ime podružnice	Članarina pokrovitelj- nine, darovi, veselice, itd.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Toma Zupana sklad		Ivana Vrhovnika sklad		Kočevski dinar		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1	Maribor in okol.: ž.*	22,240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,240	—	—	—
2	Ljublj.: šempetr. ž.**	18,596	—	—	—	—	—	250	—	1,800	—	—	—	20,646	—	—	—
3	Maribor: m. ***	13,720	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,720	50	82	50
4	Ljublj.: štj.-trn. m.	11,047	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	11,447	—	—	—
5	Ljublj.: štj.-trn. ž.	11,020	—	—	—	—	—	—	—	310	—	—	—	11,330	—	—	—
6	Kranj: m. in ž. . . .	2,916	—	—	—	1,200	—	4,850	—	—	—	200	—	9,166	—	2,737	50
7	Ljublj.: šempetr. m.	7,706	75	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	7,956	75	—	—
8	Ljublj.: mestna ž. . .	7,438	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,438	25	550	—
9	Muta	7,069	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,069	75	300	—
10	Slovenjgr. in okol.: ž.	5,865	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,865	25	450	—
11	Celje: ž.	5,297	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,297	25	3,525	—
12	Celje: m.	4,526	50	—	—	536	—	—	—	—	—	—	—	5,062	50	150	—
13	Ptuj: m.	4,875	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,875	—	150	—
14	Ptuj: ž.	4,875	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,875	—	—	—
15	Beograd	2,572	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,708	—	4,280	—	2,645	50
16	Slovenjgr. in ok.: m.	3,661	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,661	—	—	—
17	Trbovlje in ok.: m. .	3,236	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,236	50	3,150	—
18	Trbovlje in ok.: ž. /	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Ljublj.: I. ljublj., m.	2,904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,904	—	560	—
20	Slov. Bistrica	2,132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,132	—	600	—
21	Split	1,870	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	2,070	—	1,160	—
22	Litija in Šmartno . .	1,314	—	—	—	500	—	200	—	—	—	—	—	2,014	—	375	—
23	Novo mesto: ž. . . .	1,982	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,982	75	2,397	—
24	Ljutomer	1,453	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,453	—	—	—
25	Rogaški okraj	1,367	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,367	50	450	—
26	Radeče in okol. . . .	1,162	—	109	—	—	—	—	—	—	—	30	—	1,301	—	600	—
27	Zalec	900	—	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	1,150	—	—	—
28	Beltinci	1,143	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,143	50	22	50
29	Ljublj.: Šiška ž. . . .	836	—	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	1,086	—	—	—
30	Murska Sobota	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—
31	Gornji grad	960	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	960	—	300	—
32	Dolnja Lendava	902	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	902	50	—	—
33	Gornja Radgona	898	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	898	—	675	—
34	Gradišče	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	850	—	—	—
35	Sava, Jav. in K. Bela .	817	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	817	—	150	—
36	Št. Pavel p. Preboldu .	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	300	—
37	Jesenice: m. in ž. . .	760	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	760	—	900	—
38	Ribnica na Pohorju . .	661	—	96	50	—	—	—	—	—	—	—	—	757	50	600	—
39	Bizeljsko	697	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	697	50	260	—
40	Hrastnik in okol.: ž.	688	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	688	—	600	—
41	Mozelj	657	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	657	—	37	50
42	Brežice	642	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	642	—	675	—
43	Velike Lašče	618	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	618	—	300	—
44	Novo mesto: m.	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—
45	Sladki vrh	594	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	594	—	—	—
46	Hrastnik in okol.: m.	504	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	554	—	600	—
47	Križevci pri Ljut. . .	400	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	550	—	150	—
48	Bled	540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	540	—	375	—
49	Kamnik: ž.	519	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	519	—	600	—
50	Kamnica p. Marib. . .	506	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	506	95	230	—
51	Vrhnika	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—
52	Lokavec	480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480	—	44	50
53	Železniki	472	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	472	—	—	—
Odnos		169.794	45	205	50	2.236	—	6.450	—	2.110	—	2.338	—	183.133	95	26.702	—

* v gotovini 4.600.— din; v blagu 17.640.— din ** v gotovini 20.646.— din

*** v gotovini 4.900.— din v blagu 8.820.50 din.

Tek. štev.	Ime podružnice	Članarina pokrovitelj- nine, darovi, veselice, itd.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Toma Zupana sklad		Ivana Vrhovnika sklad		Kočevski dinar		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	Prenos	189.794	45	205	50	2.236	—	6.450	—	2.110	—	2.338	—	183.133	95	26.702	—
54	Ribnica (Dol.): ž.	466	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	466	55	600	—
55	Tržič in okolica	445	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	445	—	600	—
56	Krško: ž.	407	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	407	—	525	—
57	Laško	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	900	—
58	Sv. Lenart v Sl. gor.	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	—	—
59	Unec — Rakek	383	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	383	—	300	—
60	Ormož: ž.	380	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	380	—	150	—
61	Kočevje in okolica	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	372	—	525	—
62	Sevnica	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	825	—
63	Cerknica	348	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	348	—	114	—
64	Šoštanj	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	340	—	—	—
65	Poljane p. Prevaljah	327	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	327	—	—	—
66	Velenje	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	—	—	—
67	Domžale	305	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	305	—	65	25
68	Mokronog	250	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	300	—	150	—
69	Št. Ilj v Sl. gor.	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	487	50
70	Ruše	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	210	—
71	Tolsti vrh pri Gušt.	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	15	—
72	Vransko	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	392	25
73	Ribnica (Dol.): m.	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	290	—	600	—
74	Črnomelj	279	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	279	50	—	—
75	Borovnica	253	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	253	50	—	—
76	Moravče	246	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	246	—	375	—
77	Gornja Lendava	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	224	—	225	—
78	Krško: m.	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222	—	—	—
79	Svečina	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	220	—	—	—
80	Metlika	215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	—	300	—
81	Ljublj.: Šiška m.	209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209	—	—	—
82	Slatina — Radenci	204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	—	—
83	Sp. Sv. Kungota	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	75	—
84	Poljskava — Pragersko	197	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	197	50	150	—
85	Kamnik in okol.: m.	192	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	50	—	—
86	Cerklje pri Kranju	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	300	—
87	Petrovče	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	150	—
88	Ljubljana: Moste	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	—	—	—
89	Sv. Trojica v Sl. gor.	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147	—	—	—
90	Sv. Barbara	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	—	225	—
91	Limbuš	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	—	128	25
92	Kostanjevica	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	—	418	50
93	Vojnik	135	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	25	—	—
94	Pertoča	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	—	—	—
95	Fram	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	—	—	—
96	Št. Jernej (Dol.)	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—
97	Kočevska Reka	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	37	50
98	Grobelno	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	253	25
99	Zidani most	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	300	—
100	Dol pri Hrastniku	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114	—	150	—
101	Brdo	113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113	—	—	—
102	Sv. Jernej nad Muto	106	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	—	—	—
103	Zg. Sv. Kungota	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	75	—
104	Ljublj.: akademska	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—
105	Sv. Trije Kralji	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—
106	Sodražica	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	150	—
107	Sv. Jurij ob Ščavnici	84	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	50	—	—
108	Št. Rupert (Dol.)	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—
109	Sv. Ana v Sl. gor.	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—
110	Velika Polana (Preka)	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
Skupaj		182.297	75	205	50	2.236	—	6.500	—	2.110	—	2.338	—	1956.87	25	36.473	50

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A,

ki so izza dne 1. septembra 1937. l. do 31. avgusta 1938. l. po § 4. družb. pravil plačali po 300 Din:

2345. Janko Dekleva, upravnik mlina Saveza nabav. zadrug, Ada pri Senti.

2346—2349 Šentpetrska ženska CM podružnica v Ljubljani v počaščenje spomina pok. gospe Ane Podkrajškove.

2350 Dr. Stanko Silan, zdravnik, Vitanje.

2351 Dr. Rudolf Sajovic, univ. profesor, Ljubljana.

2352—2353 Moška CM podružnica v Ptuj.

2354—2355 Ženska CM podružnica v Ptuj.

B,

ki so plačali izza 1. septembra 1937. l. do 31. avgusta 1938. l. za CM obrambni sklad po 300 Din:

2658—2659 Ivan Prekoršek, narodni poslanec, Celje.

2660 Dr. Jakob Rebernik, šef zdravniškega doma, Celje.

Navodila za ustanovitev CM podružnic

Kako ustanovimo podruž. CMD?

Za ustanovitev podružnice je potreba, da se pridobi vsaj 20 oseb, ki so pripravljene stopiti kot člani nameravane podružnice. Ko je število dopolnjeno, predloži pripravljani odbor po čl. 2. zakona o društvih, shodih in posvetih po pristojnem sreskemu načelstvu (upravi policije v Ljubljani, Mariboru ali Celju) banski upravi prijavo (vlogo) in priloži 5 izvodov pravil za podružnico skupno z izjavo vodstva, da soglaša z ustanovitvijo.

Prošnja (prijava) mora biti kolkovana z 20+10 din, izjava s 4 din in pravila samo en izvod s 4 din.

Vlogo in pravila morajo podpisati vsaj trije izmed pripravljalnega odbora.

Po čl. 4 odstavek 3 cit. zakona stopi društvo po preteku 6 tednov, ako ni bila izdana prepoved, v življenje.

Po čl. 6 istega zakona se po odobritvi vrši občni zbor, na katerem se izvoli društvena uprava. Sreskemu načelstvu je treba s pismeno vlogo sporočiti seznam odbornikov, naznačiti njih polje in bivališče.

Podružnični odbor obsega: predsednika, podpredsednika, tajnika in njegovega namestnika, blagajnika in namestnika ter vsaj 3 odbornike. Izvoliti je treba tudi dva pregledovalca računov in delegate za glavno skupščino.

Občni zbor je treba prigrasiti sreskemu načelstvu vsaj 8 dni poprej.

Kaj naj dela vsaka podružnica?

Ze ustanovljene podružnice naj imajo vsako leto najkasneje do marca redni občni zbor, ki ga

morajo poprej prijaviti sreskemu načelstvu. Po občnem zboru morajo poslati vodstvu imenski seznam odbornikov in delegatov za glavno skupščino, skupno z blagajniškim poročilom in številom članstva na tiskovni, k jo pošlje na zahtevo vodstvo. Seznam odbornikov je treba poslati tudi sreskemu načelniku.

Vsaka podružnica naj skrbi, da bo imela čim več članov. Ker pa je zbiranje prispevkov težavno, je potrebno članom pojasniti delovanje CMD. V ta namen ima vodstvo na razpolago že sestavljeno predavanje, ki naj ga predela eden izmed odbornikov ter potem predava o tem članstvu. Na zahtevo pošlje vodstvo tudi predavatelja. Če je v kraju elektrika, prikazuje predavatelj s pomočjo episkopa slike naših ogroženih krajev.

Vsaka podružnica mora poleg kresovanja imeti vsaj enkrat v letu dan CMD.

Kadar pošiljate vodstvu po položnici prispevke, označite na hrbtu srednjega dela (Sporočilo) ali je poslani znesek članarina ali za Koledar ali razglednice itd.

Kdo so družbeniki?

1. pokrovitelji, ki plačajo najmanj 300.— din naenkrat ali v dveh obrokih tekom enega leta. Ti imajo tudi aktivno in pasivno pravico na veliki skupščini,
2. ustanovniki, ki plačajo enkrat za vselej 100 din,
3. redni člani, ki plačujejo po 12 din na leto,
4. podporniki, ki plačujejo po 6 din na leto.

Uprava Družbe sv. Cirila in Metoda

a) Vodstvo

Po volitvi na 49. veliki skupščini v Ptuj.

1. Prvomestnik: ing. Janko **Mačkovšek**, mestni gradbeni nadsvetnik (izvoljen 1937 za dobo 3 let).
2. Namestnik prvomestnika: dr. Simon **Dolar**, gimn. ravnatelj v Kranju (izvoljen 1938).
3. Tajnik: Mirko **Gruden**, bančni ravnatelj v pok. v Ljubljani (izvoljen 1937).
4. Namestnik tajnika: Ivan **Kolar**, profesor v Ljubljani (izvoljen 1938).
5. Blagajnik: Avgust **Ludvik**, višji svetnik drž. železnic v pok. v Ljubljani (izvoljen 1938).
6. Odborniki: Josip **Breznik**, direktor žen. real. gimnazije v Ljubljani (izvoljen 1936).
7. Nilka **Potočnikova**, soproga žel. nadinšpektorja v pok. v Ljubljani (izvoljena 1936).
8. Ivan **Prekoršek**, nar. poslanec v Celju (izvoljen 1938).
9. Dr. Jakob **Rebernik**, šef zdrav. doma v Celju (izvoljen 1938).
10. Ivan **Robnik**, strokovni učitelj v p. v Mariboru (izvoljen 1937).
11. Viktor **Rohrmann**, veletrgovec v Ljubljani (izvoljen 1937).
12. Miroslav **Senekovič**, banski svetnik v Ljubljani (izvoljen 1937).
13. Fran **Štrukelj**, ravnatelj Učiteljske tiskarne v Ljubljani (izvoljen 1938).
14. Ivan **Tomažič**, sres. šol. nadzornik v p. v Mariboru (izvoljen 1937).
15. Andrej **Uršič**, akademik v Ljubljani (izvoljen 1936).
16. Dr. Ivan **Vašič**, odvetnik v Novem mestu (izvoljen 1936).

Ožji odbor: gg. ing. Janko **Mačkovšek** kot prvomestnik, dr. Simon **Dolar**, Mirko **Gruden**, Avgust **Ludvik**, Nilka **Potočnikova** in Andrej **Uršič**.

b) Nadzorništvo

1. Evgen **Lovšin**, ravnatelj »Rude in kovine« v Ljubljani.
2. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik in podžupan v Ljubljani.
3. Matija **Rode**, nadknjigovodja Mestne hranilnice v Ljubljani.
4. Albert **Sič**, profesor v pok. v Ljubljani.
5. Jakob **Zupančič**, real. ravnatelj v pok. v Ljubljani.

c) Razsodništvo

1. Matija **Marinček**, notar v Novem mestu.
2. Dr. Fran **Lipold**, odvetnik v Mariboru.
3. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. Matej **Senčar**, odvetnik v Ptuj.
5. Dr. Janko **Žirovnik**, odvetnik in predsednik odv. komore v Ljubljani.

č) Pisarna

Ljubljana, Beethovnova ulica 2.
Vodja: ing. Janko **Mačkovšek**.
Knjigovodja: Emanuel **Josin**.
Pisarniški tajnik: Fran **Skulj**.
Uradnica: Franja **Benedikova**.

Čitateljem koledarja v premislek

Minilo je 53 let delovanja Družbe sv. Cirila in Metoda. Letos se je vršila glavna skupščina v Ptuj, ker je poteklo ravno 30 let od znanih ptujskih dogodkov. Kako je potekla devetinštirideseta glavna skupščina, ste čitali v »Vestniku«. Žal ni bilo mogoče priobčiti vseh poročil iz razlogov, ki so izven CMD. Lepa udeležba na skupščini pa je dokazala, da jih je mnogo med nami, ki se zavedajo, da je bolj kakor kdaj poprej potrebno ravno narodno-obrambno delo. Izpremembe, ki so v teku zadnjega leta nastale v Srednji Evropi, in sistematična nacionalna propaganda, ki jo vodijo veliki narodi okoli nas, nam to potrjujejo.

Odkar smo Slovenci združeni z brati Srbi in Hrvati v eno narodno državo, imamo zagotovljen svoj narodni obstoj. Naša narodna dolžnost nam pa zapoveduje, da nadaljujemo delo, ki so ga začeli naši očetje. Družba stori vse, da bi seznanila javnost z današnjimi narodnostnimi potrebami. Tudi Koledar je namenjen narodno obrambni propagandi, zato prosimo vse čitatelje, da opozore svoje prijatelje nanj. Priznati moramo, da je zanimanje za Koledar premajhno. Preko milijon Slovencev nas je v Jugoslaviji. Sramotno bi bilo, če bi se med nami ne našlo saj 2000 ljudi, ki bi se zanimali za narodno obrambne probleme, obravnavane v našem Koledarju.

Kdor se za te probleme ne zanima, je kot tič noj, ki vtakne glavo v pesek pa misli, da se je s tem ognil nevarnosti.

Bodimo čuječi, delavni in požrtvovalni, da bomo kos zgodovinski nalogi in da nas ne bo treba biti sram pred onimi, ki so nam očuvali našo ljubo zemljo in da nas ne bodo preklinjali naši potomci.

DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA

Elitna konfekcija

Mastek

Maribor

**prinaša za dame in gospode
vedno najnovejše.**

ČATEŠKE TOPLICE

RADIOTERMALNO KOPALIŠČE, NAJBOLJ VROČI 59° C
RADIOAKTIVNI VRELEC V DRAVSKI BANOVINI, POSTA
BREZICE, POSTAJI BREZICE IN DOBOVA. ZDRAVIJO
SE Z NEPREKOSLJIVIM USPEHOM BOLEZNI: VISOKI
KRVNI PRITISK, REVMAZEM SKLEPOV IN MIŠI-
ČEVJA, VNETH SKLEPOV, PROTIN, NEVRALGIČNO
TRGANJE TER PREDVSEM ISIAS, NEVRASTENIJA, ZA-
STARELE POŠKODBE KOSTI, SKLEPOV IN MIŠIČEVJA,
OHROMELOST, OTRPNENJE, ATROFIJA, KRONIČNI
EKSUDATI V GLAVI, PRSNI IN TREBUŠNI VOTLINI TER
ŽENSKÉ BOLEZNI, VSI KRONIČNI KATARI ŽLEZ, DIHAL,
PREBAVIL IN DRUGIH ORGANOV.

Rekonvalescenti, slabotni in slabokrvni najdejo tu svoje zdravje!

Z A L O G A
STEKLA, PORCELANA, SVETILK

FRAN

KOLLMANN

LJUBLJANA - MESTNI TRG

priporoča bogato zalogo vseh v svo-
jo stroko spadajočih predmetov

Osobito priporoča cenjenemu
občinstvu v nakup

VALJČKE ZA SVETILKE

v korist Družbi sv. Cirila in Metoda

CENIKI NA RAZPOLAGO

Ščitite
svojo
ekzistenco !

Slavija

jugoslovanska
zavarovalna banka

v Ljubljani

Vam zavaruje poslopja, po-
hištvo, tvornice, avtomobile,
odgovornost, življenje, sta-
rost i. t. d. proti škodam, ki
Vam jih lahko povzroči požar,
vlom, nesreča, smrt i. t. d.

Podružnice in zastopstva so po
vsej Jugoslaviji. Poslovna zveza
s češko banko »Slavijo« v Pragi

Glavni sedež je v Ljubljani

TELEFON

21—76

22—76

Veletrgovina
razglednic
in
papirja

NA DROBNO IN DEBELO.
VSE POTREBŠČINE ZA
SOLE IN URADE. NAJ-
VEČJA IZBIRA FINEGA
GALANTERIJSKEGA
BLAGA, PRIMERNEGA
ZA GOD, POROČNA IN
DRUGA DARILA.

M. Tičar

d. z o. z.

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 26
ŠELENBURGOVA ULICA 1
(PODRUŽNICA)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

V LJUBLJANI

TYRŠEVA CESTA ŠT. 1

DELNIŠKA GLAVNICA DIN 30,000.000.—

Obrestuje vloge na tekoči račun in na knjižice najugodnejše. — **Kupuje in prodaja** devize, valute in efekte vseh vrst. — **Eskontuje** in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — **Sprejema** vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. — **Daje** vsakovrstne predujme na blago, efekte itd. — **Dovoljuje** vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — **Daje** informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah

Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana — Telefon števil. 4111, 4112, 4113, 4114 — Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 10.509

Podružnice: Beograd, Celje, Kranj, Maribor, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

PREVAŽANJE

MASARYKOVA C. 9.

TELEFON ŠT. 21-57

OCARINJENJE

VILHARJEVA C. 33.

TELEFON ŠT. 24-59

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih
pošilk oskrbi hitro, skrbno in po naj-
nižji tarifi

RAJKO TURK

LJUBLJANA - MASARYKOVA 9

(nasproti carinarnice). Revizija pra-
vilnega zaračunavanja carine po
meni deklariranega blaga in vse
informacije brezplačno.

Veležganjarna

M. Rosner & Co. nasl.

Viktor Meden

v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za
žganjekuho

—//—

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše
likerje:

pelinkovec,
planinec grenčica,
vanille,
rum,
konjak medicinal,
brinjevec,
janeževac,
slivovka,
sadjevec,
tropinovec.

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, CINKOVO BELILO, LITOPON, LANENE TROPINE

ter vse slikarske potrebščine prvovrstne
kakovosti po solidnih cenah in točni
postrežbi najugodnejše kupite pri domačem
podjetju

MEDIĆ - ZANKL

TOVARNA OLJA, LAKOV IN BARV
družba z omejeno zavezo
lastnik Franjo Medić

*Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru, ekspozituri v
Novem Sadu in Beogradu. Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.*

MNOŽIMO DOMAČI KAPITAL IN
NALAGAJMO SVOJE PRIHRANKE V

MESTNO HRANILNICO V MARIBORU

Za vse vloge in obveznosti jamči mesto
Maribor z vsem svojim premoženjem in
z vso svojo davčno močjo ∞ ∞ ∞

Stanje hranilnih vlog preko 100 milijonov din * Nove vloge
se vsak čas izplačujejo * Obrestna mera 3 do 4 odstotke

BIZJAK KEKSI

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljska

LASTNE REZERVE NAD DIN 26,000.000
VSE VLOGE IZPLAČLJIVE BREZ OMEJITVE
DOVOLJUJE POSOJILA PROTI VKNJIŽBI
ZA VSE OBVEZE HRANILNICE JAMČI

Mestna občina ljubljanska

Sejati v pusto, slabo gnojeno zemljo je največji greh,
ki ga stori kmetovalec samemu sebi!

Rodovitnost zemlje dvignete z uporabo
apnenega dušika in nitrofoskala I, II in III.

Strokovna navodila daje ter sprejema naročila

Tvornica za dušik Ruše
d.d. v Rušah

NARODNA TISKARNA

Če potrebujete plakate, kataloge, tiskovine, prospekte v različnih barvah, se blagovolite obrniti na naše podjetje. Vsa grafična dela izvršujemo v najkrajšem času

ENOBARVNI IN VEČBARVNI TISK
OSMRTNICE, JEDILNI LISTI, VABILA,
LETAKI, PROSPEKTI, SLIKE IN VIZITKE

Tiskarna izvršuje: različne tiskovine, časopise, diplome, revije, pisma, koledarje, razglednice, vrednostne papirje, srečke, knjige, računske zaključke, cenike, ovitke, slike itd.

„Perion“ **pralni prašek**

*vsebuje vse snovi, ki jih mora imeti
dobro pralno sredstvo. — Razen tega
je izdelek slovenske tovarne. —*

**Kupujte ga,
ker je poceni, dober
in domač!**

„Hubertus milo“

*je radi svoje kvalitete priznано od vseh
gospodinj kot izborna in poceni. —
Kupujte ga tudi Vi in pomnite:*

**Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!**

Svoji k svojim!

**Ščitite
svojo
eksistenco !**

Slavija

*jugoslovanska
zavarovalna banka*

v Ljubljani

Vam zavaruje poslopja, pohištvo, tvornice, avtomobile, odgovornost, življenje, starost i. t. d. proti škodam, ki Vam jih lahko povzroči požar, vlom, nesreča, smrt i. t. d.

Podružnice in zastopstva so po vsej Jugoslaviji. Poslovna zveza s češko banko »Slavijo« v Pragi

Glavni sedež je v Ljubljani

TELEFON

21-76

22-76

**Velet trgovina
razglednic
in
papirja**

NA DROBNO IN DEBELO.
VSE POTREBŠČINE ZA
ŠOLE IN URADE. NAJ-
VEČJA IZBIRA FINEGA
GALANTERIJSKEGA
BLAGA, PRIMERNEGA
ZA GOD, POROČNA IN
DRUGA DARILA.

M. Tičar

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 26

ŠELENBURGOVA ULICA 1

(PODRUŽNICA)

MNOŽIMO DOMAČI KAPITAL IN
NALAGAJMO SVOJE PRIHRANKE V

ESTNO HRANILNICO V MARIBORU

Za vse vloge in obveznosti jamči mesto
Maribor z vsem svojim premoženjem in
z vso svojo davčno močjo ∞ ∞ ∞

Stanje hranilnih vlog preko 100 milijonov Din * Nove vloge
se vsak čas izplačujejo * Obrestna mera 3 do 4 odstotke

BIZJAK KEKSI

DANAŠNJI ČAS ZAHTEVA
LEPO OBLEČENEGA ČLOVEKA

RES DOBRO IN PO NIZKI CENI
BOSTE POSTREŽENI V TRGOVINI

Olup

LJUBLJANA – STARI TRG

VELIKA IZBERA OBLEK,
SUKENJ IN POVRŠNIKOV

Ljudska Samopomoč

registrovana pomožna blagajna
v Mariboru

Aleksandrova 47

PODRUŽNICA:

LJUBLJANA

Tyrševa cesta 34

Z a v a r u j e:

A) vse zdrave osebe od 17.
do 70. leta za pogrebno
od Din 1.000.— do največ
Din 10.000.—

B) mladoletne od 1. do 16.
leta za doto, ki se izplača z
dovršnim 21. letom, in sicer
od Din 1.000.— Din 25.000.

Ustanovljena leta 1927.

Na pogrebninah in podporah
izplačali nad

30 milijonov dinarjev.

Zahtevajte pristopne izjave zastoj in brezobvezno.
Zaupniki se sprejmejo za vsak kraj dravske banovine

POSJOJILNICA V MARIBORU

v lastni hiši, v Narodnem domu

Ustanovljena 1882.

Ustanovljena 1882.

Telef. št. 2108 • Žirokonto pri Narodni banki Jugoslavije
Račun pošt. hran. v Ljubljani št. 10.502, v Zagrebu 39.087

Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu

od 3% do 5%

*Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo • Eskontuje menice
in odvarja tekoče račune za trgovce, obrtnike in podjetja*

Stanje vlog: nad 50 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad: nad 11 milijonov dinarjev

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

Mestna hranilnica ljublјanska

ima
novih in oproščenih vlog že
Din 147,000.000.—,
ki so izplačljive vsak čas
brez omejitve.

Za vse vloge jamči

Mestna občina ljublјanska.

Mestna hranilnica v Kranju

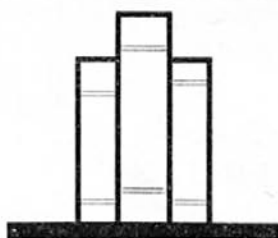
obrestuje
hranilne vloge
po

4%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi
višje. Narasle in nedvignjene vlože
obresti pripisuje h kapitalu vsako leto
— to je dne 31. decembra — ne da bi
bilo treba vlagateljem se zglašati radi
tega pri hranilnici.

Dne 31. julija 1937 je bilo stanje
hranilnih vlog na knjižicah in na tekoči
račun

nad
40 milijonov dinarjev
posojil
nad
16 milijonov dinarjev

Knjižarna

L. Schwentner

Ljubljana

Prešernova ulica 3

**LESKOVIC
&
MEDEN**

TRGOVINA
S SPECERIJSKIM
BLAGOM NA
DROBNO IN NA
DEBELO

LJUBLJANA

Jurčičev trg štev. 1

Srce, ledvice, živce, nervozo, sklerozo, ženske motnje, splošno in spolno slabost zdravi z velikimi uspehi najjačje prirodno ogljikovo-mineralno kopališče Jugoslavije

Slatina Radenci

pri Mariboru

Ne morete si predstavljati užitka in delovanja na zdravje, če se kopate v glasoviti radenski in jo prav na izvirkih pijete, kolikor Vam srce poželi.

Radenska

**PRIRODNA MINERALNA VODA JE V
JUGOSLAVIJI**

NAJJAČJA po vsebini naravne ogljikove kisline,
NAJJAČJA natron - litijska voda,
EDINA s težkimi minerali.

**ZAHTEVajte VEDNO IN POVSOD
NENADKRILJIVO**

Radenska

Kdor boluje na želodcu, črevesih, obistih, jetrah,
mehurju, žolču itd., ta najde sigurne pomoči v

ROGAŠKI SLATINI

kjer se v vseh navedenih boleznih dosežejo čudoviti uspehi. Zdravilišče Vam nudi obenem najidealnejše letovišče z vsakovrstnimi zabavami in prireditvami. Moderno urejeni hoteli, divni nasadi, krasna okolica. V pred- in posezoni znatni popusti. Po nepretrganem 7-dnevnem bivanju je vrnitev po železnici brezplačna. Sloviti vrelci:

TEMPEL STYRIA DONAT

Redno uživanje ROGAŠKE MINERALNE VODE ohrani človeka zdravega in mladega. Prospekte in pojasnila dobite brezplačno.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA.

Anton Bajec

trgovina s cveticami, šopki,
venci in trakovi z napisi

Ljubljana

Pod Trančo

TELEFON
3 2 2 2

KLIŠEJE

vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah, perorisih in slikah za navaden tisk ali finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času po nizkih cenah

JUGOGRAFIKA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Prijetne barve,
moderna eleganca,
higijenična čistota — in

praktičnost!

V kuhinji, na opravi, v sobi,
na mizi

Linolej!

Izberete ga lahko v vseh barvah in v vseh kvalitetah

D & W - Linolej:

SOÚVAN
MESTNI TRG 24

TRGOVINA Z
ŽELEZNINO

Pinter & Lenard

MARIBOR
Aleksandrova c. 34

Telefon 2282 Puškarna, municija, razstreliva
Brzgojavni naslov: Aleksandrova cesta 18
PINLEN, Maribor

Bogata zaloga železnih nosilcev, paličnega železa, obročja za sode, žičnikov, žice, poljedelskega orodja, orodja za kovače, mizarje i. t. d., kovanja za stavbe in mobilije, štedilnikov, peči, kuhinjske posode ter vseh v to stroko spadajočih stvari.

Velika izbira platininskih potrebščin!

NA DEBELO!
NA DROBNO!

DRUŽBENO BLAGO

Kolinska tovarna,
kavine primesi.
Fran Kollmann,
cilindri za svetilke.

V DRUŽBENI
PISARNI

LJUBLJANA
Beethovnova ulica št. 2

d o b i t e:

razglednice po 1 din, kolke po 10 par, računske listke po 25 par, knjižici „Slava Podlimbarskem“ po 3 din.

PRIPOROČAJTE IN KUPUJTE

Največji dnevnik dravske banovine

Zavaruje

svoje naročnike za primer
nezgode za 10.000 dinarjev

Prinaša

poročila o vseh pomembnih
dogodkih na svetu

Z malim oglasnikom

nudi najuspešnejše posredo-
vanje za karkoli

Z inserati

zvišuje trgovski promet

UPRAVNIŠTVO: KNAFLJEVA ULICA ŠT. 5
TELEFON ŠTEVILKA 3122 DO 3126
OGLASNI ODDELEK: ŠELENBURGOVA 3
TELEFON ŠTEVILKA 3392 IN 3492

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Franciškaška ul. 6

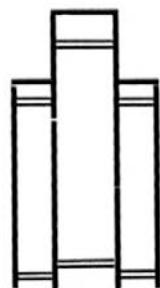
Podružnica v Mariboru *

IMA V ZALOGI VSE LEPOSLOVNE, ZNANSTVENE
IN ŠOLSKE KNJIGE, MNOGO HRVATSKIH, SRBSKIH,
FRANCOSKIH, ANGLEŠKIH, ITALIJANSKIH DEL
TER VELIKO IZBIRO NEMŠKIH LEPOSLOVNIH IN
ZNANSTVENIH KNJIG * RAZNA UČILA ZA
ŠOLO IN DOM * NAROČA VSE JUGOSLO-
VANSKE, SLOVENSKE, SLOVANSKE, NEMŠKE,
FRANCOSKE, ANGLEŠKE IN ITALIJANSKE REVIJE

VELIKA IZBIRA MUZIKALIJ
ZA VSE INSTRUMENTE, KA-
KOR TUDI KLAVIRSKIH IZ-
VLEČKOV ZA PETJE IN
KLAVIR. * VELIKA IZBIRA
MODNIH ČASOPISOV

IVAN BONAČ^v

Šelenburgova 5 LJUBLJANA Knafljeva 2

ZALOGA IN TRGOVINA PAPIRJA

ter vseh uradnih in šolskih potrebščin. En gros, en detail. // Tovarniška zaloga ovijalnega papirja za sladkor in maslo po najnižjih cenah, brez konkurence. // Priznано izborne vreče iz močnega papirja, dobro lepljene. // Vzorci za papir in vreče brezplačno in franko.

Velika knjigoveznica, ki sprejema vsa v to stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po najnižjih cenah.

KARTONAŽNA TOVARNA TOVARNA ZA PAPIR

Vsakovrstni kartoni za razpošiljanje itd. v obliki zaklopnic in škatel s pokrovi. // Embalaže za čaj, razne vrečice in etikete. // Lekarniške embalaže. // Omočni papir.

SPECIALITE:

beli in rumeni kopirni papir za pisalne stroje, klobučni papir, najboljši higienični bakterij prosti toaletni papir »SANOL« v paketih in za skrinjice.